

MATICA

Svečano
obilježena
150.
obljetnica
rođenja
velikog
izumitelja

Ivan Vučetić: Hvar, 20. srpnja 1858. - Dolores, Argentina, 25. siječnja 1925.

Ravnateljica HMI-a u posjetu
vojvođanskim Hrvatima

Razgovor:
dr. Ivan Bagarić

Uspješno održani
Matičini ljetni programi

Dok budete ovo čitali, stiže jesen u Hrvatsku, nakon vrlo toplog i dugog ljeta, koje su mnogi, krizi i skupoci unatoč, proveli na moru, u toplicama ili u prekrasnoj prirodi Lijepe naše. No sad se radni ljudi vraćaju u kolotečinu, gradovi poput Zagreba ponovno žubore vrevom prometala i ljudi, a svode se i osobni i državni računi. Naime,

pred nama je, sudeći po svemu, teška gospodarska situacija. Najveći je neprijatelj visoka inflacija, za koju nema čarobnog štapića, pa je na svima nama, ali pogotovo vladi, gospodarstvenicima i sindikatima da zajednički za početak barem stabiliziraju stanje kako ova jesen ne bi postala prevruća, a zima prehladna.

Za nas u HMI-u jesen je na neki način predah od pregršta ljetnih aktivnosti o kojima čitate u prošleme i ovome broju, ali i za planiranje djelatnosti za iduću godinu dana.

Jer, naši projekti traže mjesec priprema, pregovore i dogovore s lokalnim vlastima, državnim ustanovama, hrvatskim zajednicama u svijetu, zatvaranje financijskih konstrukcija, a sve to opet ovisno o proračunu...

Zahvaljujući upravo pravodobnim, temeljitim i stručnim pripremama svake nam godine stižu mnoge pohvale za programe, a i broj sudionika uvijek je na zavidnoj razini. Uz to su tu i one svakodnevne djelatnosti u građenju mostova između domovinske i iseljene Hrvatske, koje ovu ustanovu čine tako jedinstvenom i prepoznatljivom među Hrvatima gdje god bili. Vidi se to i osjeti iz brojnih posjeta našoj kući, kao i iz pisama i *e-mailova*, što nam je vrlo važan poticaj i motivacija za budući rad. Naravno, i nama u Uredništvu koji smo, uz naš web-portal, otvoreni prozor u svijet i u vaš dom.

Redoviti čitatelji sjetit će se da smo prošlih godina imali rubriku "Pisma čitatelja", koje već dulje vrijeme nema. Jačanjem web-stranice i elektroničke pošte broj se pisama toliko povećao da bi trebalo više stranica, a selektivni ne bismo htjeli biti. No, ovim putem hvala svima koji nam pišu, jer sve primljeno bude pročitano i uzeto u obzir, pohvale i kritike, a nama je od velike pomoći u radu. Samo tako možemo znati koliko smo zaista svrsishodni.

Jedan zaista odličan primjer ovoga o čemu govorim bio je nedavno održan Prvi susret urednika regionalnih glasila manjinskih zajednica i njihovih medijskih partnera, o čemu možete čitati u ovom broju *Matica*.

Čestitajući organizatorima na ovome vrlo zahtjevnom i originalnom projektu, koji su oni odlično odradili s neumornom koordinatorecom Tamarom Popović na čelu, nadam se da je ovo tek pokretač suradnje svih nas koji radimo u iseljeničkim i manjinskim medijima.

Ja ću nastojati da i HMI u tom smjeru više učini u budućnosti.

Urednik

As you read this, autumn is coming to Croatia, after a long and hot summer that many, despite the crisis and higher costs, spent vacationing at the seaside, in thermal spas or in the stunning hinterland of Our Beautiful Homeland. And now working people are returning to their daily routine, cities like Zagreb are once again bustling with traffic and people, and personal and national accounts are tallied. We are faced, by all accounts, with a tough economic situation. The greatest enemy is high inflation, for which there is no magic wand, and it is up to all of us, especially up to Government, the private sector and the unions to together at least stabilise the situation for a start, so that the autumn does not grow to hot, and the winter overly cold.

For us at the CHF autumn is, in a way, a breather from the many activities of this summer, activities we reported on in this and the past issue, and for the planning of activities for the coming year. Because our activities demand months of preparation, negotiation and arrangements with local governments, state institutions, Croatian communities abroad, financial frameworks, and all that again depends on the national budget...

Thanks to timely, thorough and expert preparation we receive much praise for our programs every year, and the number of participants is always at an enviable level. And there are those daily activities in building bridges between homeland and emigrant Croatia that make this institution so unique and recognisable among Croatians – wherever they live. This is evident from the many visits to our premises, and from the letters and e-mails that are a very important encouragement and motivation for our continuing mission. For us too, of course, at the editorial office, as we are, along with our Internet portal, an open window to the world and to your home.

Our regular readers will remember that we had a section featuring letters from you, our readership, which has not been in the magazine for some time now. With the development of the Internet site and electronic mail the number of letters has grown so much that that would require more pages, and we did not want to be selective. But we would like to take this opportunity to thank all those that write us, because we read and give our full consideration to all the letters we receive, praise and criticism, and they are a great help to us in our work. It is the only way we can know just how functional we truly are.

A truly excellent example of what I am talking about was the recently held 1st meeting of the editors of regional minority community newspapers and their media partners. Read all about it in this issue of *Matica*.

Congratulating the organisers on this very demanding and original project, which they carried out brilliantly under the leadership of tireless coordinator Tamara Popović, I hope that this will be only the start of cooperation among all of us who work in the emigrant and minority press.

I shall do my best to see that the CHF also does more in the future in this respect.

The Editor

Mjesečna revija HRVATSKE MATICE ISELJENIKA /
Monthly magazine of the
Croatian Heritage Foundation

Godište / Volume LVII
Broj / No. 8-9/2008.

Ravnateljica HMI / Director CHF
Danira Bilić

Glavni urednik / Chief Editor
Nenad Zakarija

Izvršni urednik / Executive Editor
Hrvoje Salopek

Marketing
Ivana Rora

Lektor / Language Editor
Tomislav Salopek

Uredništvo / Editorial Staff
Željka Lešić, Vesna Kukavica

Tajnica / Secretary
Snježana Radoš

Dizajn i priprema / Layout & Design
Krunoslav Vilček

Tisak / Print: Vjesnik, Zagreb

Fotografija na naslovnici: Ivica Lajtner
(kompijutorska obrada: Vlado Buzolić - Stegú)

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA

- 4 Posjet ravnateljice HMI-a hrvatskoj zajednici u Vojvodini
6 Sveučilišna škola hrvatskog jezika i kulture
9 Turneja Folklorne skupine "Kardinal Stepinač" iz Chicaga
10 Bjelolasića: ECO HERITAGE TASK FORCE 2008
22 Novi Vinodolski: Mala škola hrvatskoga jezika i kulture
25 Mladi Hrvati iz Rumunjske ljetovali u Istri
26 Radionica narodnih nošnji HMI-a u Pučišćima na Braču
36 Vladimir Antonio Sesar, mladi Hrvat iz Brazila posjetio HMI
41 Tradicionalni Dani iseljenika na kvarnerskim otocima
42 Hrvatska i Argentina obilježile 150. obljetnicu rođenja Ivana Vučetića
47 Dani hrvatskoga filma u Orašju
56 Biograd: Ljetna škola hrvatskoga folklor

DOMOVINA

- 18 Turistička sezona 2008. u Hrvatskoj
29 Okupljanje raseljenih Hrvata na Rokovo u Kotor Varošu
44 Povratnik iz Švicarske obnovio Istarske toplice
54 Tribunj: tradicionalna utrka magaraca

SVIJET

- 21 Održan prvi sastanak predstavnika NAJSELA u Mađarskoj
24 Kotor: Regionalni susret urednika glasila manjinskih zajednica
33 Hrvati u Kolumbiji žele prisnije veze s domovinom
37 Omladinski tamburaški festival HBZ-a u Philadelphiji
40 Nagrada Marici Bodrožić, mladoj spisateljici iz Berlina
64 Razgovor s Hrvatom iz Norveške dr. Davorom Vidasom, stručnjakom za more i pomorstvo

- 69 Predstavljamo knjigu Stipe Šošića *Pod oblacima*

AKTUALNO / ZANIMLJIVO

- 15 Razgovor s dr. Ivanom Bagarićem, predsjednikom saborskog Odbora za Hrvate izvan RH
30 Mladi Čileanac hrvatskog podrijetla u potrazi za korijenima
34 Razgovor s fra Šimunom Šitom Ćorićem povodom 40-e obljetnice bavljenja glazbom
38 Hvaranin Marinko Jurić Peretov – povratnik i dobrotvor
50 Obljetnica dolaska Šokaca iz Bosne u Bačku
52 Matija Pokrivka – legendarni hrvatski slikoputopisac
62 Izaslanstvo argentinskih Hrvata iz Rosarija posjetilo Split
67 Gabriela Brajevich pjesnikinja iz Kalifornije u rodnome Splitu
70 Predstavljamo knjigu Hrvoja Salopeka *Ogulinsko-modruški rodovi*
79 Boris Sakač - vodeći svjetski stručnjak za informatizaciju sportskih događaja
80 Hrvatski športaši na Olimpijskim igrama u Pekingu

STALNE RUBRIKE

- 12, 58 Vijesti HR
14, 32, 46, 68 Iseljeničke vijesti
20 Manjinske vijesti
28 Vijesti BiH
48 Kultura: Hrvatska i svijet
72 Nove knjige
74 Glazba+
76 CRORAMA
82 Športske vijesti

KOLUMNJE

- 13 Globalna Hrvatska (Vesna Kukavica)
60 Iz pera bivšeg gastarbajtera (Emil Cipar)
68 Govorimo hrvatski (Sanja Vulić)

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA

Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
E-mail: matica@matis.hr Web: www.matis.hr

GODIŠNJA PRETPLATA / ANNUAL SUBSCRIPTION

(zračnom poštom / airmail)
SAD / USA 60 USD, Kanada / Canada 65 CAD,
Australija / Australia 80 AUD,
Novi Zeland / New Zealand 60 USD,
Južna Afrika / South Africa 60 USD,
Južna Amerika / South America 60 USD
(običnom poštom / regular mail)
Europa / Europe 25 EUR, Hrvatska / Croatia 100 kn

DEVIZNI RAČUN BROJ /
FOREIGN CURRENCY ACCOUNT:
Acc. No. 702000-VAL-9100000-132344-273
Privredna banka Zagreb, Račkog 6

ŽIRO RAČUN ZA UPLATU U KUNAMA /
DOMESTIC CURRENCY ACCOUNT (IN KUNA):
Acc. No. 2390001-1100021305
Hrvatska poštanska banka

MATICA - most hrvatskoga zajedništva

Želite li primati MATICU kao dar koji će stizati na Vašu kućnu adresu? Jedino što trebate učiniti jest poslati nam popunjenu narudžbenicu i uplatiti na naš račun odgovarajući novčani iznos koji pokriva troškove slanja. MATICA će potom svaki mjesec stizati u Vaš dom. Naručite, čitajte i preporučite MATICU Vašoj rodbini i prijateljima, kako biste aktivno sudjelovali u ostvarivanju MATIČINE misije: biti čvrsti most između Hrvatske i Hrvata diljem svijeta.

Ime i prezime / Name and surname

Adresa / Address

Grad / City

Država / State

Pošt. broj / Zip Code

Tel.

Fax.

E-mail

Datum / Date

Dobar temelj za daljnju suradnju

U Gradskoj kući u Subotici održan je sastanak ravnateljice HMI-a Danire Bilić s predstavnicima vodećih hrvatskih institucija u Srbiji, udruga i medija, hrvatskim zastupnikom u Skupštini Srbije te predstavnicima hrvatske diplomacije iz Subotice i Beograda

Detalj sa svečanog mimohoda Dužijance

na platou pored katedrale sv. Terezije Avilske gdje je svečanu misu predvodio banjalučki biskup Franjo Komarica u koncelebraciji s domaćim biskupom Ivanom Penzešom i katedralnim župnikom Stjepanom Beretićem. Uslijedila je svečana povorka sudionika s nizom obilježja koja svjedoče o završetku žetve kao i nastup brojnih kulturno umjetničkih društava iz Vojvodine, Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Slovenije, Poljske, Rumunjske, Bugarske i Makedonije.

PRVI SLUŽBENI POSJET BAČKIM HRVATIMA

Subotička Dužijanca bila je prigoda za prvi službeni posjet ravnateljice Danire Bilić hrvatskoj zajednici u Vojvodini. Dvodnevni boravak u Subotici organizirali su Generalni konzulat Republike Hrvatske u Subotici i Nacionalno vijeće hrvatske nacionalne manjine sa sjedištem

“**B**eskrajna ravan nije nikada tako lijepa kao u dane ljetne, kada pšenica zori, sunce crvene zrake

kad upre u more žitno, cijela ravnica sjajnom brončanom vatrom gori” (A. Kokić) stihovi su poznatoga bačkoga pjesnika koji oslikavaju svu ljepotu bačke ravnice prije nego što vrijedne ruke žetovca pokose pšenicu. Upravo je uspješno okončanje žetve razlog za staru narodnu svetkovinu Dužijancu koja se u Subotici javno i svečano slavi više od 95 godina.

Tradicija nije izostala ni ove godine, a brojni gosti, sudionici i gledatelji svojom nazočnošću uljepšali su najznačajniju godišnju svetkovinu bačkih Hrvata. Centralna svečanost održana je 10. kolovoza

Napisala: **Marija Hećimović**

Sastanak ravnateljice HMI Danire Bilić s predstavnicima hrvatskih udruga u Vojvodini održao se u Gradskoj kući u Subotici

Prijem kod gradonačelnika Subotice Saše Vučinića

Razmjena darova s gradonačelnikom

u Subotici. Bogati program sadržavao je praćenje svih najvažnijih manifestacija Dužijance.

U Gradskoj kući je upriličen sastanak s predstavnicima vodećih hrvatskih institucija, udruga i medija, hrvatskim zastupnikom u Skupštini Srbije te predstavnicima hrvatske diplomacije iz Subotice i Beograda. Sastanku su nazočili mons. dr. Andrija Kopilović, predsjednik Instituta "Ivan Antunović" - Subotica, Ivica Stipić, predsjednik HKC "Bunjevačko kolo" - Subotica, Ladislav Suknović, tajnik HNV-a i predsjednik HKPD "Matija Gubec" - Tavankut, Petar Kuntić, hrvatski zastupnik u Skupštini Srbije, Šima Raič, predsjednik HKUD "Vladimir Nazor" - Sombor, Mato Groznica, član HNV-a i predsjednik HKPD "Tomislav" - Golubinci, Josip Ivanković, predsjednik Pučke kasine 1878 - Subotica, Stipan Stantić, predsjednik podružnice Matice hrvatske - Subotica, Ivan Karan direktor NIU Hrvatska riječ - Subotica, Ljiljana Dulić, urednica hrvatske redakcije Radio Subotice, Josip Stantić, CRO Media - Subotica, Tomislav Žigmanov ravnatelj Zavoda za kulturu - Subotica, Petar Horvacki, zamjenik gradonačelnika Subotice, dr. Josip Ivanović, potpredsjednik HNV-a, Ljerka Alajbeg, generalna konzulica RH u Subotici, Branimir Lončar, zamjenik veleposlanika RH u Beogradu i Branko Horvat, predsjednik HNV-a.

HRVATSKE ORGANIZACIJE U VOJVODINI

U uvodnim riječima Branko Horvat je naglasio veliki uspjeh HNV-a u realizaciji programa školovanja na hrvatskome jeziku već sedmu godinu u osnovnim škola-

ma i drugu godinu u gimnaziji. Istaknuo je i rad Novinsko izdavačke kuće "Hrvatska riječ". Problem vidi u nepostojanju samostalnoga prostora za rad HNV-a i drugih važnih institucija, te nedovoljnu zastupljenost hrvatskoga jezika u programima na javnoj televiziji i radiju.

Na sastanku su sudionici imali prigodu predstaviti svoju organizaciju i predočiti probleme s kojima se njihova udruga susreće. Tako je između ostaloga Tomislav Žigmanov ravnatelj nedavno ustanovljenog Zavoda za kulturu Hrvata u Vojvodini istaknuo kao najveći problem zajednice nedovoljan broj visokoobrazovanih kadrova, neuključivanje intelektualaca u rad zajednice, nepostojanje visokoobrazovanih institucija Hrvata u Srbiji. Smatra da u RH ne postoji dovoljno empatije i uvažavanja hrvatske zajednice te nedostaje rad na zajedničkim projektima na području kulture i znanosti. Mišljenja je da RH treba imati čvršći okvir politike prema Hrvatima izvan domovine.

Danira Bilić zahvalila se domaćinima na organizaciji susreta koji joj je pružio niz korisnih informacija o ljudima, udrugama i problemima u hrvatskoj zajednici

Obilazak Velike vijećnice u Gradskoj kući u Subotici

u Srbiji. Izrazila je zadovoljstvo što je zajednica tako aktivna jer smatra da je to jedini put njihove opstojnosti. Naglasila je da je HMI most koji povezuje sve hrvatske udruge i institucije izvan RH s matičnom domovinom i zadovoljstvo što je značenje i uloga hrvatske zajednice u ovoj sredini prepoznata i cijenjena, te izrazila spremnost za daljnju suradnju između HMI-a i hrvatske zajednice.

PRIJEM KOD GRADONAČELNIKA

Neposredno prije navedenoga sastanka ravnateljica se susrela s novim gradonačelnikom Subotice Sašom Vučinićem. Gradonačelnik je pozdravio goste i izrazio zadovoljstvo posjetom predstavnika Republike Hrvatske Gradu Subotici i Dužijanci. Dobar suživot više naroda na teritoriju grada doživljava kao posebnu blagodat, koja otvara vrata susjednih zemalja. Danira Bilić zahvalila je na prijemu te izrazila zadovoljstvo što Grad Subotica podržava svetkovinu bačkih Hrvata i daje joj osobito značenje. Sastanku su bili nazočni i Petar Horvacki, dogradonačelnik Subotice i Petar Kuntić, predsjednik DSHV-a i zastupnik u Skupštini Republike Srbije.

Zahvaljujući dobroj organizaciji i supteljivosti domaćina bio je to susret s predstavnicima hrvatske zajednice koji će zasigurno biti od uzajamne koristi i poslužiti će kao dobar temelj za daljnju suradnju. ■

ENG Dužijanca, the chief harvest festivity in Subotica, was held on 10 August on the square facing the cathedral of Saint Teresa of Avila. The festivity, central to the life of the Croats of the Bačka region, was an opportunity for the first official visit by CHF director Danira Bilić to the Croatian community in Vojvodina.

Baš je bilo dobro učiti hrvatski jezik

Osim u akademskom jezičnom programu, studenti su sudjelovali i u bogatom programu kulture. Uz akademska i terenska predavanja o hrvatskoj kulturi i povijesti, uz stručno vođene posjete različitim muzejima, studenti su uživali i u koncertu klape Nostalgija i etnosastava Cinkuši

Škola je završila 25. srpnja svečanom dodjelom diploma.

BOGAT KULTURNI PROGRAM

Osim u akademskom jezičnom programu, koji obuhvaća stotinu i deset sati nastave, 95 sati obvezne i 15 sati dodatne nastave, studenti su sudjelovali i u bogatom programu kulture. Uz akademska i terenska predavanja o hrvatskoj kulturi i povijesti, uz stručno vođene posjete različitim muzejima, studenti su uživali i u koncertu klape Nostalgija i etnosastava Cinkuši. Posjetili su i reviju narodnih nošnji i suvremenog odijevanja inspiriranog motivima nošnje, sudjelovali u izuzetno zanimljivoj radionici u Muzeju za umjetnost i obrt, a na Međunarodnoj smotri folkloru imali su prigodu i zaplesati neke tradicionalne folklorne plesove, i iz Hrvatske i iz svijeta.

U kulturni dio programa uključeni su i izleti na Plitvička jezera i u Hrvatsko zagorje, koji su studentima posebno

Prilikom službenog otvorenja Škole na Rektoratu Sveučilišta u Zagrebu studente su pozdravili prof. dr. sc. Ivan Šimonović, prorektor za međunarodnu suradnju i međuinstitucijsku suradnju, Danira Bilić, ravnateljica Hrvatske matice iseljenika te direktorica Sveučilišne škole prof. dr. Zrinka Jelaska.

U organizaciji Sveučilišta u Zagrebu i Hrvatske matice iseljenika i ovoga je ljeta održana tradicionalna četverotjedna Sveučilišna škola hrvatskoga jezika i kulture. Škola je namijenjena mladeži hrvatskog podrijetla, ali i svim drugim studentima koji žele naučiti ili usavršiti hrvatski jezik i steći ili proširiti svoja znanja o Hrvatskoj. Tako je ove godine okupila 37 studenata iz 17 zemalja, studente hrvatskih korijena iz Njemačke, Švedske, Velike Britanije, Nizozemske, SAD-a, Kanade, Australije, Argentine, Venezuele, Perua, kao i studente iz Litve, Slovenije, Italije, Austrije, Španjolske, Francuske, Švicarske.

Prigodom službenog otvorenja Škole, 30. lipnja, na Rektoratu Sveučilišta u Zagrebu studente su pozdravili prof. dr. sc. Ivan Šimonović, prorektor za međunarodnu suradnju i međuinstitucijsku

suradnju, Danira Bilić, ravnateljica Hrvatske matice iseljenika, te direktorica Sveučilišne škole prof. dr. Zrinka Jelaska.

Polaznici Škole na radionici koju je u Muzeju za umjetnost i obrt vodila prof. Malina Zuccon Martić

Napisala: **Marija Bošnjak**

Anya Sardelić Wojcikiewicz iz Venezuele sa svojim uratkom

Izlet u Hrvatsko zagorje: Skupina Paška čipka je zanimljivim i duhovitim igrokazom predstavila svoju regiju.

zanimljivi. Već su prvi tjedan na Plitvicama dobili prigodu za izlaganja na hrvatskome jeziku. Osim razgledanja i uživanja u prirodnim ljepotama, svojim izlaganjima upoznali su jedni druge i s ostalim hrvatskim nacionalnim parkovima, florom, faunom, vjenčanjima pod Velikim slapom...

ZA DOBRA STARA VREMENA

Izletu u Hrvatsko zagorje jako se raduju i studenti i nastavnici. Nakon obilaska Etnosela Kumrovec, posjeta Velikom taboru, obilnoga tradicionalnog zagorskog ručka u Grešnoj gorici, studenti pokazuju iznimnu kreativnost i znanje hrvatskoga jezika: svojim zanimljivim, duhovitim igrokazima, pjesmama, plakatima putuju i upoznaju nas s cijelom Hrvatskom. Naime, svake godine skupine nose drukčija imena, bila su tu imena gradova,

poznatih Hrvatica, Hrvata, rijeka kojima se nastoje obuhvatiti sve hrvatske regije, a ove su godine nazvane po znamenitim predmetima ili suvenirima (Kažuni, Konavoske rečine, Paška čipka, Vučedolska golubica, Licitarsko srce). Zadatak je predstaviti i upoznati nas ne samo s tim predmetom, rijekom, osobom nego i cijelom regijom.

Međutim, tu ne završava njihova kreativnost jer već osmu godinu zaredom zajedno sa svojim nastavnicima izrađuju i "Sveučilišne povjestice", novine Sveučilišne škole.

Kako bi studentima olakšali intenzivan i dosta naporan jezični program, osim na svečanoj večeri koja se ove godine održala u Gradskoj kavani, nastavnici sa svojim studentima zapjevaju i na nastavi. Pjesma *Za dobra stara vremena* sastavni je dio pjevačkog repertoara, koja

je već proglašena i himnom Sveučilišne škole, a prošle godine Školu je posjetio i sam autor Rajko Dujmić.

Zahvaljujući raznolikosti i zanimljivosti sadržaja jezičnoga i kulturnoga dijela programa, predanosti svih sudionika Sveučilišne škole, studenti iz Hrvatske odlaze obogaćeni lijepim uspomjenama, novim znanjima iz jezika, kulture, povijesti. Potvrda su tomu studenti koji se po nekoliko puta vraćaju u Sveučilišnu školu, a ono čemu se posebno radujemo jest činjenica da ona ostavlja velikoga traga i u njihovim životima.

POSEBNO EMOTIVAN TRENUTAK

Posebno je dirljiva priča Fernanda Veliza, polaznika iz Argentine koji je već drugu godinu zaredom sudjelovao u programu Škole. Sa svojom majkom, Hrvaticom iz Dubrovnika koja je kao dijete otišla u Argentinu, nije mogao razgovarati na hrvatskome jeziku 35 godina i tek se nakon povratka iz Sveučilišne škole to dogodilo prvi put. Rekao je: "Kada sam sa svojom majkom progovorio na hrvatskome, to je bio posebno emotivan i novi trenutak u našem životu. Od tada je naš odnos drukčiji, posebniji..." Nadamo se da će tako lijepih i emotivnih priča biti i dalje i da će naši studenti, kao i do sada, iz Škole odlaziti s osmijehom i pjesmom na usnama. ■

ENG The traditional four-week University School of Croatian Language & Culture was held this year again, organised by the University of Zagreb and the Croatian Heritage Foundation. The school is targeted to youth of Croatian extraction, and to all other students who hope to learn or perfect their Croatian and gain or broaden their knowledge of Croatia. This year it pooled 37 students from 17 countries.

Zajednička fotografija s članovima klape Nostalgija

Fernando Veliz pjeva *Da te mogu* pismom zvati na svečanoj večeri

Hrvatska umjetnica iz Kanade izlaže u rodnom Dubrovniku

Katja Čorić

U Dubrovniku, u Art radionici Lazareti, u utorak 15. srpnja otvorena je izložba Katije Čorić, Hrvatice iz Kanade, pod nazivom "Katmosfera". Riječ je o multidisciplinarnoj umjetnici i producentici svečanih i posebnih događaja, umjetnici koja spaja umjetnost s posebno oblikovanim, socijalno osjetljivim javnim događajima.

Smatra se jednom od vodećih umjetničkih aktivista u Sjevernom Americi jer je snažno orijentirana educiranju mladih, posebno u području zaštite od HIV-a i poticanju prevencije od droge. Njezina su umjetnička djela neraskidivo vezana s njezinim socijalnim angažmanom, njena ostvarenja vrlo transparentno educiraju i potiču i vode zdravom životu zajednice.

Katja Čorić rođena je u Dubrovniku godine 1973., a tri godine poslije preselila se s roditeljima u Montreal gdje i danas živi

Čvrsto je vezana za rodni grad emotivnim osjećajem i nastojanjem da putem izložbene projekte daje doprinos uvijek potrebnom prikupljanju sredstava u domeni unapređenja umjetnosti.

"Katmosfera" je projekt koji znači ostvarenje Katijina velikoga sna o produkciranju umjetničkih događaja radi prikupljanja sredstava za Dubrovnik. Izdanjem "Katmosfere" 2008. godine prikupljena sponzorska sredstva poklonit će Art radionici *Lazareti* - najvažnijoj instanci moderne umjetnosti u Dubrovniku. Prikupljena sponzorska sredstva namijenjena su završetku rekonstrukcije i obnove kompleksa Lazareti, za daljnji razvoj i razmjenu umjetnika u Residency programu i za unapređivanje programa Art radionice, stoji u katalogu. ■

Napisala: **Maja Mozara**

Etnomodna revija u Puli

U srijedu 30. srpnja na ljetnoj terasi u perivoju Doma hrvatskih branitelja u Puli održana je etnomodna revija i promocija "Tkanice" - ženske poslovne torbe koja je u ponudi kao uporabni suvenir i novi hrvatski *brand*. Modele s etnoelementima i torbu "Tkanicu" poznate modne dizajnerice Mine Petre iz Zagreba nosile su s ponosom i izraženim zadovoljstvom poslovne žene Pule iz područja kulture, medicine, obrazovanja, medija, povratnice iz iseljeništa i druge. Svrha je bila višestruka: promicanje unikatnoga proizvoda koji ujedinjuje izvornost i etnografsko naslijeđe, ponuda uporabnog suvenira u svojim radnim sredinama i kao najznačajnije poduprijeti samozapošljavanje kninskih tkalja i Petrinih pletilja. Velik broj posjetitelja pratio je s pažnjom i neprekidnim pljeskom rijetko viđenu reviju modela koji su promovirali bogatu i vrijednu hrvatsku baštinu. Direktorica Sonja Racan iz poznate modne trikotaže "Arena" u Puli uručila je Ani Bedrina iz Podružnice HMI-a u Puli poklon u pletivu za Udrugu kninskih tkalja, koji će im ovih dana biti poslan iz Pule.

Napisala: **Ana Bedrina**

Ovu vrlo zanimljivu akciju za potporu kninskim pletiljama i ponudu novog suvenira turizmu i našim iseljenicima-ambadorima u svijetu organizirali su Hrvatska matica iseljenika - Podružnica Pula s voditeljicom Anom Bedrina i Klub hrvatskih povratnika iz iseljeništa "Krasna zemljo" s Dinom Kodžoman, Grozdanom Škabić i Suzanom Karačić. ■

Volim Hrvatsku ovakvu kakva jest

Tijekom dvotjedne turneje folklorasi su posjetili Zagreb, Krašić, Opatiju, Motovun, Poreč, Rovinj, Brijune, Pulu, Krk, Zadar, Split, Široki Brijeg, Dubrovnik i Međugorje

Nastupom u Sesevskom Kraljevku Folklorna skupina "Kardinal Stepinac" iz Chicaga započela je svoju turneju po Hrvatskoj i BiH

Folklorna skupina *Kardinal Stepinac* iz Chicaga, koja djeluje u okviru Hrvatske škole "Kardinal Alojzije Stepinac", doputovala je po četvrti put u organizaciji Hrvatske matice iseljenika na turneju po Hrvatskoj i BiH. Folklorasi iz Chicaga predvođeni tajnicom škole Nivenkom Jurković, blagajnicom Vesnom Mlinarić, učiteljicom plesa Anđelom Bajić i učiteljem tamburaša Joe Riccio, te duhovnim vođom, fra Jozom Grbešom tijekom dvotjedne turneje posjetili su Zagreb, Krašić, Opatiju, Motovun, Poreč, Rovinj, Brijune, Pulu, Krk, Zadar, Split, Široki Brijeg, Dubrovnik i Međugorje.

Sjajnim nastupom u Sesevskom Kraljevku 12. srpnja započeli su svoju turneju po Hrvatskoj i BiH. Mnogi poklonici folkloru mogli su istinski uživati u dvosatnom programu koji su im u Društvenom domu Sesevski Kraljevec zajednički priredili Hrvati iz Chicaga i domaćini, folklorasi KUD-a "Prigorec".

Zatim se 13. srpnja krenulo iz Zagreba na turneju prema Opatiji, uz kraći nastup u okviru sv. mise u crkvi "Presvetoga Trojstva" u Krašiću. Boravak u Opatiji i obilazak Istre (Motovun, Poreč, Rovinj, Brijuni, Pula) sve je oduševio. Mnogi su u ovom dijelu Hrvatske bili prvi put.

Napisala: **Gordana Vojvodić**

Naravno, osim Radoslava Bušljete, koji je rođen u Rijeci i s oduševljenjem je pričao svojoj kćeri Amandi i ostalima o danima djetinjstva i kako je to nekada bilo u Rijeci. Nakon uspješnog izleta na Krk gdje smo obišli Košljun, vidjeli crkvu Sv. Lucije u Juran dvoru gdje je otkrivena Bašćanska ploča i kupanja na prekrasnoj plaži u Baškoj, 16. srpnja navečer "Kardinal Stepinac" imao je drugi uspješan koncert u Dražicama, gdje su im domaćini bili gostoljubivi i odlični domaćini KUD "Zvir".

Boravak u Zadru, točnije, u malom mjestu Petrčani kod Zadra bio je kratak, ali isto tako nezaboravan, jer je 18. srpnja upriličen cjelodnevni izlet na Kornate uz obavezan *fish picnic* na brodu. Treći koncert po redu iste je večeri održan u povijesnom gradu Ninu, zajedno s domaćim tamburaškim orkestrom "Branimir". Slijedi odlazak za Hercegovinu odakle neki članovi "Kardinala Stepinca" vuku korijene (Kosir, Šego, Puljić...). U Širokom Brijegu, gdje su ih već čekali rođaci, kao i koncert zajedno s domaćim društvom HKD-a "Vrila" bio je nezaboravan. Druženje s domaćinima i rodbinom potrajalo je duboko u noć. Drugoga dana boravka u Širokom Brijegu posjetili su Samostan i župu Uznesenja blažene djevice Marije te prisustvovali misi.

Posljednje dane turneje boravili su u

Međugorju u pensionu obitelji Šego inače članova "Kardinala Stepinca". Domaćica Lucija Šego koja je zajedno s unukom Tomislavom, članom folklorne skupine, bila cijelo vrijeme na turneji i primila sve široka i otvorena srca.

Iz Međugorja se 21. srpnja otišlo u Dubrovnik, gdje je Kardinal Stepinac dao kratak nastup ispred crkve sv. Vlaha. Organizatori i domaćini bili su članovi i vodstvo nadaleko poznate grupe "Lindo".

Posljednja zajednička večera cijele grupe u Međugorju bila je vrlo dojmljiva. Fra Jozo je mladim članovima postavio tri pitanja: Što vam je bilo najljepše?, Što vas se najviše dojmilo?, Što bi mijenjali? Odgovori su uglavnom bili da im je najljepše bilo u Dubrovniku i u Istri. Najveći je broj rekao da je uspon na brdo ukazanja bio najdojmljiviji događaj, a prigovori su se uglavnom odnosili na to da je premalo vremena bilo za kupanje i zabavu. Najdojmljiviji odgovor na pitanje što bi mijenjali dala je Danijela Hrvojević, koja je kazala: "Ne bih ništa mijenjala. Volim Hrvatsku ovakvu kakva jest". ■

ENG The *Cardinal Stepinac* folklore ensemble out of Chicago, which operates in the frame of the *Cardinal Alojzije Stepinac* Croatian language school, arrived in mid July for its fourth Croatian Heritage foundation-backed tour of Croatia and Bosnia & Herzegovina.

Nezaboravni dani na Bjelolasici

S pokojim žuljem ili ogrebotinom, vrijedni mravi danomice su radili na skijaškoj stazi "Vrelo" na održavanju vodenih tokova i izvora koji se slijevaju niz Bjelolasicu

Sudionici Task Forcea na jezeru Sabljaci nedaleko Ogulina

Uspješno je završen i ovogodišnji ECO HERITAGE TASK FORCE na Bjelolasici. Koliko uspješno, prikazao nam je jedan od voditelja Ivan Galić na završnoj svečanosti u *power point* prezentaciji. Dramska grupa pod vodstvom akademskog glumca Slavena Špišića izvela je predstavu za koju je tekst napisao Ivan Mokrović, voditelj. Svoje dojmove na hrvatskom jeziku pročitali su nam polaznici tečaja hrvatskog jezika koje je učila Sanja Oblučar. Sudionici su zadivili svojom nastupom jer im to nisu bile prioritete aktivnosti. S pokojim žuljem ili ogrebotinom, *vrijedni mravi* danomice su radili na skijaškoj stazi "Vrelo" na održavanju vodenih tokova i izvora koji se slijevaju

Napisala: **Nives Antoljak**

niz Bjelolasicu. Započeli su s radom na 1000 m nadmorske visine na koju ih je odvela žičara, za neke pomalo zastrašujuće iskustvo, ali ujedno i nezaboravno. Radeći spuštali su se dan za danom metar po metar na visinu od 600 m u podnožje staze, gdje su bili smješteni. Iza sebe su ostavljali raskršćene i provodne kanale i pripremljene da dočekaju prve skijaše u ovome hrvatskom Olimpijskom centru.

SPORTAŠI POZAVIDJELI NA KONDICIJI

Turističko naselje u kojemu su boravili vrvjelo je sportašima i trenerima koji su se pripremali za OI u Pekingu. Društvo kakvo se može poželjeti. Poslijepodneva su provodili na nekim od mnoštva sportskih terena, naravno, prije nezaobilazne informatičke, dramske ili hrvatske radionice. Srećom, imali su zaseban paviljon

pa njihove fešte nisu ometale sportaše koji su morali čuvati energiju i rano liježati dok su se priređivali talijanski, američki, makedonski... *partyji*. Vjerujem da su im i sami sportaši pozavidjeli na kondiciji jer su već ranom zorom (oko 8 sati) kretali put planine na rad. No, očito su im pomagali prekrasan svježi zrak, odlična prehrana i, naravno, mladost koja je bila protkana druženjem i svjesnošću da su ovdje u ovom sastavu samo tri tjedna i tko zna kada će se ponovno vidjeti, možda na nekom od idućih *Task Forcea*.

Dugo će još kolati pisma između desetaka zemalja i krajeva odakle su stigli (Amerike, BiH, Mađarske, Makedonije, Rumunjske, Južne Amerike, Bugarske, Vojvodine, Italije, Južne Afrike). Nezaboravni su bili i izleti vikendom, kada su posjetili Crikvenicu i Bakar, Zadar i Školjić, Plitvička jezera. Sve su to mjesta

Prvi radni dan

Slaven Španović (Vojvodina)

“ Bok svima! Ja sam Slaven. Imam 20 godina. Dolazim iz Srijemske Mitrovice, a studiram glumu na Akademiji dramske umjetnosti u Zagrebu. Ovo mi je treći put da sam na *Task Forceu* i svaki put sve više uživam. Veselim se što na ovakav način mogu upoznati mnogo novih, različitih, zanimljivih i mladih ljudi. Mnogo smijeha, pića, zabave... Padne tu i pokoja ljubav, poneka suza na rastanku... Sve u svemu, sjajan projekt i odlično smišljen način za okupljanje Hrvata iz cijeloga svijeta. Prijateljstva koja se ovdje steknu imaju nekakvu posebnu čar i, što je još važnije, ona traju. Nevjerojatan je osjećaj kad znate da netko tamo negdje, možda na drugome kraju svijeta, katkad pomisli na vas i pošalje vam poruku, *mail*... Mnogo se toga nauči ovdje... Škola života plus velika zabava... Uostalom, nemojte meni vjerovati. Dođite i uvjerite se sami!

Georgiana Petrache (Rumunjska)

“ Zovem se Georgiana. Dolazim iz Rumunjske i prvi sam put u Hrvatskoj i, da nije bilo gospođe Nives, vjerojatno ne bih mogla uskoro stići u Hrvatsku. Studiram hrvatski jezik na fakultetu u Bukureštu i želim ga bolje naučiti i upoznati književnost i kulturu. To je bio jedan od razloga zašto sam došla na *Task Force*. Ovdje mi je lijepo. Sviđa mi se priroda, ljudi su super i voljela bih doći ponovno.

Giovanni Cocciolillo (Italija)

“ Ja sam Giovanni Cocciolillo i dolazim iz Italije. Živim u starome hrvatskom selu Mundimitar (Montemitro). Imam 27 godina, studiram turizam u Italiji. Volim putovati i govorim hrvatski, engleski i malo španjolski i francuski. Ovo mi je treći *Task Force* i jako mi se sviđa jer je ovo prigoda da upoznam ljude odsvakuda. Hrvatska je prelijepa zemlja i volio bi opet doći ovamo.

Darko Bašić (Južna Afrika)

“ Rođen sam u Cape Townu u Južnoafričkoj Republici. Posjetio sam Hrvatsku mnogo puta i lijepo je doći na odmor ovamo. Imam mnogo rodbine u Zagrebu i Splitu. Ovo mi je peti put na *Task Forceu*. Ovdje je dobro, samo što sam jako umoran jer svaku noć feštamo, a voditelji nas probude prerano. Katkad spavamo najviše dva sata.

Povratak s rada u turističko naselje Bjelolasica

gdje su održani prijašnji *T. F.* i neki od polaznika koji su tu boravili i koji su ponovno sudionici oduševili su se vidjevši lokacije na kojima su radili.

ZASLUŽENE ZAHVALNICE

Turistička zajednica Ogulina pobrinula se da dobro upoznaju i kraj u kojem su ove godine pa ih je provela Ogulinom, organizirala sa speolozima spuštanje u Đulin ponor, vožnju biciklima oko jezera Sabljaci pa sve do proslave Dana domovinske zahvalnosti na kojoj su ih domaćini iz sela Ribarića, osim bogatog ugošćivanja uz pjesme njihova gosta Vinke

Coce, upoznali i s ratnim zbivanjima u tom kraju – da se ne zaboravi. Ujedno, da se ne zaboravi taj kraj, HMI im je podijelio knjige Hrvoja Salopeka “Ogulinsko-modruški rodovi” i, naravno, Zahvalnice koje im je podijelila dugogodišnja voditeljica projekta Nives Antoljak i koje su i ove godine uistinu zaslužili. ■

ENG The *Eco Heritage Task Force*, a CHF project of many years targeted to young people of Croatian roots who come as volunteers to contribute work to the homeland of their ancestors, was held this year from 20 July to 9 August at the Bjelolasica Croatian Olympic Centre. 25 people from ten countries took part in this year’s event.

Dramska grupa nakon uspješno izvedene predstave

DAN POBJEDE I DOMOVINSKE ZAHVALNOSTI

KNIN - Na središnjoj svečanosti proslave Dana pobjede i domovinske zahvalnosti, Dana hrvatskih branitelja i 13. obljetnice vojno-redarstvene akcije "Oluja" održanoj na nogometnom stadionu "Dinara" u Kninu, predsjednik Hrvatskog sabora Luka Bebić kazao je kako se Hrvatska vojska nema komu ispričavati jer je na svojem teritoriju tijekom "Oluje" vraćala ustavni i pravni poredak. "Hrvatska će se ispričati za ono što je učinila na teritoriju Srbije, ali mi nismo išli u Srbiju", rekao je Bebić dodajući

kako bi danas neki htjeli da se zaboravi pobjednički duh koji je Hrvatskoj donijela veličanstvena pobjeda u "Oluji". Uz predsjednika Sabora Luku Bebića, svečanosti su nazočili i potpredsjednici Sabora Vladimir Šeks i Željka Antunović te mnogi saborski zastupnici, dok su u izaslanstvu Vlade predvođenim predsjednikom Ivom Sanaderom bili i potpredsjednice Vlade Jadranka Kosor i Đurđa Adlešić, te ministri Branko Vukelić, Berislav Rončević, Božo Biškupić, Gordan Jandroković, Božidar Kalmeta i Dragan Primorac.

HRVATSKI TUNELI MEĐU NAJSIGURNIJIMA U EUROPI

ZAGREB - Uz hrvatske autoceste, koje su po svojim tehničkim značajkama, opremi i razini održavanja u rangu onih u najrazvijenijim europskim zemljama, sigurnost i kvaliteta je na zavidnoj razini i u hrvatskim tunelima, što iz godine u godinu potvrđuju i neovisna istraživanja. Tako je neovisno istraživanje koje je proveo EuroTAP dalo najlošije rezultate u posljednjih deset godina, dok je istodobno hrvatski tunel Veliki Gložac dobio najviše ocjene. Time se nastavila tradicija po kojoj su hrvatski tuneli posljednjih godina u samom vrhu, prema tom istraživanju, pa je tako samo godinu prije tunel Brinje proglašen najsigurnijim tunelom u Europi.

RADIĆEVE IDEJE I DANAS SU ŽIVE U HRVATSKOJ

ZAGREB - U povodu 80. obljetnice smrti Stjepana Radića izaslanstvo Hrvatske seljačke stranke položilo je vijence na groblju Mirogoju. Nakon polaganja vijenaca na Mirogoju, izaslanstvo predvođeno predsjednikom stranke Josipom Friščićem položilo je vijence na spomenik Stjepana Radića na glavnome zagrebačkom trgu. "Na današnji dan prije 80 godina HSS je ostao bez svoga vođe, ali su njegove ideje i pravci još i te kako prisutni u Hrvatskoj. Prije osam desetljeća ovim je ulicama prolazila možda najtužnija kolona iz svih krajeva Hrvatske. Mi smo generacija zahvalnika koji smo dočekali slobodnu Hrvatsku", istaknuo je, među ostalim, Friščić. Nakon polaganja vijenaca ispred spomenika Stjepanu Radiću delegacija se uputila prema zagrebačkoj katedrali, gdje je održana sveta misa.

PROSLAVLJEN BLAGDAN VELIKE GOSPE

MARIJA BISTRICA - Na svetkovinu Uznesenja Blažene Djevice Marije u našem najvećem marijanskom svetištu u Mariji Bistrici okupilo se oko 80 000 vjernika, a misno slavlje predvodio je nadbiskup zagrebački, kardinal Josip Bozanić. Spomenuvši se desete godišnjice beatifikacije blaženog Alojzija Stepinca, Bozanić se osvrnuo na aktualna politička događanja u Hrvatskoj, posebno na nedavno doneseni Zakon o suzbijanju diskriminacije. Rekao je i da upravo oni koji Crkvi predbacuju miješanje u politiku, Crkvu guraju u politiku i gotovo sve što se tiče crkvenog života politiziraju za svoje interese.

DESET NAJBOGATIJIH OPĆINA U HRVATSKOJ

ZAGREB - Analiza rezultata poslovanja poduzetnika u Hrvatskoj na razini općina, kojih je ukupno 552, pokazuje da su među 10 najjačih i najbogatijih očekivano Zagreb, Rijeka, Split i Osijek, ali i "male" općine kao što su Sveta Nedjelja, Velika Gorica i Čakovec, objavila je Financijska agencija (Fina). Analiza poslovanja poduzetnika po općinama koju je provela Fina pokazuje da su u zagrebačkim općinama prošle godine djelovala 29 953 poduzetnika s 366 586 zaposlenih. Na rang-listi općina s obzirom na ukupan prihod poduzetnika u 2007. slijedi Split s 5 474 poduzetnika i 43 998 zaposlenih, Rijeka gdje je kod 4 085 poduzetnika radilo 36 413 osoba te Osijek s 2 093 poduzetnika i 25 286 zaposlenih. Među prvih deset još su Varaždin, Velika Gorica, Pula, Zadar, Sveta Nedjelja i Čakovec.

U ROČNU VOJSKU DRAGOVOLJNO ŽELE I 174 ŽENE

ZAGREB - Među mladima iz svih hrvatskih županija i grada Zagreba najveće zanimanje za dragovoljno služenje vojnog roka vlada među djevojkama i mladićima u Osječko-baranjskoj i Vukovarsko-srijemskoj županiji. Na trećem je mjestu Zagreb, a na popisu prijavljenih kandidatkinja i kandidata koji žele biti dragovoljni ročnici slijede Split, Sisak i Slavonski Brod. Posebno je zanimljiv podatak prema kojemu dragovoljno služiti vojni rok već u prvoj generaciji žele čak 174 žena. Među njima ih je također najviše s područja Osijeka i Vukovara, odatle dolaze 63 kandidatkinje. Ukupno gledano, na nedavno objavljeni poziv Ministarstva obrane prijavilo su se 1 274 kandidata, među njima 1127 muškaraca i 174 žene.

Školovanje djece migranata

Djeca migranata imaju slabije obrazovne rezultate od svojih vršnjaka u EU pa se iščekuju rezultati javne rasprave i u zemljama članicama i u iseljeničkim zajednicama, kojima mogu biti poticajni programi Školarinske zaklade HBZ-a Amerike

Gotovo petina svih stranih učenika, među kojima su i djeca hrvatskih radnika, u Njemačkoj nikad ne stekne svjedodžbu, a samo ih osam posto uspije položiti maturu, dok sveučilištima pristupaju malobrojni. Zanimljivo integracija državu već sada godišnje stoji 16 milijardi eura. Zato Njemačka "svu snagu mora uložiti u obrazovanje", zahtijeva državna povjerenica za integraciju migranata Maria Böhmer. To je središnja poruka novoga dvogodišnjeg vladina Izvješća o položaju stranaca, što ga je nedavno (19. lipnja 2008.) u Bundestagu predstavila M. Böhmer. Böhmerova je pozvala organizacije migranata, gospodarstvo, te savezne pokrajine u čijoj je ovlasti obrazovna politika da što skorije ispune preuzete obveze iz nacionalnoga integracijskoga plana.

Postavlja se pitanje jesu li hrvatske organizacije u Njemačkoj spremne za tu akciju savezne vlade? Uz to, početkom srpnja i Europska je komisija otvorila to osjetljivo pitanje djece migranata na razini cijele EU u sklopu socijalnog paketa, koje će se analizirati u javnoj raspravi do kraja godine. Postoje jasni dokazi da djeca migranata imaju slabije obrazovne rezultate od svojih vršnjaka u društvenim predmetima, matematici i čitanju, navodi EK u dokumentu za javnu raspravu. Dokument upozorava na postojeću segregaciju školske djece, u prvome redu socijalno-ekonomsku. EK je također zatražila od zemalja članica da se sveučilištima omogući veći dotok novca iz nedržavnih izvora.

Financiranje visokog obrazovanja ključni je problem jer Europa za njega izdvaja samo 1,1 posto svoga BDP-a, a u SAD-u je to primjerice 2,7 posto. "Trenutačno trošimo oko 10 000 eura manje po studentu godišnje nego Amerikanci", rekao je europski povjerenik za obrazovanje Jan Figel. Povjerenik Figel ističe kako je tradicionalna odvojenost privatnog sektora i obrazovanja, koje je u javnoj domeni, ključan problem u Europi.

Obitelji i organizacije migranata u Njemačkoj i zemljama Europske unije, u kojima živi oko milijun Hrvata, čeka izazovan posao snažnijeg uključivanja svojih mladih u obrazovni sustav. Hrvatske zajednice na starome kontinentu ovom prigodom mogu učiti od naših iseljeničkih udruga iz Novoga svijeta, koje su taj proces segregacije školaraca uspješno prepoznale još početkom rane industrijalizacije Južne i Sjeverne Amerike i oduprle mu se putem vlastitih fraternalističkih društava, shvativši obrazovanje vlastite djece na jeziku domicilnoga društva kao privlačan kanal socijalne mobilnosti na društvenoj ljestvici.

Najuspješniji primjer potpore iseljeničkoj djeci u obrazovnome procesu stvorila je tijekom druge polovice 20. stoljeća, točnije od 1958., Školarinska zaklada Hrvatske bratske zajednice

Piše: Vesna Kukavica

SAD-a i Kanade. S akademskom godinom 2007.-2008. Školarinska zaklada HBZ-a slavi pet desetljeća uspješnoga djelovanja, u kojima je dodijelila 7 676 stipendija učenicima i studentima u iznosu od 2 137 505 USD. Imovina Školarinske zaklade iz Općeg fonda i Fondova specijalne zaklade omogućuje dodjelu 250 stipendija na godinu, koje zajedno u prosjeku prelaze 200 000 USD. Svaka pojedinačna stipendija kreće se od 250 do 1 000 USD. Zaklada za školovanje pomlatka HBZ-a uspješnim je poslovanjem osigurala uspostavljanje čak 63 nagrade zaklade s neto-vrijednošću od 3 800 000 USD.

Kampanja Zaklade za ovu akademsku godinu trajala je od 3. listopada 2007. do 27. veljače 2008., tijekom koje su darežljivi američki Hrvati sakupili 30 952,09 USD. "Tijekom čitave 2007. u fond Školarinske zaklade naše Zajednice sakupljena je svota od 53 075,06 USD, a stipendiju je dobilo 268 studenata, čime je Zaklada dodijelila rekordni iznos od 187 000 USD. Uz Opći fond, mi u Školarinskoj zakladi Zajednice imamo 69 pojedinačnih računa ili fondova, koji su zasnovani željom naših brižnih članova, odsjeka, hrvatskih klubova, obitelji i pojedinaca. Najnovija darovateljica u fond Školarinske zaklade jest Eva Kovacich iz odsjeka 101 iz Omahe (Nebraska), koja je u ostavštini imenovala Školarinsku zakladu, darujući joj impresivnu svotu od 49 633,34 USD. Tajna uspjeha našega školarinskoga programa jest u tome što glavnica uvijek ostaje ista, jer se stipendije daju našim zaslužnim studentima od stečenih kamata na uloženu svotu", rekao je izvršni tajnik i rizničar Zaklade Edward W. Pazo. Da biste potpuno shvatili vrijednost darežljivosti američkih Hrvata, pročitajte zahvalu koju su Zajedničari nedavno primili od mladog Davida N. Ranneya iz Odsjeka 194 u Monessenu, koji je dobio stipendiju za 2007. školsku godinu. On, među ostalim, piše: "Počasćen sam i duboko sam zahvalan Hrvatskoj bratskoj zajednici na novčanoj pomoći koju sam dobio za svoje školovanje i za ostvarivanje mojih životnih ciljeva, da jednoga dana postanem kirurg. Dok završim školu, proći će još mnogo vremena i trebat će još dosta osobnog zalaganja s moje strane, a da i ne govorim o visokim novčanim izdacima. No, uz pomoć kakvu dobivam od HBZ-a, posve sam siguran da će se moji snovi i moje želje jednog dana potpuno ostvariti." ■

ENG The children of migrants have poorer grades in school than their peers in the EU and the outcome of a public debate is expected, both in the EU member countries and among the emigrant communities. For them the CFU Scholarship Foundation, which annually awards 250 scholarships, together worth above 200,000 \$ on the average, can be an encouragement.

KAREN OREMUŠ IZLAGALA U SPLITU

SPLIT - U Gradskoj knjižnici "Marko Marulić" u Splitu 7. kolovoza u organizaciji Hrvatske matice iseljenika, podružnice Split, otvorena je izložba "Dekonstrukcija/rekonstrukcija" kanadske slikarice hrvatskog porijekla KAREN OREMUŠ. Izložba koja govori o autoričinim uspomenu prikazuje se po Hrvatskoj, pa je predstavljena i splitskoj publici. Izložbu je otvorila Nives Antoljak iz zagrebačkog ureda HMI-a, koja je predstavila rad Karen Oremuš. Kako slikarica nije bila prisutna, pročita-

no je njezino pismo kojim se obratila publici, a prigodni tekst Toulousea Lautreca o umjetnosti pročitao je akademski glumac Slaven Špišić.

NAZIV ULICE PO UGLEDNOME ČILEANSKOM HRVATU

ČILE - Gradsko vijeće poglavarstva grada Castra na otoku Chiloe u Čileu na svojoj sjednici održanoj u srpnju 2008. odalo je počast dvojici svojih nedavno preminulih uglednih građana, nazvavši ulice po njihovim imenima. Prva je ulica JULIA MIŠERDE PERUZOVIĆA, gospodarstvenika i nekadašnjeg predsjednika Gospodarske komore, te dobrovoljnog vatrogasca, koji je preminuo 2007. godine. Druga je prolaz NORMANA GARINA ROJO, uglednog odvjetnika i borca za ljudska prava i gitarista, koji je preminuo 2006. godine. Norman Garin bio je suprug Splitsanke Jugane Borović, s kojom ima dvije kćeri. Jedna je Tatjana, koja živi u Francuskoj, a druga je Jadranka, koja živi u Splitu i radi kao profesorica klavira na Glazbenoj akademiji. (BBF)

HRVATSKO DJEČJE ZABAVIŠTE U SYDNEYU

AUSTRALIJA - U rujnu Dječje zabavište u sklopu Hrvatskoga katoličkog centra Sv. Antuna u Summer Hillu slavi svoj drugi rođendan. Zabavište je osnovano na inicijativu grupe mladih majki iz Sydneya. Tu se svake srijede prije podne od 10 do 12 sati okuplja 50-ak mališana i njihovih mama i baka. Djeca se ondje igraju, bave športom, plešu i pjevaju, zajedno objeduju i slave rođendane.

MINISTRANTSKI SUSRET KOD FRANKFURTA NA MAJNI

NJEMAČKA - Susret ministranata iz hrvatskih katoličkih misija (HKM) iz Rajnsko-majnske regije održan je u subotu 30. kolovoza u Hofheim-Marxheimu, nedaleko do Frankfurta na Majni, u organizaciji Hrvatske katoličke misije Main-Taunus/Hochtaunus. Susret, na kojem se okupilo više od 120 ministrantica i ministranata te njihovih roditelja, započeo je misnim slavljem u kapeli sestara Dobrog Pastira u Hofheim-Marxheimu. Misno je slavlje predvodio i propovijedao je voditelj HKM-a Main-Taunus/Hochtaunus fra Željko Čurković.

U drugom dijelu susreta priređen je ministrantski kviz o sv. Franji Asiškom o temi "Gospodine, što želiš da ti učinim?". Nakon zajedničkog objeda, slijedila su športska natjecanja u obližnjemu sportskom parku "Heide" u Hofheim-Marxheimu. (AP)

VELEPOSLANSTVO RH U ŠVEDSKOJ PRESELILO SE NA NOVU ADRESU

ŠVEDSKA - Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Kraljevini Švedskoj preselilo se na novu adresu u Stockholmu, koja sada glasi:

Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Kraljevini Švedskoj, Engelbrektsplan 2/3, 114 34 Stockholm.

Tel. (0046 8) 440 52 80, 440 52 84,

fax: (0046 8) 678 83 20,

e-mail: croemb.stockholm@mvpei.hr

FRA JOSIPU BEBIĆU NOVI PETOGODIŠNJI MANDAT

NJEMAČKA - Stalno vijeće Njemačke biskupske konferencije produžilo je službu delegata za hrvatsku pastvu u Njemačkoj fra Josipu Bebiću na daljih pet godina. Prijedlog su uputile Hrvatska biskupska konferencija i Biskupska konferencija BiH. U dekretu delegatu o. Bebiću nadbiskup Zollitsch je u ime Njemačke biskupske konferencije zahvalio za sve što je učinio za katolike hrvatskoga jezičnog područja u Njemačkoj u dosadašnjemu petogodišnjem mandatu. Fra Josip Bebić rodio se 2. lipnja 1948. u Metkoviću. Član je Franjevačke provincije Presvetoga Otkupitelja sa sjedištem u Splitu. Pastoralno je djelovao u Ogorju, u njemačkoj župi u Eltvilleu u HKM-u Giessen, u HKM-u Köln, u njemačkoj župi St. Gabriel u Münchenu, u HKM-u Mainz, a od lipnja 2003. delegat je za hrvatsku pastvu u Njemačkoj sa sjedištem u Frankfurtu na Majni. (AP)

Hrvatska mora izgraditi sustavan i učinkovit način obostrane suradnje

“Volio bih da naši dragi ljudi u svijetu znaju i vjeruju kako je Hrvatska stabilna i prosperitetna zemlja - zemlja izazov i za ulaganje i za život. Hrvatska vas sve treba! Bilo je vrijeme odlaska, vjerovati je i u vrijeme povratka”

Nakon zadnjih parlamentarnih izbora osnovan je saborski Odbor za Hrvate izvan Republike Hrvatske kojemu je na čelu saborski zastupnik dr. Ivan Bagarić. S njim razgovaram o Odboru, ustanovama koje se bave tom tematikom, Hrvatima u BiH i, naravno, i o njemu samome...

— Živim u Tomislavgradu (BiH) s obitelji, gdje sam i rođen 1961., završio osnovnu školu i gimnaziju, a onda u Sarajevu medicinski fakultet, a nakon rata sam u Zagrebu specijalizirao javno zdravstvo. Od 1986. radio sam u domu zdravlja do početka rata, kada sam s brojnim kolegama liječnicima iz Hrvatske i BiH organizirao ratno zdravstvo u našim vojnim postrojbama. Imao sam čast služiti kao zapovjednik ratnoga zdravstva Hrvatskog vijeća obrane, kada smo za vrijeme teške srpske agresije na Hrvatsku i BiH u izuzetno teškim okolnostima uspostavljali strukturu u postrojbama te gradili brojne ratne bolnice u mjestima u kojima ih nikada prije nije bilo. Svi naši ljudi ovdje, ali i u svijetu mogu biti ponosni na to vrijeme kada smo iskazivali snagu zajedništva koja je u duhu kršćanskih načela bila otvorena za sve ljude, bez obzira na različitost.

Kako, kada i zašto ste ušli u politiku i u Sabor?

— Kao mladi liječnik, sanjao sam o radu na nekoj klinici, a onda je sve pošlo drugim putem. Naime, u politiku sam ušao posve neplanirano, rekao bih, pod prisilom okolnosti (teškog vremena. Naime, moje prve godine provedene u struci poklopile su se s godinama pada komunizma i srpskog nastojanja da se silom zadrži dostignuta dominacija nad drugima. Uvjerivši se da je rat pred vratima, osjetio sam potrebu angažmana u

Dr. Ivan Bagarić,
predsjednik
saborskog Odbora
za Hrvate izvan RH

politici na način da, kao i drugi, djelatno sudjelujem u demokratskim promjenama kao jedinog mogućoj brani od spomenute prijetnje. Na prvim slobodnim izborima 1990. izabran sam u tadašnju Skupštinu BiH u kojoj je Karadžić otvoreno istupao velikosrpski i imperijalistički i u kojoj je Izetbegović, što zbog objektivnih okolnosti, a što zbog neimanja hrabrosti i vizije, vjerovao kako se to nešto (rat) “nama u BiH neće dogoditi”.

Mi Hrvati nismo imali izbora, otvoreno smo se usprotivili i, rekao bih, u okvirima svojih mogućnosti uspješno branili od srpske agresije. Mi, hrvatski zastupnici, među ostalim, u parlamentu smo pokrenuli inicijativu o donošenju

Deklaracije o neovisnosti BiH kao prvi korak za provedbu referenduma o neovisnosti, a sve su to bili nužni preduvjeti za međunarodno priznanje BiH i ustavnu obranu našega prostora.

Predsjednik ste saborskog Odbora za Hrvate izvan RH. Recite nešto o Odboru, koliko članova ima i kako se biraju/imenuju, te koje su mu zadaće i ovlasti?

— Odbor za Hrvate izvan RH novoosnovani je odbor Hrvatskog sabora. Nastavit će rad iz djelokruga dosadašnjeg Odbora za useljeništvo (“integracija hrvatskih doseljenika u hrvatsko društvo”), ali će preuzeti, tj. proširiti poslove od

S hrvatskim iseljenicima na utakmici Croatije iz Melbournea

Čujemo da se šuška o donošenju strategije (zakona) kojom bi se sustavno regulirao odnos Hrvatske i Hrvata u svijetu?

— Hrvati izvan Hrvatske mogu imati mnogo važniju ulogu u osiguranju gospodarske, kulturne, i demografske snage Hrvatske, kao i u snaženju hrvatskog identiteta u velikoj, globaliziranoj Europi i u svijetu. Osjeća se potreba za sustavnim pristupom ovoj materiji. Izradba strategije koja bi imala za cilj sustavno uključivanje (i trajno praćenje) hrvatskog naroda izvan Hrvatske u sve tokove hrvatskoga društva bila bi najbolji odgovor Vlade na ovu potrebu.

Dokument-strategija obuhvatila bi sve pojavne skupine hrvatskog naroda: hrvatske manjine u europskim zemljama, Hrvate u zapadnoj Europi, Hrvate u prekooceanskim zemljama pa i Hrvate u BiH. Strategijom bi se sustavno obradile i trajno pratilo mogućnosti, sklonosti, očekivanja ovih skupina te, u skladu s tim, definirala zaduženja i odredili njihovi nositelji. Nositelj izradbe jedne ovakve strategije moglo bi biti Ministarstvo vanjskih poslova u suradnji s prije spomenutim ustanovama i institucijama. Hrvatski bi sabor trebao konsenzusom donijeti jedan takav dokument. Moram iskazati svoje zadovoljstvo da je gotovo očito kako u Saboru pitanje Hrvata u svijetu više nije političko pitanje. Dođue, postoje neke razlike u pogledima stranaka na pojedina pitanja, među kojima je pravo glasanja hrvatskih državljana s prebivalištem u inozemstvu, ali to nije

interesa za Hrvate izvan RH u skladu s člankom 10. Ustava, za što je matično tijelo Sabora. To su, među ostalim, poslovi vezani za pravni i stvarni položaj dijelova hrvatskog naroda u drugim zemljama i predlaganje mjera za unaprijeđenje svekolike suradnje s tamošnjim hrvatskim institucijama, a radi ostvarenja i zaštite prava i očuvanja nacionalnog identiteta.

Zatim, to su i svi oblici međunarodne i druge suradnje kad je to u interesu hrvatskih nacionalnih manjina u europskim zemljama, Hrvata kao suverenog i konstitutivnog naroda u BiH, hrvatskog iseljeničtva i svih hrvatskih državljana u svijetu.

Članovi su Odbora zastupnici, predstavnici vladajuće stranke (HDZ) i oporbe. Ukupno nas je 13 i želim iskazati svoje zadovoljstvo dosadašnjim pristupom gotovo svih zastupnika problematici koja je od našeg interesa. Od svega je najvažnije to što svi oni, bez obzira na to iz koje stranke dolaze, doživljavaju hrvatskog čovjeka u svijetu od prioritarnog interesa za RH, a dijelove naroda koji žive izvan granica RH velikom šansom u globaliziranoj Europi i svijetu. Osim članova zastupnika, prema Poslovniku Hrvatskog sabora, a nakon javnog natječaja, izabrana su još četiri tzv. vanjska člana Odbora – dvoje magistara i dvoje doktora znanosti. Svi su oni mladi ljudi koji su rođeni u inozemstvu, a sada su sa svojim obiteljima u Hrvatskoj. Oni najviše znaju o problemima Hrvata u iseljeničtvu, ali mogu služiti i kao dobar primjer kako se odlazak može pretvoriti u sretan povratak.

Kako vidite ulogu HMI-a u budućnosti s obzirom na to da ima i drugih ustanova koje se bave ili su se počele baviti iseljeničkom problematikom?

— Mislim da je od prvorazrednog interesa za naš Odbor razviti suradnju sa

svima onima koji se bave problematikom odnosa Hrvatske i Hrvata u svijetu. Svakako, HMI je sa svojim ljudskim potencijalom, znanjem i iskustvom naš prioritet. Sretna okolnost koja će, sigurno, pridonijeti našoj dobroj suradnji jest i to što Maticu sada vodi gđa Danira Nakić, moja kolegica i bivša zastupnica u Saboru i, još važnije, vrijedna i sposobna žena. S njom dijelim mišljenje kako nam je u vremenu pred nama graditi novu politiku odnosa prema Hrvatima u svijetu.

Odbor je i osnovan radi postizanja veće i učinkovitije otvorenosti kako bi se na najvišoj razini čuli i rješavali problemi naših ljudi u svijetu.

Postoji li mogućnost umrežavanja tih ustanova?

— Upravo to! Pokrenuta je inicijativa koja bi imala za cilj definiranje djelokruga svakog od pojedinih sudionika u spomenutom procesu. Hrvatska mora izgraditi sustavan i učinkovit način obostrane suradnje – Hrvatske i Hrvata u svijetu.

Obitelj Bagarić u Lourdesu

niti može biti kamen spoticanja o važnijim pitanjima od nacionalnog interesa. Sve ovo o čemu govorim nije nikakva hrvatska posebnost.

Uvidom u materijale EU i nekih njezinih članica vidljivo ja da oni sustavno razrađuju mnogostruke odnose s dijelovima svojih naroda u svijetu. Bilo da je riječ o dokumentima pojedinih ministarstva ili o zakonskim rješenjima. Tako npr. Irci imaju *task force* "Irska i Irci u svijetu" kojim reguliraju sličnu problematiku, Rusi imaju zakonom definiranu politiku prema svojim sunarodnjacima u svijetu, Slovenci imaju dvije rezolucije, jednu koja se odnosi na Slovence u susjednim zemljama, a druga na Slovence u svijetu... itd.

Nedavno ste sjednicu Odbora održali u prostorijama HRT-a. Zašto?

— Stoga što držimo kako HRT treba biti pravi most između Hrvatske i Hrvata u svijetu. Informiranost Hrvata u svijetu o Hrvatskoj i, obratno, Hrvatske o problemima Hrvata izvan njenih granica preduvjet je gore spomenutoj suradnji. U svemu tome mjesto i uloga HRT-a od izuzetne su važnosti. Na HRT-u smo razgovarali s urednicima radija i televizije, a osobito je bio važno upoznavanje zastupnika s radom i problemima radijskoga programa "Glas Hrvatske" i televizijskog "Slika Hrvatske". Otvorili smo još neka važna pitanja, među ostalima, na koji način i koliko je hrvatska javnost informirana o Hrvatima u BiH.

Znamo da su mnogi Hrvati diljem svijeta prilično razočarani, jer smatraju da ih domovina, pogotovo dnevna politika, sve više zaboravlja. Što kani- te učiniti glede toga?

— Mnoštvo ustanova i institucija kao što je i HMI i druge iseljeničke udruge u svijetu, Crkva, različiti instituti itd., imaju za cilj surađivati s iseljeništvom i povezivati ga s Hrvatskom. Isto tako, svi oni raspolažu korisnim znanjima vezanim za ovu problematiku, ali su rascjepkani i slabo uvezani. Stoga se stječe dojam o nedovoljno cjelovitom i učinkovitom pristupu. Mislim da je to osnovni razlog nezadovoljstva.

S druge strane, jasno je stajalište Vlade, kojoj je dr. Sanader na čelu, kako postoje sve pretpostavke da u demokratskoj Hrvatskoj, Hrvati "iz svijeta" tre-

baju imati značajnu ulogu u pokretanju Hrvatske. U svijetu je mnogo mladih obrazovanih ljudi kojima je demokratska Hrvatska izazov. Oni raspolažu sredstvima, znanjem i iskustvom. Stoga nam je potaknuti ih u prvom redu na poslovnu i svaku drugu suradnju, a onda i na povratke.

Vjerujem kako se stvaraju preduvjeti za sve ovo i kroz kadrovsku politiku Ministarstva vanjskih poslova. Mladi obrazovani ljudi po našim veleposlanstvima i u samom Ministarstvu na čelu s ministrom Gordanom Jandrokovićem i državnom tajnicom Biankom Matković jamstvo su promjena nabolje.

A što mislite da bi oni trebali učiniti prema Hrvatskoj?

— Prije svega želim naglasiti kako su Hrvati iz svijeta zajedno s onima u Hrvatskoj (i BiH) odigrali važnu ulogu obrane tek uspostavljene države. Hrvatska je sada stvarnost. Ona, u pravilu, nije lijepa kao najljepši snovi, ali je stvarnost. Stvarnost za koju smo se borili i za koju su mnogi, najbolji među nama, dali svoje živote.

Privilegij je bila sudjelovati u svemu tome, a sada je izazov izgrađivati Hrvatsku i učiniti je još ljepšom i boljom. Na to smo svi pozvani. Ako vam u toj nakani netko stane na put, znajte da mu nitko za to nije dao ovlast ni pravo.

Iz poštovanja prema naraštajima koji su sanjali i umirali za Hrvatsku i stvarno-

sti za koju smo se borili – treba dovršiti to djelo stvaranja. To nikada neće biti dovršen posao. Uvijek se može više i bolje!

I na kraju razgovora, u nadi da ćete i u buduće biti naš gost, poruka za čitatelje diljem svijeta?

— Volio bih da naši dragi ljudi u svijetu znaju i vjeruju kako je Hrvatska stabilna i prosperitetna zemlja - zemlja izazov i za ulaganje i za život. Hrvatska vas sve treba! Bilo je vrijeme odlaska, vjerovati je i u vrijeme povratka. U doslovnome smislu riječi, ali i u smislu bolje obostrane povezanosti. Odgovornost je na institucionalnoj, tj. državnoj razini, ali i osobnoj.

I još nešto. Želja mi je preko vašeg lista kazati nekoliko riječi o položaju Hrvata u BiH. Zašto? Zato što je sada povijesno vrijeme za naš narod, vrijeme kada se donose važne odluke o ustavnom uređenju države čiji su jedan entitet Srbi etnički očistili, a drugi je s potpunom institucionalnom dominacijom muslimana – Bošnjaka. Država triju naroda podijeljena na dva entiteta nije održiva. Nažalost, međunarodna zajednica ne pokazuje snagu promijeniti takvo stanje, tj. ispraviti tu nepravdu nepoštovanja jednakopravnosti hrvatskoga naroda. Planira li netko BiH s Hrvatima kao marginalnom (manjinskom) skupinom? To pod svaku cijenu treba spriječiti. Hrvatske institucije u BiH ni hrvatski političari nemaju snage oduprijeti se sami. Nažalost, katkad, na ovaj ili onaj način, i sami griješe, čime su se neki također koristili kao povodom za protuhrvatsku aktivnost.

U ratu preplavljen narod, sa stajališta ljudskih prava i svih pozitivnih konvencija treba zaštitu međunarodne zajednice, Hrvatske, ali i svih Hrvata u svijetu. Sve ovo dobro zna i premijer Sanader koji od međunarodne zajednice koja je kreator ovakve BiH traži promjenu opisanoga stanja – i paradigme o Hrvatima u BiH. Dakle, zajednički cilj svijetu treba biti sprječavanje otvorenih prijetnji koje su usmjerene protiv ustavnoga prava na jednakopravnost i konstitutivnost hrvatskoga naroda u BiH. ■

ENG A Parliamentary Committee for Croatians Living Abroad was established after the last elections, headed by Ivan Bagarić MP. We spoke with him about the committee, Croatians abroad and much more.

Ljeto nakon kojeg su nužne promjene

Turistički djelatnici istaknuli su za Maticu kako je u kolovozu broj gostiju bio sukladan očekivanjima, a veseli nas i najava hotelijera kako će posezona biti bolja nego lani. Podaci govore kako gosti borave sve dulje u Hrvatskoj, te se očekuje da će se ove godine od turizma ostvariti 7,3 milijarde eura prihoda

NAJBROJNIJI NIJEMCI, SLOVENC I TALIJANI

Najviše je gostiju stiglo iz Njemačke (776 000), Slovenije (670 000), Italije (489 000) te Austrije (458 000). Najveće povećanje dolazi od gostiju iz Japana, kod kojih je zabilježeno 102-postotno povećanje u broju dolazaka.

Turistički djelatnici koji polako zbrajaju podatke iz kolovoza istaknuli su za *Maticu* kako je u kolovozu broj gostiju bio sukladan očekivanjima, a veselimo se i najavi hotelijera kako će posezona biti bolja nego lani. Podaci govore kako gosti borave sve dulje u Hrvatskoj, te se očekuje kako će se ove godine od turizma ostvariti 7,3 milijarde eura prihoda.

Zanimljiv je i podatak koj i je iznio ministar Bajs o snažnijim kontrolama na Jadranu tako da je velik broj državnih inspektora pojačao inspekcijski nadzor na moru, a sadašnji podaci pokazuju kako je napravljen velik pomak u dijelu smanjenja sive ekonomije u turizmu. Pozitivni su i ostali općeniti podaci vezani uz turizam, tako da je do 17. kolovoza Jadrulinija prevezla 6,2 milijuna gostiju, što je šest posto više nego lani, i 1,7 milijuna vozila, što je pet posto više. Hrvatskim se autocestama prevezlo 17,6

Prema posljednjim podacima Hrvatske turističke zajednice (HTZ), zračnih luka, Jadrolinije, MUP-a i Hrvatskih autocesta ovogodišnja turistička sezona čak i nadilazi očekivanja istaknuta uoči sezone. Riječi su to ministra turizma Damira Bajsa, koji je, govoreći o rezultatima ovogodišnje turističke sezone, napomenuo kako će se konačni brojevi o ovoj turističkoj sezoni ipak znati tek u rujnu. Prema sadašnjim podacima, Hrvatsku je u srpnju posjetilo ukupno 2,7 milijuna gostiju, od čega 2,4 milijuna stranih gostiju. Time je ostvaren

porast od dva posto. Tijekom srpnja pak ostvareno je 18,6 milijuna noćenja, što je osam posto više nego u srpnju lani. Kako je istaknuo ministar Bajs, tijekom prvih sedam mjeseci ove godine Hrvatsku je posjetilo ukupno 6,13 milijuna turista, što je tri posto više nego lani u istom razdoblju, koji su ostvarili 31,9 milijuna noćenja, odnosno šest posto više nego lani. Stranih gostiju bilo je pet milijuna (tri posto više nego lani), a ostvarili su 27,7 milijuna noćenja (povećanje od šest posto). Što se tiče domaćih gostiju, njih je bilo četiri posto više nego lani (milijun), a ostvarili su više od četiri milijuna noćenja (petpostotno povećanje).

Napisaao: **Luka Capar**

milijuna vozila, odnosno 10,4 posto više nego lani. U Zračnoj luci Zagreb bilježi se 12 posto više putnika, u Splitu pet posto, Zadru 38 posto, te u Dubrovniku sedam posto više putnika u prvih sedam mjeseci ove godine.

JAČANJE NAUTIČKOG TURIZMA

I ova je sezona pokazala kako sve veći broj nautičara otkriva čari hrvatskog Jadrana, a ponajviše otoka i skrivenih uvala. Prema vijestima koje dolaze iz naših marina, još jednom se opravdanim pokazuje apel o povećanju broja vezova i nužnosti izgradnje novih marina, jer je jasno kako broj plovila u našem moru kapacitetom premašuje trenutačne mogućnosti prihvata. Nautičari također iz godine u godinu dolaze sa sve većim plovilima tako da postojeći vezovi, i u slučajevima kad ih ima dovoljno, ne mogu prihvatiti sve zahtjevnije megajachte. Također nautičari, koji su uglavnom gosti bolje kupovne moći, upozoravaju kako još uvijek nema dovoljno adekvatnih nautičkih trgovina, kao ni ugostiteljskih objekata prilagođenih ovom obliku

turizma, pa je to jasna poruka našim turističkim i nautičkim djelatnicima da se napravi nešto u vezi s tim.

Iz godine u godinu navikli smo i da nas posjećuju sve veći 'kruzeri', što je, s jedne strane, dobro, no istodobno postoji opasnost od nemogućnosti prihvata

takvih plovećih tvrđava, uz drugi problem koji je prisutan već godinama, a to je što gostima s tih brodova ponuditi, i u obliku suvenira, i gastronomski. Ipak iz ovogodišnje turističke sezone kao pozitivan i zanimljiv primjer može se izdvojiti posjet najvećega svjetskog 'kruzera' *The World Zadr*. Veliki brod s privatnim stanovima ima svoje ulice i dućane.

Boom kontinentalnog turizma

Sve je više i onih gostiju koji ne žele svoj godišnji odmor provesti na vrućinama ljetnog sunca uz jadransku obalu, kao ni u gužvama koje ta turistička središta ljeti uglavnom pružaju, već teže odmoru u nešto svježijem ambijentu, u miru šume, daleko od svakodnevne vreve. Upravo zato najveći porast turističkih posjeta bilježe Ličko-senjska županija, a velik se broj gostiju odlučio i za mirnu oazu Gorskog kotara. Tu je, naravno, i biser hrvatske kontinentalne ponude Plitvice. Nacionalni park Plitvička jezera, osim toga što je površinom najveći među osam nacionalnih parkova u Hrvatskoj, ujedno je najposjećeniji. U špicu sezone dolazi i do 200 autobusa na dan. U odnosu na prvih sedam mjeseci 2007., broj se gostiju povećao dva posto. Većina njih koji dolaze ovamo prespava barem jednu noć. Broj je noćenja porastao u kampovima koji su otvoreni do listopada i očekuje se da će ukupno ostvariti 100 000 noćenja ove godine. Lani je Nacionalni park ostvario dobit od 26 milijuna kuna, uz napemenu da se 20 milijuna kuna ulaže u zaštitu parka, a uz to se planiraju i brojne investicije. Tako će se do kraja godine otvoriti prezentacijski centar Medvjedak u kojem će se gostima prezentirati nastanak sedre, te biljne i životinjske zajednice.

PROBLEMI ZA KRAJ

Na kraju spomenimo i nekoliko problema koji su ove godine označeni kao najznačajniji, i koje bi do iduće sezone svakako trebalo riješiti. Osim već spomenutih većih marina i broja vezova, krucijalno je donošenje strategije hrvatskog turizma i konačnog opredjeljenja želimo li biti određite luksuznog ili masovnog turizma, odnosno, odrediti koji će se dijelovi i segmenti baviti elitnim, visokokvalitetnim turizmom, koji će dio biti opredijeljen na masovniji vid ugošćivanja gostiju prosječne platne moći. Osim toga, više je nego jasno kako nam je prijeko potreban veći broj kvalitetnih radnika u turizmu, od kuhara i konobara do pomoćnog osoblja, jer ćemo inače morati početi masovno uvoziti radnu snagu. Treći su veliki problem cijene koje su u nekim jadranskim odredištima ove sezone bile više nego pretjerane. ■

ENG According to the latest data from the Croatian National Tourist Board this year's peak tourist season has surpassed the forecasts made ahead of the season, with 7.3 billion euro in earnings expected from the tourism industry.

SLIKAR DUBRAVKO NAUMOV NA OHRIDSKOME KULTURNOM LJETA

MAKEDONIJA - U izložbenom salonu Kulturnog doma "Grigor Prličev" u Ohridu održana je u srpnju izložba akademskog slikara Dubravka Naumova. Izložba je sustavni dio programa Ohridskog ljeta. Otvaranju je nazočio velik broj uzvanika, među kojima, Hrvati iz Ohrida i Struge i velik broj renomiranih umjetnika i kulturnih djelatnika iz Skoplja i Struge. Izložbu je otvorio direktor Ohridskog ljeta mr. sc. Toni Simonovski. Govorio je o suradnji nosioca ovog projekta Za-

jednice Hrvata u R Makedoniji i Ministarstva za kulturu RM i zahvalio akademskom slikaru Dubravku Naumovu, koji ovom prigodom zbog poslova nije bio nazočan, za prekrasna umjetnička djela koja je poslao iz dalekog Toronta i obogatio program Ohridskoga kulturnog ljeta. (Naum Dunoski)

PETAR BRKAN IZ TIVTA POBJEDNIK MALOG SPLITA

SPLIT - Prve nedjelje u srpnju održan je tradicionalni dječji festival "Mali Split", 18. po redu, na kojemu je uz male Splićane nastupilo i četvero Hrvata izvan domovine. To su Katarina Šimić iz BiH, Nikolina Galić iz BiH, Marijana Penović iz Novog Sada i Petar Brkan iz Crne Gore, iz Tivta. Jedini muškarac, među mladim damama, Petar Brkan, odnio je laskavu nagradu festivalskoga žirija, a osvojio je i srca velikoga dijela publike. Sudionike festivala "Mali Split" primili su Ante Sanader, župan splitsko-dalmatinski, i Ivan Kureta, gradonačelnika Splita. Priređeni su im izlet u Trogir i posjet Biblijskom vrtu na Kozjaku. Iduće godine nadamo se još većem odazivu malih pjevača iz iseljeništa. (BBF)

KREATIVNI DANI ZA PREDŠKOLSKU DJECU U GRADIŠČU

AUSTRIJA - Tijekom ljetnih praznika brojne udruge gradišćanskih Hrvata u austrijskome Gradišću priređuju zabavne, obrazovne, kulturne i športske priredbe za djecu i mladež. Tako poznati Kulturni centar KUGA u Velikom Borištofu tradicionalno priređuje kreativne dane za malu djecu u dobi od dvije do pet godina. U srpnju ove godine sudjelovalo je 12-ero djece u pratnji svojih roditelja. Poseban program za najmlađe priredila je Verena Stampf, vodeći računa o različitim interesima pojedinih dobnih skupina te o dominirajućoj jezičnoj kompetenciji. Samo četvero djece znalo je hrvatski. U takvom rasporedu snaga posebno je bilo zanimljivo pratiti s koliko su veselja sva djeca za trenutak svladala pozdravnu i oproštajnu pjesmu na hrvatskom i njemačkom jeziku, kaže voditeljica kreativne radionice Verena Stampf. (VK)

OTVOREN MUZEJ SAKRALNE UMJETNOSTI U PRISIKI

MAĐARSKA – Vlč. Štefan Dumović, župnik u Hrvatskom Židanu, gradišćanskohrvatskom selu u zapadnoj Mađarskoj, već prije pet godina naumio je i inicirao da će svoju rodnu kuću u Prisiki darovati Hrvatskoj državnoj samoupravi u Mađarskoj sa svrhom da se u njoj otvori muzej sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj. Nakon opsežne adaptacija muzej je otvoren 9. kolovoza uz nazočnost velikoga broja uzvanika, među kojima su bili ministar ureda

premijera Republike Mađarske dr. Péter Kiss i Mišo Hepp, predsjednik Hrvatske državne samouprave. U muzeju se mogu razgledati molitvenici i relikvije, te knjižnica s fondom od 2 500 hrvatskih knjiga. Nakon otvaranja izložbe Prisičani su pozvali goste u dvorište doma kulture, gdje su priredili kulturni program uz nazočnost zborova iz Čeprega, Bike i Židana, a nastupili su i KUD Remete iz Zagreba i mjesni KUD Zviranjak.

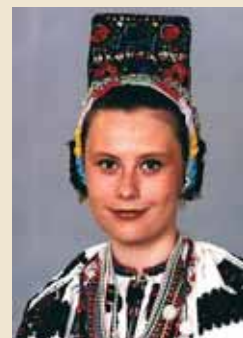

LASTOVSKA FEŠTA U GORNJOJ LASTVI KOD TIVTA

CRNA GORA - "Lastovska fešta" u organizaciji Kulturno-zavičajnoga društva "Napredak" održana je u Gornjoj Lastvi, tradicionalno u prvu subotu kolovoza. Riječ je o jednoj od manifestacija u tome hrvatskom selu u Boki, smještenom na 300 m nadmorske visine, odakle puca jedinstven pogled na tivatsko otočje. Fešta je počela svetom misom u crkvi Rođenja Blažene Djevice Marije iz XV. stoljeća, nastavila se smotrom obreda Bokeljske mornarice iz Tivta i tradicionalnim kolom, a nastupilo je i Glazbeno-prosvjetno društvo Tivat. U Domu kulture "Ilija Marković" otvorena je izložba fotografije Šime Lugarova iz Zagreba s motivima Gornje Lastve, rodnog sela njegove majke. Izložbu je otvorio predsjednik KZU "Napredak" Gornja Lastva Zoran Nikolić.

IZLOŽBA BARANJSKI HRVATI U SAMOBORU

S A M O B O R - Izložba *Baranjski Hrvati*, koju je postavio Etnografski muzej Janusa Pannoniusa iz Pečuhu može se pogledati do 21. rujna u fotogaleriji Lang u Samoboru.

Uprava županijskih muzeja Baranje – Etnografski muzej Janusa Pannoniusa u Pečuhu danas je poslije budimpeštanskoga Etnografskog muzeja po količini muzejskih izložaka druga najveća zbirka u Mađarskoj. Samoborska je izložba posvećena tradicionalnoj seoskoj kulturi Hrvata koja je bila karakteristična za početak 20. stoljeća. Kolekcija koja se prezentira na ovoj izložbi skroman je izbor snimaka nošnji, običaja, vjerskog života i svakodnevice hrvatske etničke skupine u mađarskoj Baranji. (Ruža Begovac)

NAJSELA žele i dalje ostati NAJ

Želja da se čuvaju i po mogućnosti osnaže vrijednosti koje krase NAJSELA potaknula je predstavnike Kukinja da iniciraju okupljanje predstavnika svih NAJSELA u Mađarskoj radi razmjene iskustva i razgovora na koji način rješavati probleme u očuvanju identiteta

O 1996. Hrvatska matica iseljenika dodjeljuje godišnju nagradu za kulturu NAJSELO kojom se nagrađuje najuspješnije selo hrvatskih manjina u europskim državama. Riječ je o hrvatskim selima koja se ističu hrvatskim kulturnim djelovanjem, nastojanjem za očuvanje materinskog jezika i nacionalnog identiteta.

Od dosad 11 proglašanih NAJSELA četiri se nalaze u Mađarskoj: Martinci u Podravini, Petrovo Selo u Gradišću, Sumarton u Pomurju i Kukinj u Baranji. Želja da se čuvaju i po mogućnosti osnaže vrijednosti koje krase NAJSELA potaknula je predstavnike Kukinja da iniciraju okupljanje predstavnika svih NAJSELA u Mađarskoj radi razmjene iskustva i razgovora na koji način rješavati probleme u očuvanju identiteta. Prijedlog Kukinjana prihvaćen je s veseljem i od ostalih NAJSELA, a za mjesto prvog okupljanja odabran je Sumarton.

Na sastanku održanom početkom ljeta u Sumartonu sudjelovali su: iz Kukinja načelnik Ivo Grišnik, predsjednica manjinske samouprave Milica Klaić-Tarađija i dopredsjednica dr. Mirjana Grišnik; iz Martinaca predstavnik mjesne samouprave Erika Sigečan Kuštra i Vera Kovačević, voditeljica vrtića; iz Petrovoga Sela načelnik Mikloš Kohut te iz Sumartona načelnik Lajoš Vlašić, predsjednik Hrvatske manjinske samouprave Joža Đuric, voditelj područne škole Žolt Trojko, voditeljica dječjeg vrtića Eržebet Hederić i voditeljica doma kulture Tünde Kuzma.

Načelnik Sumartona Lajoš Vlašić, pozdravljajući sve nazočne, zahvalio je Kukinjcima na inicijativi za ovaj sastanak, a potom se predstavilo svako naselje. Ispostavilo se da naselja imaju slične probleme, ali i specifičnosti, posebice u pogledu školstva. Tako npr. Kukinj nema

Predstavnici Kukinja: načelnik Ivo Grišnik, dopredsjednica dr. Mirjana Grišnik i predsjednica Hrvatske manjinske samouprave Milica Klaić-Tarađija sa skulpturom NAJSELA

školske ustanove pa su djeca prisiljena pohađati škole u susjednim selima. Stoga ondje hrvatsku djecu pokušavaju upućivati u školske ustanove koje podučavaju na hrvatskom jeziku, ponajviše u Pečuh. U Martincima i Petrovom Selu, gdje postoje dvojezične osnovne škole, radi se na tome da hrvatski jezik ne bude zapostavljen, a Sumarton raspolaže samo nižim razredima osnovne škole.

Nikola Kohut nije krio zadovoljstvo stanjem hrvatskoga jezika u Petrovom Selu. Posebice je istaknuo kako mnogi mladi roditelji smatraju važnim da njihova djeca dobro nauče hrvatski jezik. Predsjednica iz Kukinja ispričala je dobra iskustva trodnevne pođuke u učenju hrvatskih pučkih pjesama. Budući da su sva NAJSELA i svojevrsna hrvatska središta u njihovim regijama, postoji želja da se i ostalim hrvatskim selima u okruženju pomogne u što boljem čuvanju hrvatskog identiteta.

Kako bi sva NAJSELA uspješno čuvala sve navedene vrijednosti za koje su nagrađena, a posebice materinski jezik, kane se za pomoć obratiti matic-

noj domovini Hrvatskoj. Na tu se temu predstavnici NAJSELA žele obratiti i Hrvatskoj matici iseljenika, koja im je dodijelila nagradu, da im pomogne u dostojnom čuvanju toga priznanja. Nakon sastanka sudionici iz svih četiriju NAJSELA ujedinit će svoje prijedloge i pisano se obratiti HMI-u.

Na ovom, prvom sastanku u Sumartonu dogovoreno je da će predstavnici spomenutih naselja ubuduće biti povezani i po potrebi organizirati nove susrete. Na kraju je prihvaćen još jedan zanimljiv prijedlog: organizacija priredbe pod naslovom "Susret NAJSELA" na kojoj će se biti predstavljena sva dosad nagrađena sela iz europskih zemalja. Prema najavi taj će se susret održati u Martincima (mađarska Podravina) u svibnju iduće godine. ■

ENG The representatives of Croatian settlements in Hungary that are recipients of the CHF's BEST VILLAGE Award (a culture award conferred upon the most successful Croatian villages in Europe) gathered in Hungary's Sumarton to exchange their experiences in addressing issues related to the preservation of national identity.

Pripremio: **Hrvoje Salopek**

Snimka: **Hrvatski glasnik (Budimpešta)**

Djeca iz trinaest zemalja učila hrvatski

Djeca su raspoređena u jezične radionice prema svom jeziku, a polaznici su, prema svojim interesima i sklonostima, sudjelovali u kreativnim radionicama poput lutkarske, novinarske i dramske

Mala škola hrvatskoga jezika i kulture, koja se u organizaciji Hrvatske matice iseljenika i ove godine od 21. srpnja do 1. kolovoza održavala u Dječjem odmaralištu Crvenoga križa *Villa rustica* u Novome Vinodolskom, okupila je 47-ero djece, u dobi od 9 do 16 godina, iz trinaest zemalja: Njemačke, Italije, Austrije, Belgije, Francuske, Engleske, Nizozemske, Slovačke, Vojvodine,

Crne Gore, SAD-a, Kanade i Ujedinjenih Arapskih Emirata. Ujutro su se održavale jezične radionice u koje su djeca bila raspoređena prema svom jeziku, a popodne su polaznici, prema svojim interesima i sklonostima, sudjelovali u kreativnim radionicama poput lutkarske, novinarske i dramske.

Rad svih radionica prikazan je na završnoj priredbi kojoj je nazočila ravnateljica HMI-a Danira Bilić te brojni roditelji i posjetitelji. Osim spomenutih radi-

onica, djeca su sudjelovala u nizu sportskih, rekreativnih i zabavnih sadržaja, a s njima je radilo sedam voditelja radionica i tri voditelja-animatora. HMI posebno zahvaljuje Gradu Zagrebu – Gradskom uredu za obrazovanje, kulturu i sport i Zagrebačkoj županiji - Upravnom odjelu za prosvjetu, kulturu, sport i tehničku kulturu na novčanoj pomoći te na odmaralištu Crvenog križa grada Zagreba u Novome Vinodolskom – hostelu *Villa rustica* na toplom gostoprimstvu. ■

Iz Spomenka, novina Male škole hrvatskoga jezika i kulture

JEZIČNA RADIONICA - RIBICE

Ivana Barkijević (voditeljica): Mi smo mali početnici, učimo osnove hrvatskog jezika. Najzanimljiviji dio su im bile životinje, koje smo povezali s pridjevima i dodavali osobine, na primjer: spor kao puž, vrijedan kao mrav i tako dalje. Djeca se trude i pokazuju jaki smisao za jezik.

JEZIČNA RADIONICA (KULTURNA I PRIRODNA BAŠTINA)-SUNČANA ŠKOLA

Zoe Oakley (Engleska): Voditeljica moje jutarnje radionice je Lucija Kalin. Učili smo o raznim krajevima Hrvatske, o prirodi, običajima, jelu. Tražimo na karti hrvatske gradove, igramo igre o onome što smo učili, kao memory, Crni Petar. Još ćemo učiti pjesme i vezati kravatu.

JEZIČNA RADIONICA - PALME

Marina Mandac (voditeljica): Djeca koja ovdje uče jezik su srednji stupanj po svom znanju. Oni uglavnom uče jezik uz pomoć slikopriča. Dobiju unaprijed pripremljene zadatke kako bismo provjerili jesu li razumjeli priču, vježbali gramatičke konstrukcije i proširili rječnik. Na ploči se često igrao asocijacija, koristimo postere uz pomoć kojih opisujemo te na svakom satu imamo puno jezičnih igrica. Najviše ih je zainteresirao trčeci diktat, u kojem su se natjecali u timovima.

JEZIČNA RADIONICA (KULTURNA I PRIRODNA BAŠTINA) - PRIMORCI

Ana-Marija Šupić (Crna Gora): Naša grupa je prilično dobra, čini je 9 članova. Voditeljica naše kulturološke radionice je Biljana Babić, koja je izuzetno draga. Veoma smo zadovoljni s njom jer nam sadržaj učini interesantnim i zanimljivim.

DRAMSKA RADIONICA (KULTURNA BAŠTINA) - VIDRA

Grozdana Lajić (voditeljica): Odlično mi je raditi s tom djecom. Svi dobro pričaju hrvatski i jako su pametni, glasni, srčani i s njima je uvijek dobra zabava. Radimo predstavu o Marinu Držiću i na taj način ćemo i mi obilježiti 500-tu obljetnicu njegova rođenja.

LUTKARSKA RADIONICA

Dora Zorz (Kanada): Zabavno je. Prvo sjednemo, počnemo crtati i zamišljamo što ćemo raditi. Radimo lutke i druge stvari. Radimo ponekad u grupama, ponekad sami.

Livija Kroflin (voditeljica): Čitamo priču, izrađujemo lutke i rekvizite, pišemo tekst - svi sudjeluju, kažu što misle, stvaraju situacije, replike, komentare. Ja to zapišem i sklopim u cjelinu. Uvježbavamo predstavu i onda to svima pokažemo.

DRAMSKA RADIONICA

Matej Planinić (Belgija): Sviđa mi se zato što igramo puno igrica, volim kad možeš nekog drugog igrati koji nisi ti.
Ana Penava (Njemačka): Cure u grupi su sve super, neke nove sam upoznala, svi su jako opušteni.

NOVINARSKA RADIONICA

Igor Matijašić (voditelj): Već šesnaestu godinu vrijedna ekipa "Spomenka", novina Male škole hrvatskoga jezika i kulture, čini sve kako bi vam podarila pregršt zanimljivosti, predočila atmosferu u prelijepom novovinodolskom odmaralištu, prenijela zadovoljstvo i pozitivne dojmove svih nazočnih... Novinari se smjenjuju, ali upravo je pozitivan duh ono što nas povezuje.

...PRIJATELJI, SOBE, VODITELJI, ZABAVA, ... KRAJ ...

Donato Sindik: Društvo je odlično.
Ema Radoničić: Sobe su nam uredne i čiste, voditelji zabavni i druželjubivi, organizacija fenomenalna.
Ana-Marija Primorac: Imamo i balkon što nisam ni pomišljala i to me oduševilo.
Zoe Oakley: Nisam mislila da bi bilo toliko djece.
Domenika Krasan: Navečer su nam napravili igre i bilo je zabavno.
Dora Novosel (voditeljica): Petak, 1. kolovoza 2008. - Sada nam ostaje samo sjesti na autobus i vratiti se u potpuno drugi svijet. Svijet gdje nema toliko mašte, osmijeha i veselja koliko ga ima na čarobnom mjestu koji se zove Mala škola hrvatskoga jezika i kulture.

ENG The Little School of Croatian Language and Culture, organised by the Croatian Heritage Foundation, was held this year from 21 July to 1 August at the Red Cross Children's Resort in the coastal town of Novi Vinodolski, gathering 47 children from 9 to 16 years of age from thirteen countries. The school consisted of a series of workshops (languages, culture, journalism, puppet, drama, film). In that way children got opportunity to learn or improve Croatian under expert guidance. Participants were encouraged to take a part in sport and other competitions on land and sea, and have fun in the evening dancing, singing and playing games, all in a beautiful and safe environment.

Za aktivnu ulogu manjinskih medija

Prvi regionalni susret urednika glasila manjinskih zajednica i njihovih medijskih partnera održan je u Kotoru 17. srpnja u organizaciji Hrvatskoga građanskog društva Crne Gore (HGDCG). Suorganizator je bio Skala radio, a potporu su dali: Ministarstvo za ljudska i manjinska prava vlade Crne Gore, Ministarstvo za kulturu, medije i sport vlade Crne Gore, Hrvatska matica iseljenika, Općina Kotor, te Veleposlanstvo i Konzulat RH u Crnoj Gori.

Nazočne je u ime Općine Kotor pozdravila gradonačelnica Marija Čatović, a u ime organizatora dr. Ivan Ilić, predsjednik HGDCG-a.

Prvi uvodničar bio je pomoćnik ministra kulture, sporta, medija u vladi Crne Gore Željko Rutović, koji je istaknuo da medije manjinskih zajednica u Crnoj Gori vidi kao činioce aktivne medijske politike interakcije i dijaloga.

Nenad Zakarija, glavni urednik časopisa *Matica*, govorio je o temi: Hrvatska matica iseljenika i časopis *Matica* – most hrvatskog zajedništva. U svojem je izlaganju istaknuo ulogu i značenje koje *Matica* ima za Hrvate izvan matične zemlje i ponudio suradnju, kako u časopisu, tako i na web portalu HMI-a.

Na susretu u Kotoru sudjelovali su brojni predstavnici manjinskih glasila: Danilo Ivezic, urednik *Crnogorskog glasnika* (Hrvatska), Jasminka Dulić, urednica *Hrvatske riječi* (Vojvodina), Branka Pavić-Blažetin, urednica *Hrvatskog glasnika* (Mađarska), Damir Murković, predsjednik *Zajednice Hrvata u Trstu*, Tomislav Vuković, *Glas Koncila* i urednik *Hrvatskog glasnika iz Tuzle* Ivica Kovačević. Sastanku su nazočili i diplomatsko-konzularni predstavnici RH u Crnoj Gori. Predstavnici glasila manjinskih zajednica kazali su na kraju susreta da je ovakav skup od iznimnoga značenja, jer skraćuje putove među ljudima i pridonosi razmjeni informacija i iskustava.

Organizatorica susreta, urednica *Hrvatskog glasnika* Tamara Popović,

Pripremio: **Hrvoje Salopek**

Predstavnici glasila manjinskih zajednica kazali su na kraju susreta da je ovakav skup od iznimnog značenja, jer skraćuje putove među ljudima i pridonosi razmjeni informacija i iskustava

ZAKLJUČCI SUSRETA

Sudionici Prvog regionalnog susreta glasila manjinskih zajednica i njihovih medijskih partnera suglasni su da:

1. aktivno rade na unaprjeđenju međusobne suradnje koja bi se očitovala kvalitetnijim kontaktom i češćom zajedničkom komunikacijom, te razmjenom iskustava u predlaganju podizanja kvalitete programskih sadržaja medija manjinskih zajednica;
2. aktivno rade na otklanjanju svih nejasnoća koje su opterećivale međusobne odnose razvijajući u svojim sredinama kulturu tolerancije, borbu protiv ideologija i prakse koje raspiruju mržnju, nasilje i svaku vrstu diskriminacije;
3. njeguju aktivnu ulogu medija i spremnost medijskih profesionalaca na puni doprinos borbi protiv netolerancije njegovanjem višenacionalnog i viševjerskog razumijevanja u društvu;
4. stalno rade na unaprjeđenju i primjeni profesionalnih standarda i prakse koji su odlika demokratskoga društva po standardima Europske unije;
5. rade na programima zajedničke edukacije, osobito kad je riječ o istraživačkom novinarstvu.
6. se regionalni susreti urednika glasila manjinskih zajednica i njihovih medijskih partnera organiziraju svake godine u Kotoru, u srpnju ili kolovozu;
7. daju puni doprinos promociji partnerstva i suradnje s nacionalnim vladama u svrhu unaprjeđenja i implementacije medijskog zakonodavstva u skladu s visokim standardima i prepoznatim održivim demokratskim praksama.

zahvalila je na kraju nazočnima što su se odazvali pozivu i najavila tiskanje Zbornika u kojem će biti objavljena izlaganja s ovog susreta. Sljedeći susret trebao bi biti u listopadu ili studenome 2008. u Pečuhu. ■

ENG The first regional meeting of the editors of minority community newspapers and their media partners was held in Kotor, Montenegro, on 17 July. The event was organised by the local Croatian Civic Association, pooling numerous representatives of Croatian newspapers from many South East European countries.

Djeca iz Karaševa oduševljena ljetovanjem

Ono čime su mladi iznenadili domaćine u Istri jest vrlo lijep hrvatski govor i težnja da ga još bolje nauče. Neki roditelji ove djece već rade u Hrvatskoj, pa je i veza s hrvatskim jezikom jača

Pulska podružnica Hrvatske matice iseljenika u svojem projektu *Ljetni susreti s iseljenicima-2008.*, ove je godine u Rovinju organizirala ljetovanje za mlade Hrvate iz Rumunjske.

Inicijativu je dao prof. Petar Hategan, Hrvat iz Rumunjske, kad je prije tri godine boravio u Puli na Kongresu učitelja hrvatskih dopunskih škola u iseljeništvu.

Planiranje je nastavljeno s predsjednikom *Hrvatskog zajedništva* u Karaševu Miljom Radanom te su ove godine dogovoreni uvjeti za suradnju. Mladima iz Karaševa u suradnji s Franjevačkim samostanom iz Rovinja i Caritasom dogovoren je boravak od 12. do 19. kolovoza u samom središtu Rovinja u povijesno-bogatim i ugodnim prostorima samostana okružena morem i mediteranskim biljem. S učenicima su bili i voditelji, profesori Nikola Gera i Juraj Janko, te dvije tajnice iz Zajedništva Elena Serbo i Svetlana Herža.

Za mlade su goste bili organizirani i drugi programi, a na raspolaganju su bile i dvije animatorice Sara i Marša. Tijekom ljetovanja organiziran je cjelodnevni izlet u Poreč, Pazin i Motovun. U Poreču su ih srdačno dočekali mons. Ivan Milovan, biskup Porečke i pulske biskupije, te župnik Eufrazijeve bazilike vlč. Pahović, te ih upoznali s bogatom prošlošću toga kršćanskog mjesta. U znak pozdrava učenicima su biskupu otpjevali pučku crkvenu pjesmu "Čuj nas, Majko". Daljnji put vodio je u Pazin do Pazinskog kolegija-klasične gimnazije, gdje su pod vodstvom tajnice i školske pedagoginje škole Nade Krnjus, izrazili veliko oduševljenje ambijentom u kojem žive i školuju se tamošnji učenici.

Ručak i malu stanku u razgledanju omogućili su im županijski predstavnik

Napisala: **Ana Bedrina**

Učenici hrvatske škole iz Karaševa-Rumunjska, na svom ljetovanju u Rovinju, u srdačnom susretu s mons. Ivanom Milovanom, biskupom Porečke i pulske biskupije

Miodrag Čerina i pazinski gradonačelnik Neven Rimanić u motelu "Lovac" povrh Pazina. Slijedio je strmovit put do gradića Motovuna, do zidina Velog Jože i prekrasnog vidikovca, koji iz srca Istre pruža pogled do udaljenih morskih strana.

Sljedećeg dana bili su na kupanju, a u večernjim su satima posjetili Pulu, najveći istarski grad. Kako je to bio blagdan Velike Gospe, koji Hrvatsko zajedništvo u Karaševu posebno časti, najprije su nazočili blagdanskoj misi, zatim je u sjedištu Matičine podružnice priređena duhovita lutkarska predstava "Petruškini ljubavni i glazbeni jadi" Puljanina Majkla Mikulića.

Ono čime su mladi iznenadili domaćine u Istri jest vrlo lijep hrvatski govor i težnja da ga još bolje nauče. Neki roditelji ove djece već rade u Hrvatskoj, pa je i veza s hrvatskim jezikom jača. U svojim dojmovima mladi Hrvati iz Rumunjske izrazili su ponos na svoje hrvatske korijene, a neki su u svojem oduševljenju poželjeli povratak na svoja izvorišta.

Završne večeri priređen je kraći kulturno-umjetnički program u kojem su

nastupili mladi Hrvati iz Rumunjske s nekoliko pjesama i plesova u narodnim nošnjama. Nastupio je i mješoviti pjevački zbor HKD-a "Franjo Glavinić" iz Rovinja, koji je predstavio glazbenu baštinu istarskoga kraja. Predsjednik Društva izrazili zadovoljstvo za susret i upoznavanje te obećali slijedeći susret u Karaševu u Rumunjskoj u suradnji s Podružnicom HMI-a u Puli. U razmjeni darova i podjeli uspomena svim učenicima, Ana Bedrina, voditeljica pulske podružnice HMI-a i organizatorica ovoga projekta, istaknula je želju da se ovakva ljetovanja djece i iz drugih hrvatskih manjina nastave sljedećih godina. Jer, uz dobru volju, Istra ima dovoljno mogućnosti da ugosti i obraduje mlade Hrvate kojima je more daleko. ■

ENG For its *Summer Meetings with Emigrants – 2008* project, the Pula branch office of the Croatian Heritage Foundation this year organised a summer vacation in Rovinj for young Romanian Croatians.

Odiijelo možda ne čini čovjeka, ali ruho svakako određuje narod

“Radionicu smo pokrenuli kako bismo pomogli našim ljudima u iseljeništvu koji se bave folklorom, ali i svima onima u našoj zemlji koje zanima hrvatsko tradicijsko ruho”, ističe organizatorica projekta Srebrenka Šeravić

Iako program za svaku iduću godinu dopunjujemo novim sadržajem, najvažnija su nam ipak druženja naših polaznika koja oni nastavljaju i nakon Brača. Tijekom godine izmjenjuju se iskustva, ali i dogovara ponovni ljetni susret u Pučišćima, uz napomenu da, u pravilu, gotovo svaki polaznik dovede iduće godine barem jednoga novog”, ističe Forjan.

Uz njega je u nastavi sudjelovala i skupina vrsnih asistenata s terena, specijaliziranih za pojedina tematska područja. Uz pomoć demonstratora – koji su zaista najboljih od najboljih smatra Forjan, može se naučiti zaista sve. Godinama je s nama i već spomenuta Urica Orlić, najpoznatija paška čipkarica. Uči se i hvarska čipka – točnije, njezina varijanta koja se radi u Slavoniji, takozvana *sunčana čipka* koju su naše demonstratorice prethodno naučile na terenu kako bi tu rukotvorinu spasile u posljednji čas. “Sve veći je interes i za zlatovez, ali i za tkanje. Tri tkalačka stana bila su u pogonu gotovo 24 sata na dan. Uče se i različite

"Dolazin i dogodine i učit ću zlatovez”, ti glasno iskazani planovi za iduće ljetno 80-godišnje Urice Orlić, čipkarice s otoka Paga, najbolje oslikavaju ozračje koje je vladalo tijekom trajanja Radionice narodnih nošnji *Hrvatsko narodno ruho - hrvatska etno riznica*, održane sredinom srpnja u Klesarskoj školi u Pučišćima na Braču.

Radionica je zajednički projekt Hrvatske matice iseljenika i Posudionice i radionice narodnih nošnji iz Zagreba, a održava se već pet godinu zaredom na Braču. Desetodnevni program okupio je ove godine više od 50 polaznika - predstavnika hrvatskih zajednica i kulturnih društava iz Njemačke, Vojvodine, Makedonije, Bosne i Hercegovine te iz naše zemlje. U sklopu radionice održane su dvije skupine predavanja: za početnike i

napredne polaznike podučavalo se tkanje, krojenje, šivanje, sve vrste vezova, aplikacija i ukrašavanja, rekonstrukcija i održavanje narodnih nošnji te izrada pojedinih nošnji. Rad obiju skupina održavao se istodobno u prostoru Klesarske škole – zasigurno, najljepše školske zgrade na svijetu - u prelijepu zdanju od bračkog kamena koje su ukrasile vrijedne ruke domaćih kamenoklesara - *škarpelina*.

SVE VEĆI BROJ POLAZNIKA

“Realizaciju projekta *Hrvatska etno riznica* počeli smo prije šest godina u franjevačkom samostanu u Zaostrogu s jedva 15-ak polaznika”, prisjeća se voditelj radionice i autor projekta prof. Josip Forjan, ravnatelj Posudionice i radionice narodnih nošnji iz Zagreba.

“Iako smo u početku bili sumnjičavi, projekt se već iduće godine pokazao uspješnim. Broj se polaznika udvostručio, a to se ponavlja iz godine u godinu.

Slobodan Hadjikan demonstrira izradu zlatoveza

Napisala: **Željka Ninčević** Snimila: **Srebrenka Šeravić**

Izrada narodne nošnje

tehnike bijelog veza, izrada nakita - tradicijskog i etnonakita, a ove godine polaznici su učili i slavonsku vještinu pletenja pletenica od 80-ak i više pramenova kose”, ističe Forijan.

Radionica je i ove godine završila tradicionalnom izložbom radova svih polaznika pod nazivom *Otvoreni dan*, koju su u Klesarskoj školi mogli posjetiti i razgledati mještani Pučišća i turisti, te tako vidjeti bogatstvo i raznolikost hrvatskoga narodnog rukotvorstva.

POMOĆ LJUDIMA U ISELJENIŠTVU

“Radionicu smo pokrenuli kako bismo pomogli našim ljudima u iseljeništvu koji se bave folklorom, ali i svima onima u našoj zemlji koje zanima hrvatsko tradicijsko ruho. S obzirom na sve veći interes u zemlji i inozemstvu, uspjeli smo stvoriti i te kako koristan program namijenjen

Pučišća na Braču

Izložba radova polaznika Radionice

svima onima koje zanimaju hrvatske narodne nošnje - njihova izrada, održavanje i primjena u folklornim društvima, kao i osobama koje žele same izrađivati narodne nošnje ili jednostavno uživaju u ručnome radu i žele proširiti svoja znanja”, skromno ističe organizatorica projekta Srebranka Šeravić iz Hrvatske matice iseljenika – inače nevidljiva *Katica za sve* koja je i ove godine s lakoćom uspijevala 24 sata na dan držati pod kontrolom sva događanja u Pučišćima, a bilo ih je zaista mnogo. Od svakodnevnih višesatnih predavanja od kasnovečernjih druženja u kojima su, bez obzira na dobnu granicu, neizostavno sudjelovali svi polaznici.

U PUČIŠĆIMA JE SUPER

Deset srpanjskih dana u mjestu poznatih bračkih kamenara i ove je godine kao i prethodnih četiriju proveo Slobodan Hadžikan iz Brezovice kraj Zagreba – inače povratnik iz Kanade. U Vancouveru, gdje je živio 30 godina, bavio se i folklorom. Povratak u Hrvatsku ga je, kako

ističe, preporučio i donio novu ljubav: izradbu tradicijskih instrumenata – dudu i gajdi, a već treću godinu radi i zlatovez. Toliko se usavršio, s ponosom ističe, da uči i druge. Ponovni dolazak iduće godine najavila je i Paula Matić rođena u Čakovcu koja godinama živi u Njemačkoj. Ta zanimanjem inače bibliotekarka u Pučišćima već treću godinu uči izradu lepoglavske čipke. Ta rukotvorina, zakonom zaštićena ostavština Pavlina radi se pomoću batića, od tankoga bež, odnosno bijeloga konca. Uz mnogo strpljenja ljubavi i mašte – a Lepoglava je *zibelka šlingeraja* (kolijevka čipkarstva) - poučila nas je Josipa Rudec, iskusna čipkarica koja već treću godinu radno boravi na Braču. Zadovoljstvo stečenim znanjem ističe i Dolores Kašupa Petrov. ■

ENG The *Croatian National Garb – Croatian Ethno Treasury* folk costume workshop was held in mid July at the School of Stonemasonry in Pučišće on the island of Brač. The event is a joint project organised by the Croatian Heritage foundation and the Folk Costume Loan and Workshop in Zagreb.

BOCELLI ODUŠEVIO MEĐUGORJE

MEĐUGORJE - Talijanski pjevač Andrea Bocelli, kojeg se smatra jednim od vodećih tenora u svijetu, početkom kolovoza u Međugorju je održao jednoipolsatni koncert kojem je nazočilo više desetaka tisuća gledatelja i koji su mediji u BiH proglasili kulturnim događajem godine u toj zemlji. Bocelli je nastupio uz pratnju zbora Opere HNK Split i Češke filharmonije. Pjevao je na otvorenom oltaru crkve svetoga Jakova u Međugorju, a u koncertnom prostoru oko crkve bili su postavljeni videoekrani kako bi brojna publika mogla izravno pratiti nastup ovog pjevača za kojeg stručnjaci tvrde da nije klasični operni pjevač, nego je pop-tenor. Po dolasku u Međugorje Bocelli je najprije otišao na molitvu u crkvu svetog Jakova u tom mjestu. "Ja idem u Međugorje primiti poruku, a ne dati poruku", rekao je Bocelli.

U izdanju Franjevačkog medijskog centra Svjetlo riječi d. o. o. iz Sarajeva, u kolovozu se pojavio posebni i besplatni broj časopisa *Svjetlo riječi* pod naslovom *Ubijeni i nestali Hrvati BiH od 1991. do 1995.* Naime, koliko je poznato, prvi se put se u javnosti objavljuje cijeli popis ubijenih i nestalih Hrvata BiH u razdoblju od 1991. do 1995. godine. "Ovaj popis nije potpun ni apsolutno točan, pa zato molimo članove obitelji, prijatelje stradalih da se jave kako bi se otklonili nedostaci i pogreške. ... Njihova imena i povijest ulaze u katastrofalni demografski poraz Hrvata u BiH", piše u uvodu glavni urednik Ivan Šarčević, profesor na Teološkom fakultetu u Sarajevu. Na popisu poginulih i nestalih Hrvata čak su 7 762 imena ili jedan posto od ukupnoga broja prijeratnih bh Hrvata. Popis ubijenih i nestalih pisan je abecednim redoslijedom. Za svaku se žrtvu navodi: ime i prezime, ime oca, datum i općina rođenja, općina stanovanja, datum i općina stradanja i status. Tako se iz tablica može vidjeti da je najviše Hrvata poginulo u srednjoj Bosni, odnosno 1993. godine, kada su bili najjači bošnjački napadi na Hrvate u okruženju Lašvanskoj dolini, odnosno da je najviše Hrvata poginulo upravo u svojim rodnim mjestima. (Ivo Aščić)

UBIJENI I NESTALI HRVATI BIH OD 1991. DO 1995.

SARAJEVO - Izložba ratnog ciklusa slika Ede Murtića otvorena je 21. kolovoza točno u ponoć u Sarajevu u prostorima djelomice obnovljene bivše gradske vijećnice, teško oštećene u napadima srpskog topništva na glavni grad BiH 1992. Izložbu na kojoj je zastupljeno više od tri stotine slika, crteža i gvaševa priredila je umjetnikova udovica Goranka Murtić. Ratni ciklusi glasovita hrvatskog slikara nastali 90-ih godina prošloga stoljeća prvi su put kao cjelina predstavljeni upravo ovom prigodom u Sarajevu. Na izložbi je zastupljen reprezentativni presjek Murtićeva stvaralaštva, od litografija za "Jamu" Ivana Gorana Kovačića napravljenih davne, 1944. do djela potaknutih užasima ratova iz 90-ih. Uz Ministarstvo kulture Sarajevske županije, suorganizator izložbe je Gradsko poglavarstvo Zagreba pa je na otvaranju bio nazočan i zagrebački gradonačelnik Milan Bandić.

RATNI CIKLUSI EDE MURTIĆA

SARAJEVO - Izložba ratnog ciklusa slika Ede Murtića otvorena je 21. kolovoza točno u ponoć u Sarajevu u prostorima djelomice obnovljene bivše gradske vijećnice, teško oštećene u napadima srpskog topništva na glavni grad BiH 1992. Izložbu na kojoj je zastupljeno više od tri stotine slika, crteža i gvaševa priredila je umjetnikova udovica Goranka Murtić. Ratni ciklusi glasovita hrvatskog slikara nastali 90-ih godina prošloga stoljeća prvi su put kao cjelina predstavljeni upravo ovom prigodom u Sarajevu. Na izložbi je zastupljen reprezentativni presjek Murtićeva stvaralaštva, od litografija za "Jamu" Ivana Gorana Kovačića napravljenih davne, 1944. do djela potaknutih užasima ratova iz 90-ih. Uz Ministarstvo kulture Sarajevske županije, suorganizator izložbe je Gradsko poglavarstvo Zagreba pa je na otvaranju bio nazočan i zagrebački gradonačelnik Milan Bandić.

HRVATIMA U BIH 28,5 MILIJUNA KUNA
ZAGREB - Hrvatska Vlada odlučila je još potkraj srpnja dodijeliti 28,5 milijuna kuna za financiranje 454 obrazovna, kulturna, znanstvena i zdravstvena programa i projekta Hrvata u Bosni i Hercegovini za 2008. godinu. Za kulturu su izdvojena 15,4 milijuna kuna, za obrazovanje i znanost 11,2 milijuna, a za programe i projekte iz područja zdravstva 1,9 milijuna kuna. Prema odluci hrvatske Vlade od 31. srpnja, Ministarstvo financija zaduženo je za isplatu novca za pojedinačne projekte. Najviše poticaja, pola milijuna kuna, ove je godine dobila Udruga Hrvata povratnika u Bosansku Posavinu Feniks, slijedi Općina Čapljina s 450 000 kuna te Matica hrvatska Mostar s 380 000 kuna poticaja za organiziranje kulturne manifestacije Dani Matice hrvatske Mostar.

HRVATIMA U BIH 28,5 MILIJUNA KUNA

ZAGREB - Nadzorni odbor akcije pomoći Bosni i Hercegovini odobrio je 32 projekta u BiH iz područja obrazovanja, socijalne pomoći i razvoja obiteljskog poduzetništva u ukupnoj vrijednosti od 846 723 kune. Na temelju javnog natječaja, koji je raspisan nakon završetka karitativne akcije, po vrsnoći su odabrani projekti i programi iz područja obrazovanja, socijalne pomoći i razvoja obiteljskog poduzetništva, a natječaj je bio otvoren za vjerske i civilne udruge iz BiH. Hrvatski Caritas ove je godine akciju pomoći BiH "Tjedan solidarnosti i zajedništva s Crkvom i ljudima u Bosni i Hercegovini" organizirao drugi put zaredom. Građani u Hrvatskoj u akciju su se uključili pozivima na donacijski telefon 060 9010 i uplatama na žiro-račun, a i svi su milodari prikupljeni u nedjelju 24. veljače 2008. u crkvama diljem Hrvatske bili usmjereni za pomoć BiH, rekao je predsjednik HC-a biskup Josip Mrzljak. (VK)

RAZVOJNI PROGRAMI ZA HRVATE U BIH

ZAGREB - Nadzorni odbor akcije pomoći Bosni i Hercegovini odobrio je 32 projekta u BiH iz područja obrazovanja, socijalne pomoći i razvoja obiteljskog poduzetništva u ukupnoj vrijednosti od 846 723 kune. Na temelju javnog natječaja, koji je raspisan nakon završetka karitativne akcije, po vrsnoći su odabrani projekti i programi iz područja obrazovanja, socijalne pomoći i razvoja obiteljskog poduzetništva, a natječaj je bio otvoren za vjerske i civilne udruge iz BiH. Hrvatski Caritas ove je godine akciju pomoći BiH "Tjedan solidarnosti i zajedništva s Crkvom i ljudima u Bosni i Hercegovini" organizirao drugi put zaredom. Građani u Hrvatskoj u akciju su se uključili pozivima na donacijski telefon 060 9010 i uplatama na žiro-račun, a i svi su milodari prikupljeni u nedjelju 24. veljače 2008. u crkvama diljem Hrvatske bili usmjereni za pomoć BiH, rekao je predsjednik HC-a biskup Josip Mrzljak. (VK)

PULJIĆ POZIVA HRVATSKE POLITIČARE NA JEDINSTVO

SARAJEVO - Vrhbosanski nadbiskup kardinal Vinko

Puljić pozvao je sredinom kolovoza hrvatske političare iz Bosne i Hercegovine da se ujedine i uoči očekivanih razgovora o ustavnim promjenama u toj zemlji zauzmu zajedničko stajalište o tome kakvu poziciju treba imati hrvatski narod u njoj. "Hrvatski političari moraju zauzeti jedinstveni stav o perspektivi i jednakopravnosti hrvatskog naroda u BiH", izjavio je kardinal Puljić. Istaknuo je da je upravo jednakopravnost ključ opstanka i egzistencije Hrvata u BiH, pa stoga valja ustrajno raditi baš na rješavanju tog pitanja, bez obzira na postojeće otpore. Ponovio je da je ključ rješenja bitnih problema u BiH uspostava takvoga državnog ustroja u kojem nijedan narod neće biti majoriziran.

Nikad zaboravljeni rodni kraj

Tijekom zadnjeg rata više od jedanaest tisuća Hrvata kotorvaroške doline napustilo je svoje domove, a 89 hrvatskih vojnika i 44 civila su poginula. Trećina se prognanika naselila u Požeškoj dolini

Svake se godine na Rokovo u Kotor Varošu okupi nekoliko tisuća, pretežito ratnim vihorom raseljenih Hrvata Kotorvaroške doline, ali i bližih mjesta

Dogovor prije nastavka puta prema velikom vodopadu: Šime, Novak, Željko i Luka

Oko pet tisuća štovatelja sv. Roka okupilo se 16. kolovoza ove godine u bosanskom gradiću Kotor Varošu. Misno slavlje na Rokovu groblju predvodio je sin ovoga kraja, podmilački župnik i definitor provincije Bosne Srebrene fra Zoran Mandić u koncelebraciji s više svećenika. Rokovo groblje najpoznatije je Svečevo svetište u ovom dijelu BiH, kamo većinom pješice dolaze hodočasnici iz mnogih mjesta jer sveti Rok štiti od kuge, glada i rata. Tako je i ove godine došla skupina od šezdesetak hodočasnika iz 60 km udaljenog Podmilačja kod Jajca, preko jedva prohodnih bosanskih vrleti.

Po predaji, ispod velike kamene stijene kraj grobljanske kapelice nalaze se Svečevi zemni ostaci. Pobožni narod smatra stijenu čudotvornom te s nje teškom mukom, oštrim predmetima otkida komadiće ili prah te nose kućama stavljajući ih na postelje bolesnika ili ih ušivajući u njihovu odjeću.

Tijekom zadnjeg rata više od jedanaest tisuća Hrvata kotorvaroške doline napustilo je svoje domove, a 89 hrvatskih

vojnika i 44 civila su poginula. Trećina se prognanika naselila u Požeškoj dolini. Radišni Kotorvarošani ondje su izgradili nove kuće i započeli svoj novi život. Osim po Hrvatskoj, rasuli su se i po Austriji, Njemačkoj i drugim zapadnoeuropskim zemljama. Sve bi to oni dali da nisu na taj način i uz tolike žrtve morali napustiti svoja stoljetna ognjišta.

Danas u Kotor Varošu živi oko četiri stotine, uglavnom starijih Hrvata. A da se ozbiljnije razmišlja o povratku izbjeglih i prognanih Hrvata s ovih prostora, potvrđuje skorašnje okupljanje tridesetak svećenika, redovnika i redovnica rođenih

u kotorvaroškoj dolini. Dolazak ovako velikoga broja Kotorvarošana u rodni Kotor Varoš znak je da ga nisu zaboravili i da rado dođu u svoj rodni kraj, odnosno rodni grad Kotor slavnoga hrvatskoga bana i velikog vojvode Hrvoja Vukčića Hrvatinića. ■

ENG Some five thousand worshipers of St. Roch gathered in the Bosnian town of Kotor Varoš on 16 August of this year. St. Roch's Grave is the best known of the saint's shrines in this part of Bosnia & Herzegovina, where pilgrims, many on foot, come from many places as Saint Roch protects from the plague, famine and war.

Hodočasnica Zorica Marković iz Berlina

Jedna od hodočasnica u Kotor Varošu jest i Zorica Marković iz susjedne župe Sokoline, koja sa svojom širom obitelji živi u Berlinu. "Zadnjih nekoliko godina redovito dolazim u Kotor Varoš na Rokovo. Među ostalim, to mi je prigoda da susretnem mnogobrojnu rodbinu i prijatelje te da obiđem svoju rodnu kuću u selu Viševici. Iako se još nitko nije tamo vratio, to ne znači da je zaboravljena. Ona je ipak moga čaće", kaže ponosna Kotoranka Zorica.

Češći posjet svome rodnome Kotor Varošu, kaže, nažalost, još nije moguć jer im nisu obnovljene spaljene i srušene kuće u zadnjem ratu

Napisaao: Ivo Aščić, Snimila: Gordana Čakaric

“Dinara” usred Santiaga

“Sve do 50-ih godina prošloga stoljeća moj je djed održavao pisane veze s rodbinom u Hrvatskoj. Zatim su kontakti do unatrag dvije godine bili u potpunosti prekinuti”, kaže u razgovoru za Maticu dvadesetosmogodišnji Carlos

Mladi Čileanac Carlos Rojas Churkovic (28) iz Santiaga de Chile kriminalistički je inspektor Čileanske policije. Po majci je hrvatskog podrijetla i, budući da španjolski prezimski sustav ima dvojna prezimena (očevi i majčino), Carlosovo drugo prezime otkriva njegove hrvatske korijene. Naime, riječ je o trećoj generaciji naših iseljenika. Djed, majčin otac, Petar Čurković (1905.-1964.) odlazi kao mladić iz rodne Cetinske krajine u daleki Čile. Prvotno se zapošljava u Antofagasti, gdje radi u pogonima za preradu bakra. Taj iznimno težak posao ubrzo napušta i s jednim francuskim inženjerom sudjeluje u izgradnji mnogih luka na čileanskoj pacifičkoj obali.

PONOS NA HRVATSKO PODRIJETLO

Od siromašnoga hrvatskog doseljenika tijekom godina mukotrpnog rada postao je čileanski građanin srednjega staleža koji se trajno nastanio u glavnome gradu Santiagu. Oženio se Čileankom koja mu je rodila šestoro djece. Jedna od njih bila je i Carlosova majka Veselka. Djed Petar, koji je uvijek bio ponosan na svoje hrvatstvo, prenio je ljubav prema svojem narodu i domovini i na svoju djecu, kojoj je dao hrvatska imena. “Djed se uvijek osjećao Hrvatom. A moram dodati da zapravo nikad nije posve naučio španjolski”, kaže sa simpatijama prema svojem djedu Carlos.

Sve do 50-ih godina prošloga stoljeća održavao pisane veze s rodbinom u Hrvatskoj. Zatim su kontakti čileanskih Čurkovića s rodbinom u dalekoj Hrvatskoj ugasnuli. Majka Veselka nije, osim nekoliko osnovnih riječi, govorila hrvatski. Kao sposobna i poduzetna žena koja voli i zna dobro kuhati otvara u poznatoj ugostiteljskoj ulici u sedmomilijunskom

Carlos Rojas Churkovic iz Santiaga de Chile za vrijeme posjeta Hrvatskoj matici iseljenika

Santiagu restoran. Rađa se zamisao da se u restoranu uz uobičajenu, čileansku hranu nude i hrvatski kulinarski specijaliteti. S ideje se ubrzo prešlo na djelo. Našu su kuhinju posjetitelji restorana sjajno prihvatili. “Mama vodi restoran koji jedini u Čileu nudi hrvatsku hranu.” Budući da je djed pričao da je u Čile otplovio iz splitske luke, Veselka svojem restoranu nadijeva ime “Split”.

Kako smo već kazali, djed Petar je u Hrvatskoj ostavio rodbinu s kojom čileanski Čurkovići već 50-ak godina nisu imali veze. No, s takvom se situacijom nije mirilo dvoje mladih Čurkovića na drugom kraju zemaljske kugle - sestra i brat Gordana i Goran iz Zagreba. Znajući da u Čileu imaju rođake, pretraživali su prije nekoliko godina čileanske WEB portale u potrazi za Čurkovićima i uskoro naišli na zanimljiv trag - restoran “Split” u vlasništvu Veselke Čurković u Santiagu.

PRONAŠLI ROĐAKE U ČILEU

Započela su dopisivanja na engleskom jeziku na koja je odgovarao Carlos vičan elektroničkom dopisivanju i engleskom jeziku. Ubrzo se uspostavilo da su Gordana i Goran našli što su tražili - izravne rođake u dalekom Čileu. Ushićenje i radost bili su, naravno, obostrani, kako u Hrvatskoj, tako i u Čileu. Nakon prvih kontakata razvila se stalna komunikacija jer je Carlosa posebno zanimalo njegovo hrvatsko podrijetlo. Na poziv iz Zagreba da posjeti zemlju svojih predaka Carlos je ubrzo pozitivno odgovorio. Tijekom svojeg putovanja po Europi prije dvije godine posjetio je i Zagreb te se osobno upoznao s rođacima. Tada se obratio i pravnoj službi Hrvatske matice iseljenika da mu pomogne u traganju za podrijetlom. Saznao je tako mnoge pojedinosti o svojim korijenima, kao primjerice i činjenicu da je njegov djed rođen u selu

Čurkovići - rod i prezime

Značenje prezimena: Prezime je nastalo od riječi *ćurak*, koja je turškog podrijetla i označuje vrstu krznog kaputa (bunda, kožuh i sl.). Čurko je - ili rodonačelnikov osobni nadimak koji označava osobu koja nosi ćurak - ili pak zanimanje osobe koja izrađuje ćurke (krznar). Čurkovi su potomci Čurkovići/Čurkovići.

Podrijetlo i rasprostranjenost roda: Najstarije ishodište roda jest selo Vinica koje se nalazi na granici tomislavogradske općine u BiH i Imotske krajine u Hrvatskoj. Odande se Čurkovići raseljavaju dijelom po duvanjskom i livanjskom kraju, a dijelom odlaze u Dalmatinsku zagoru. Ponajviše ih ima u Cetinskoj krajini u selima Krušvaru, Biteliću, Suhaču, Ruminu te u zadarском zaleđu u Zemniku Donjem i Perušiću Benkovačkom.

(uporabljena literatura autora Petra Šimunovića i Ante Ivankovića)

Napisao: **Hrvoje Salopek**

Djed i baka Čurković s djecom 40-ih godina...

... i 50-ih godina

Ruminu u Cetinskoj krajini podno planine Dinare.

DINARA U SANTIAGU

Kad je to, vrativši se u Čile, rekao majci, odlučili su ime restorana preimenovati u "Dinara". Ne samo da ovaj ugostiteljski objekt nosi hrvatsko ime nego njegovu fasadu krase i uzorci crveno-bijelih hrvatskih kvadratića.

I evo Carlosa nakon dvije godine opet u staroj domovini. (Lijepo da je tom prigodom posjetio Maticu.) Kako kaže, trenutačno boravi u Njemačkoj, gdje na jednosemestralnom tečaju uči njemački. "Uhvatio sam nekoliko slobodnih dana

koje sam iskoristio za ponovni posjet mojim Čurkovićima. Ovaj put me Gordana i Goran vode na ishodište naših predaka u Dalmatinsku zagoru podno Dinare", ušišćeno priča Carlos. "Kad se vratim, javit ću vam svoje doživljaje."

Da se na uzvratne posjete neće dugo čekati, također saznajemo. "U planu je dolazak Gordane i Gorana u Čile na zimu ove godine – tad je kod nas ljeto. A nagodinu u Hrvatsku stižu moja majka Veselka i devetnaestogodišnji brat Ivan." S Carlosom se sporazumijevamo na engleskom. Kaže da mu je žao što ne zna hrvatski, ali i to kani promijeniti. "Nastojat ću pronaći nekakav tečaj hrvat-

skog jezika, ako ne drukčije, onda putem Interneta. Čuo sam da HMI priprema nešto slično." Dodaje da putem Interneta mnogi hrvatski Čileanci, ponajprije mladi, traže podatke o svojem podrijetlu ponajviše na popularnom Facebooku.

Kako Internet, uz svoje svima znane negativne strane, ima i neprocjenjive vrijednosti, posebice u traganju za traženim osobama, dokazuje i ova lijepa hrvatsko-čileanska priča. ■

ENG Young Chilean Carlos Rojas Churkovic (28) of Santiago de Chile is a crime investigator with the Chilean police who discovered his relatives in Croatia a few years ago. This is the second time he has visited the land of his predecessors.

Druženje s hrvatskim rođacima u zavičaju svojih predaka

VELIKA GOSPA HRVATA U CHICAGU

SAD - Tradicija slavljenja i blagdana Velike Gospe u hrvatskoj zajednici Chicaga počela je prije 102 godine. Procesija s likom čudotvorne Gospe Sinjske i danas je simbol Hrvata u Chicagu. U ovogodišnjoj je procesiji sudjelovalo sedam orkestara, te 40-ak raznih društava, klubova, škola, folklornih grupa, kao i predstavnici lokalnih, gradskih,

županijskih vlasti, te stotine Hrvata iz Chicaga i susjednih država: Wisconsin, Indijane, Missouri, Iowa, Michigan. Proslava je započela procesijom okolnim ulicama, a sliku čudotvorne Gospe Sinjske nosili su mladi Hrvati druge generacije. Svečanu je sv. misu predvodio prof. dr. don Tonči Matulić, profesor moralne teologije i socijalnog nauka Crkve na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Nakon sv. mise slavlje, glazba, lutrija i vatromet trajali su do kasnih večernjih sati. (MM)

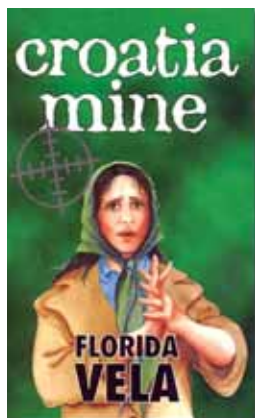
DESET GODINA ISTARSKIH KORIJENA U ARGENTINI

ARGENTINA - Hrvati u Argentini, okupljeni u društvu *Istarski korijeni* ljetos su proslavili svoju desetu obljetnicu. Proslava je održana 13. srpnja u La Plati u nazočnosti oko 350 uzvanika, Hrvata i njihovih prijatelja iz Buenos Airesa, Dock Suda, Avellaneda, San Justa, Rosarija. Obljetnicu jedine istarske zajednice u Južnoj Americi nastupom na proslavi obilježile su hrvatske folklorne skupine "Moja zemlja" i "Jorgovan". Hrvatska veleposlanica dr. Mira Martinac prigodnim darom predsjedniku Kluba dr. Brunu Matcovichu iskazala je potporu domovine članovima koji njeguju baštinu naslijeđenu od djedova koji su se, početkom 20. st., u potrazi za boljim životom, otisnuli do daleke Argentine. Posljednjih godina "Korijeni" su mjesto okupljanja svih Hrvata koji žive u blizini La Plate, odnosno u gradovima Berisso i Ensenada. (dšš)

UGLEDNA NAGRADA ARHITEKTU IVANU MERČEPU

NOVI ZELAND - U godini kada Hrvati slave 150. obljetnicu dolaska na Novi Zeland, arhitekt Ivan Merčep, potomak iseljenika iz Podgore, dobio je prestižnu nagradu - Zlatnu medalju Društva arhitekata Novog Zelanda za svoj dosadašnji rad. Rođen u Novom Zelandu 1930. godine, Merčep je bio suosnivač poznate projektne tvrtke Jasmad, zajedno s arhitektom Stephenom Jelichem. Merčep je poznat po brojnim građevinama, školama, crkvama, te po projektu zgrade muzeja Novog Zelanda "Te Papa Tongarewa" iz 1998. godine. Iako u svojem radu poštuje novozelandsku tradiciju, možemo reći da se u nekom smislu prepoznaje i dalmatinsko naslijeđe.

NOVOZELANDSKA SPISATELJICA FLORIDA VELA STIGLA U PODGORU

PODGORA - Novozelandska spisateljica Florida Vela, koja je još prije deset godina oduševila novozelandsku književnu scenu otkrivši im u svojoj pitkoj prozi lice svoje matične zemlje Hrvatske, stigla je iz Aucklanda u Podgoru. S nestrpljenjem očekuje izlazak svoga romana "Croatia Mine" koji je na engleskom jeziku objelodanjen davne, 1997. Naime, kao u priči jedna žena, domaćica iz Aucklanda, napisala je knjigu posvećenu uspomeni svoga oca, ubijenog u Drugome svjetskom ratu. Ta je knjiga, u kratko vrijeme, postala bestseller u Novom Zelandu. I u prvi plan stavila je priču, temeljenu na istinitim događajima, o razlozima koji su hrvatske obitelji prisiljavali da napuštaju voljenu zemlju. (VK)

ČILEANSKI PARLAMENTARCI HRVATSKOG PODRIJETLA U HRVATSKOJ

ZAGREB - Visoki čileanski parlamentarci hrvatskog podrijetla na europskoj turneji bili su sredinom srpnja u službenom posjetu RH. Tijekom boravka u Hrvatskoj Baldo Prokurica, potpredsjednik Senata Republike Čile, i senator Jaimea Naranjoa susreli su se s predsjednikom RH Stjepanom Mesićem, te predsjednikom Sabora RH Lukom Bebićem, kao i s velikodostojnicima Katoličke crkve, uz ostale, sa zagrebačkim nadbiskupom kardinalom Josipom Bozanićem. Procjenjuje se kako čileanskih građana hrvatskog podrijetla danas ima oko 140 tisuća, tj. oko 1% čileanskoga stanovništva. (VK)

SVEČANOST U NOVOZELANDSKOM PARLAMENTU

NOVI ZELAND - Hrvatska zajednica u Novom Zelandu ove godine slavi 150. obljetnicu dolaska u tu daleku zemlju. Tako značajna obljetnica nije prošla nezapaženo od novozelandske vlade, pa je premijerka Helen Clark 29. srpnja pozvala u Parlament u Wellingtonu 400 Hrvata i njihovih potomaka iz cijelog Novog Zelanda na malo druženje. Gospođa Clark je pozdravila prisutne u ime vlade i u svoje osobno, te izrazila divljenje hrvatskoj zajednici i zahvalnost za njihov doprinos razvoju Novog Zelanda. Nakon nje govorili su ministri Clem Sumich i Shane Jones, oboje hrvatskog porijekla, a prisutna je bila i bivša ministrica Dorothy Jelichich. Najpoznatiji novozelandski povjesničar James Belich govorio je o jakim vezama unutar hrvatske zajednice, koje pridonose bogatstvu novozelandske kulture na svim razinama. Proslava je nastavljena uz zvuke tamburice, hrvatskim plesovima u izvođenju "Kola" iz društava Dalmatian Cultural Society iz Aucklanda i Wellington Cultural Society. Na kraju je govorio i Stephen Jelichich, arhitekt i povjesničar iz Aucklanda, koji je premijerki zahvalio na lijepom primanju. (BBF)

Iseljenici žele prisnije veze s domovinom

Posebno je bio zanimljiv susret s desetak mladih članova hrvatske zajednice koji su izrazili želju za što većim kontaktom s matičnom zemljom i zatražili pomoć oko organiziranja tečaja za učenje našeg jezika

Konzularni dani koje je organiziralo veleposlanstvo iz Brazilije okupili su veliki broj kolumbijskih Hrvata

Veleposlanstvo RH u Braziliji uspostavilo je u posljednje dvije godine kontakte s hrvatskom zajednicom u Kolumbiji. Na njihovu zamolbu, a nakon izmjene mnogobrojnih poruka VRH u Braziliji odlučilo je organizirati prvi konzularni dan za članove hrvatske zajednice u toj zemlji.

U organizaciji konzularnih dana posebno su se angažirali industrijalac Toni Katalenić, ugledni Hrvat koji već više od pedeset godina živi u Kolumbiji, i utjecajni poduzetnik Frank Kanayet, Kolumbijac hrvatskog podrijetla, koji je stavio na raspolaganje svoj ured i potrebnu tehničku potporu.

Na osnovi informacija koje smo prije dobili od predstavnika naše hrvatske zajednice očekivali smo da će oko 180 naših ljudi nazočiti konzularnim danima. No, pokazalo se da je interes naših iseljenika znatno veći tako da je u dva konzularna dana obavljen razgovor s ukupno 235 stranaka, što je premašilo sva naša očekivanja. Iz razgovora s našim iseljenicima uočen je njihov veliki interes za uspostavljanje prisnije veze s domovinom svojih predaka i izraženo je žaljenje što ranije nisu bili u mogućnosti razgo-

varati s diplomatskim predstavnicima naše zemlje. Najveći broj stranaka izrazio je želju za stjecanjem hrvatskoga državljanstva ili drugih hrvatskih dokumenata, ali je istodobno bilo postavljeno mnogo upita u vezi sa širom konzularnom problematikom.

Posebno je bio zanimljiv susret s desetak mladih članova hrvatske zajednice, među kojima su bili nazočni i oni koji su uz pomoć našeg veleposlanstva dobili stipendije MVPEI RH za učenje hrvatskog jezika. Oni su izrazili želju za što većim kontaktom s matičnom zemljom i zatražili pomoć oko organiziranja tečaja za učenje našeg jezika.

Navečer, nakon prvoga konzularnog dana, u prostorijama restorana "Dalmacija" organiziran je susret hrvatskih iseljenika s prvim tajnikom hrvatskog veleposlanstva Pablom Sotom Bogdanićem. Restoranski prostor bio je premali da primi oko 200 zainteresiranih hrvatskih iseljenika. U srdačnom okruženju predstavnik veleposlanstva bio je zamođen da se obrati nazočnima. U kraćem govoru Soto-Bogdanić, i sam pripadnik dijaspore, pozdravio je nazočne u ime veleposlanika i naglasio važnost održavanja veze iseljenika s matičnom zemljom. Naši su iseljenici pozdravili inicijativu veleposlanstva te naglasili kako ne žele biti zaboravljeni i izrazili nadu da to neće

biti zadnji posjet naših diplomatskih predstavnika.

Osim stranaka koje su tražile pomoć u rješavanju konzularne problematike, na konzularne je dane je došla i Maria Victoria Costa Lopez, rektorica kolumbijskog sveučilišta Universidad La Salle, predstavnik IASTE-a u Kolumbiji, koja je izrazila interes za razmjenu studenata iz Kolumbije i Hrvatske. Costa Lopez ponudila je prostorije svojega sveučilišta za moguće buduće susrete članova hrvatske zajednice, kao i za organizaciju kulturnih manifestacija, izložbi i sličnog.

Sumirajući rezultate prvih konzularnih dana u Kolumbiji, možemo zaključiti kako je prijeko potrebno pružiti veću pomoć našoj iseljeničkoj zajednici u toj zemlji (prema njihovim procjenama, riječ je o oko 3 do 5 tisuća naših iseljenika i njihovih potomaka). U tome smislu bilo bi potrebno pokrenuti inicijativu za otvaranje počasnog konzulata u Bogoti i u Caliju, gdje živi najviše naših ljudi, koje bi vodili istaknuti članovi hrvatske iseljeničke zajednice. ■

ENG The Croatian embassy in Brazil has organised the first consular day for members of the Croatian community in Columbia with many of our people on hand. Many expressed their desire to acquire Croatian citizenship and for closer relations with the country of origin.

Napisaao: **Pablo Delimir Soto-Bogdanić**

“Pjevam o Bogu, čovjeku i Domovini”

“Ja nikada nisam pjevao što mi se pjevalo, već zato što na taj način imam što reći”, kaže kantautor fra Šito koji je u proteklih 40 godina objavio 5 singl ploča, 16 albuma, kao i 6 videoprograma

Promocija albuma u crkvi Sveta Mati Slobode na Jarunu

U povodu značajnog jubileja, 40. obljetnice bavljenja duhovnom glazbom, razgovarali smo s dr. Šimunom Šitom Ćorićem, popularnim i omiljenim “fratrom s gitarom”, koji je na Uskrs festu primio posebno priznanje za 40 godina bavljenja duhovnom glazbom, te 30 godina glazbeno-duhovne diskografije. Njegov dolazak za Veliku Gospu u domovinu iskoristili smo za razgovor za *Maticu*, za koju fra Šito uvijek rado govori.

Što za Vas znači ovogodišnje posebno priznanje koje ste dobili na Uskrs festu?

— Ma te moje godišnjice su “pronašli” momci i cure s Hrvatskoga katoličkog radija, s urednicima Zvonimirom Ancićem i Slavkom Nedićem na čelu. Baš su me razveselili time i zapravo odali priznanje cijelom nizu glazbenika, glazbenika i ljudi iz medija s kojima sam imao sreću i zadovoljstvo raditi i još uvijek

radim na svojim glazbenim projektima, a najistaknutije od njih ovdje smo već spomenuli.

Hoćete li koncertima obilježiti veliki jubilej?

— Hoću u hrvatskoj misiji u središnjoj Švicarskoj u dvama gradovima, i to u nedjelju 14. rujna na poticaj i u organizaciji prijatelja s poznatim oktetom “Chorus Croaticus” na čelu, i u Zagrebu u franjevačkom samostanu u Dubravi 26. listopada na poticaj i u organizaciji HKR-a. A u to ime mi je sad izišao i album *Sve proći će s kišom* s dvadesetak probranih, ali donekle i u domovini manje poznatih pjesama iz ovih svojih 30-40 godina javnoga glazbenog djelovanja.

Kada ste se počeli družiti s gitarom?

— Uistinu od malih nogu, jer je otac u kuću donio iz rata napuklu gitaru. Bila mu je dar od kolege. Čim sam prohodao, tražio sam da sviram i trzao sam po njoj dok nisam pokidao i posljednju žicu. Ponovo je visjela na zidu, sve do moga šestog razreda, kada su u moje selo došle dvije mlade getoetkinje jer je općina

premjeravala zemlju i imanja. Budući da su stanovale kod nas i vidjele gitaru bez žica, donijele su žice. Ti tonovi gitare bili su za mene čarobni. Tako sam naučio i svoja prva dva hvata na gitari, i bio baš nesretan kad je došlo vrijeme njihova odlaska. Ponovno druženje s gitarom nastavlja se u klasičnoj gimnaziji u Dubrovniku.

Sjećate li se prvog nastupa?

— Za boravka u novicijatu na Humcu pozvao me fra Leonard Oreč na pučke misije u župi Međugorje da nastupim kratkim koncertom duhovnih pjesama uz gitaru. Nakon pohvala poslije našeg nastupa već sam bio “fratar s gitarom”. No unutarnju sigurnost u vezi sa sviranjem gitare dobio sam kasnije na Širokom Brijegu. Svirajući pred prepunom crkvom cura i momaka koji su došli na hodočašće mladeži, i koji su doslovce upijali svaku moju riječ, učvrstio sam se u uvjerenju, uspješno prenositi poruku i na ovaj način. Jer, ja nikada nisam pjevao zbog toga što mi se pjevalo, nego zato što na taj način imam što reći.

Nakon dolaska u Sarajevo na franje-

vačku teologiju na Neđariće s fra Ivanom Marićem i fra Rudom Barišićem osnovao sam VIS "Jukić" te obilazimo cijelu BiH svirajući na patronima župa i po mladim misama. Ubrzo odlazim u Švicarsku i ondje osnivam skupinu "Bumerang 4".

Kada ste snimili prvu ploču i gdje?

— U New Yorku 1978. godine. Bila je to singlica s pjesmama *Mi ćemo pobijediti* (moj prepjev poznate crnačke *We shall overcome*) i mojom autorskom pjesmom *Djeci mornara*. Ondje sam 1981. snimio i prvu LP ploču *Umorne rijeke*. Tu je došla i suradnja s Nickom Kecom s kojim sam radio svoj drugi LP pod nazivom *Moj stari i ja*. Nakon snimanja u izvandomovinstvu, počelo je snimanje u domovini. Za početak snimanja bio je zaslužan Josip Turčinović koji je cijenio moj rad. Nakon izlaska singlice 1981. uoči distribucije Jugoton ju je povukao i uništio jer nisam htio izbaciti jedan stih iz pjesme. No, jedan je radnik ipak uspio sačuvati dvije ploče.

Možete li nam izreći prijeporni stih?

— Prijeporan je bio stih iz pjesme *Pregršt naše zemlje*, koji glasi: "Nešto se govorka čujem, da ne smiš se vratit zavik, a opet mi kažu ljudi da dobar si i pošten čovik, prijatelju moj, stranče moj..."

Koliko ste ploča dosad objavili i kada ste ponovno snimali u domovini?

— U dosadašnjem sam radu objavio pet singl ploča, 16 albuma, te šest video-programa. Nakon snimanja albuma *Obale tvoje* (1984.), snimanog u Americi i Kanadi, uz pomoć Arsena Dedića, počeli smo raditi pjesme za moj LP u Zagrebu. Album je rađen s tada najboljom glazbenom ekipom: Došen, Božić, Kalogjera,

Prigodom nastupa u crkvi

Naslovnica sačuvane singlice iz 1981. koju je Jugoton povukao i uništio

Naslovnica albuma *Sve proći će s kišom* s 20-ak izabranih pjesama

Naslovnica albuma *I kad život nije fer*

Hegedušić, Kezele, Stavros. Tako je u izdanju 1986. izdana moja LP ploča *Svojoj zvijezdi* i potom nikada više nije bilo zapreka za izdavanje ploča. S istom sam ekipom napravio još dva albuma: *Vučljava vremena* i *Ti vjeruj u se*. Potom su se redali novi nosači zvuka, videovrpe, pa TV emisije. Istaknuo bih album *Fra Šito i prijatelji – Bože moj, što je jutro* koji je fantastično prošao.

Nastupali ste diljem svijeta i za Vas su odavno neki napisali da ste "najveći hrvatski globtroter". Možete li izdvojiti nastup koji Vam je posebno ostao u sjećanju?

— E, to više puta ponavljano o globtroteru računavam si u kompliment. Katkad se našalim pa reknem da, eto, više na ovom planetiću nemam kamo niti otići i da je najgore "sjediti kod kuće"! Šalu kraju, ali biti cijeli život "na putu" - vrlo je naporno, no mene spašava to što moja putovanja uvijek imaju cilj i smisla, te što mi čine zadovoljstvo i proširuju horizonte. A teško mi je izdvojiti neki nastup. Istina je da drukčije nosiš u sebi 15-20 tisuća ljudi pred sobom, recimo u Torontu/Norvalu, drukčije putujući festival "Stepinčeva katedrala" po Europi i Australiji ili egzotičan susret s tri stotine Hrvata svih neobičnih boja, zagubljenih negdje u Arizoni. Jednostavno i zbog toga, što se ja, kad nekamo dođem, uživim u te ljude kao da su jedini na svijetu, najbliže su mi srcu oni unutarnji doživljaji sa zadnjeg molitveno-glazbenog susreta, primjerice, kao pretprošlog vikenda u Rotterdamu ili prije tri tjedna u Devinskoj Novoj Vesi u Slovačkoj.

Koji su Vam planovi za budućnost?

— Netko je dobro rekao da su svi cvjetovi budućnosti u sjemenu sadašnjosti.

sti, premda bi Hamlet inzistirao na tome da smo svi neznalice kad je "sutra" u pitanju. Respektirajući u isto vrijeme oba dijela gornje rečenice, rekao bih ovo: uz svoje prvenstvene profesionalne obveze misionara i sveučilišnog nastavnika, radim s prijateljima tempom "andante" na jednom originalnom i jednom manje originalnom glazbenom projektu; na psihologijskom polju pišem nešto o žutom monstrumu zvanom zavist, a sve mi češće prazne stranice papira preda mnom neodoljivo privlače pažnju, ali u isto vrijeme i sramotnu "priču" o UN-ovu tribunalu u Den Haagu.

Koja bi bila Vaša poruka izvandomovinskim Hrvatima diljem svijeta ma gdje bili?

— Kad već govorimo o pjevanju i glazbi, onda bih naglasio da je vrlo važno da uvijek, a posebice u teškim životnim trenucima, čuvamo u sebi i širimo oko sebe "kocku radosti" i nađu u bolje, a pjesma i svirka pri tome će nam moći pomoći, mogu nam biti čak i lijek, terapija. Koliko se god činilo da češće uzaludno sijemo sjeme i bez uspjeha se trudimo, ipak je na svakom polju važno u dobru biti uporan i ne odustati u požrtvornosti, jer u konačnici nijedan čestit napor neće ostati bez blagoslova - bilo za nas osobno bilo za našu rodbinu ili prijatelje. Jer svatko je od nas na ovaj ili onaj način dio ovoga ružno-lijepog svijeta i u svojoj mjeri neizbježno djeluje na sve preko svoga malog dijela svemira. Pa "pjevaj mi, pjevaj, sokole..." gdje god bio i kako ti god bilo! ■

ENG We spoke with Dr. Šimun Šito Ćorić, Croatian spiritual guardian in Switzerland, the popular and much-loved "friar with a guitar", on the occasion of the 40th, jubilee, anniversary of his work in spiritual music.

“Volio bih živjeti u Hrvatskoj”

“Prije četiri godine sam bio u Hrvatskoj i primjećujem mnogo promjena. Sve je bolje i bolje u Hrvatskoj. Znam reći da je Bog čuvao Hrvatsku i kao poklon je dao Hrvatima”, veli Vladimir koji je već treća generacija Hrvata u Brazilu

Vladimir Antonio Sesar posjetio Maticu

Dvadesetjednogodišnji Vladimir Antonio Sesar pripada već trećoj generaciji Hrvata u Brazilu, no, premda rođen u toj dalekoj zemlji, ima snažnu ljubav prema Hrvatskoj i osjeća se Hrvatom. Ljubav prema domovini ponajprije mu je prenio djed Franjo Dujmović, koji je u Brazilu pronašao utočište emigriravši onamo godine 1945. Uvijek mu je, priča na tečnome hrvatskom Vladimir, djed mnogo pričao o Hrvatskoj vjerujući u njezino osamostaljenje. Kada je Hrvatska napokon postala samostalna, nitko nije bio sretniji od djeda.

Nikada se nije vraćao u Hrvatsku, jer, znao je reći, što je htio, to se i ostvarilo. “Plakao je kao malo dijete kada sam mu pokazao sliku Zagreba i Trga bana Jelačića za svojega prvog posjeta Hrvatskoj 1997. Godine, kada sam zajedno s mamom Vesnom Valentinom i sestrom Ivanom posjetio Hrvatsku. Čim sam vidio natpis Dobro došli i prvi put se upoznao sa svojim rođacima, lijepo sam se osjećao, jer ovdje ima moje krvi”, ističe Vladimir kojemu je ovo treći posjet

pradomovini. Napomenuo je kako mu je djed Franjo bio pretplatnik našega mjesečnika “Matica”, a on sada daje intervju za toliko čitanu reviju u njihovu domu, koju je djed primao sve do smrti.

“Prije četiri godine bio sam u Hrvatskoj i sada primjećujem mnogo promjena. Sve je bolje i bolje u Hrvatskoj. Ona ima nešto posebno. Ovdje još uvijek ima katoličkih vrijednosti. Još uvijek ima morala. Znam reći da je Bog čuvao Hrvatsku i kao poklon je dao Hrvatima. Želim doći u Hrvatsku i ovdje živjeti, iako imamo dobar standard u Sao Paulu. No, ondje je veoma opasno živjeti zbog kriminala. Uzto, u tom 12-milijunskom gradu (s okolicom 20 milijuna stanovnika) velika je gužva i na posao se putuje po dva i pol sata zbog šest milijuna automobila na cesti. Hrvatska je sigurna i prelijepa zemlja,” veli Vladimir koji je ovdje i proslavio svoj 21. rođendan.

Došao je u posjet porodici u Zagrebu, no posjetio je i rodbinu u Banjoj Luci, gradu u kojem su mu se roditelji upoznali i vjenčali. Otac Stanko je inženjer poljoprivrede, a mama Vesna Valentina odnedavno je u mirovini. Predstavljajući obitelj, Vladimir je napomenuo kako bi i 23. godišnja sestra Ivana, studentica medicine rado došla živjeti i raditi u Hrvatskoj. Čak bi i njezin zaručnik Filip,

pravnik po struci rado došao ovamo, pa stoga već uči hrvatski jezik. “Ja sam ponajprije studirao pravo dvije godine, no, kako ne bih volio raditi u struci, prebacio sam se na informatiku, na kojoj sam na drugoj godini. Sestra i ja smo odabrali takve fakultete kako bismo se nakon završetka prije mogli zaposliti u Hrvatskoj, jer se ovdje traže liječnici i informatičari”, pojašnjava nam Vladimir koji je, kao i sestra, odgajan u hrvatskom duhu. Obitelj njeguje hrvatske vrijednosti.

Ispričao je kako je brazilska televizija snimala njihov balkon na kojemu je bio hrvatski barjak kada je igrala hrvatska reprezentacija na Europskome nogometnom prvenstvu. “Jako smo emotivno doživljavali pobjede i tugovali kada bi naši dečki izgubili”, iskreno će Vladimir. Pri kraju razgovora je rekao kako je snimio obiteljsku kuću u Širokom Brijegu, kao i grobove bake i djeda s očeve strane, te kako sljedeće godine u posjet domovini dolazi otac Stanko, koji će nostalgiju za domovinom do dolaska liječiti snimljenim fotografijama. ■

ENG Twenty-one-year-old Vladimir Antonio Sesar belongs to the third generation of Croatians in Brazil, and in spite of being born in that distant land, bears a strong love for Croatia. He is a student of Information Technology who hopes to live and work in Croatia.

U razgovoru s Matičinom novinarkom

Napisala: **Željka Lešić**, Snimio: **Žorži Paro**

Festival okupio rekordnih 700 izvođača

Predsjednica Omladinske kulturne federacije HBZ-a desetljećima je vrijedna gospođa Joan Kutz, koja je u Philadelphiji bila iznimno zadovoljna razvojem tamburaškog pokreta među mladim američkim Hrvatima i njihovim prijateljima

U Philadelphiji je uspješno završen 42. omladinski tamburaški festival Hrvatske bratske zajednice koji je pred brojnom publikom održan od 4. do 6. srpnja u hotelu Philadelphia Marriott Downtown. U organizaciji Omladinske kulturne federacije Hrvatske bratske zajednice SAD-a i Kanade na 42. festivalu je nastupilo 20 zborova s rekordnih 700 izvođača pod ravnanjem mlade glazbenice Julie Hughes, dirigentice Waukegan Junior Tamburice.

Festivalski blagoslov i Tamburašku misu služio je župnik hrvatske crkve sv. Augustina iz West Allisa (WI) velečasni Lawrence Franković.

Među visokim uzvanicima bili su diplomatski predstavnici iz Republike Hrvatske. Festival je održan u 114. godini uspješnoga djelovanja Hrvatske bratske zajednice, koja u okviru svoje Omladinske kulturne federacije okuplja na stotine tisuća mladih hrvatskog podrijetla, koji djeluju u 44 tamburaška zbora diljem Amerike. Na 42. tamburaškom festivalu mladih u dvodnevnom koncertnom programu nastupili su sljedeći zborovi: 1. Trafford Junior Tamburica iz North Huntingdon, PA; 2. Jadran Junior Tamburica iz Aliquippa, PA; 3. Junior Tamburica South Hills iz Pittsburgha, PA; 4. Presveto Srce Junior Tamburica iz McKeesporta, PA; 5. Hrvatsko folklorno društvo sv. Jurja iz Hamiltona; 6. Sveti Lovro Junior Tamburica iz Steeltona, PA; 7. Sv. Juraj Junior Tamburica iz Cokeburga PA; 8. Hrvatski narodni dom tamburica iz Hamiltona, Ontario; 9. American-Croatian Waukegan Junior Tamburica iz Waukegana; 10. Cleveland Junior Tamburica iz Clevelanda, OH; 11. Rankin Junior Tamburica iz Rankina, PA; 12. Junior Tamburica Duquesne iz Duquesna, PA; 13. Folklorni Ansambl Hrvatski Tanac iz

Posebno dobro raspoloženje vladalo je među mladim članovima HBZ-a

Pittsburghu, PA; 14. Hrvatske Žice Junior Tamburica iz Northwest Indiane, IN; 15. Folklorni Ansambl Hrvatska iz Mississauga, Ontario; 16. Veselo Srce Junior Tamburica iz Youngstowna, OH; 17. Ambridge Junior Tamburica iz Amridga, PA; 18. Milwaukee CFU Junior Tamburica iz Milwaukee, WI; 19. Golden Triangle Junior Tamburica iz Pittsburgha, PA; te 20. American-Zagreb Junior Tamburica iz Clevelanda, OH.

U finalu programa, prema pravilima OKF HBZ-a, nastupili su svi muzički direktori, njihovi pomoćnici i koreografi, kojima je maestralno ravnala odabrana počasna, tj. gostujuća dirigentica Julie Hughes, dirigentice Waukegan Junior Tamburice. Predsjednica Omladinske kulturne federacije HBZ-a desetljećima je vrijedna gospođa Joan Kutz, koja je u Philadelphiji bila iznimno zadovoljna razvojem tamburaškog pokreta među mladim američkim Hrvatima i njihovim prijateljima.

Ostaje nam samo u ime Hrvatske matice iseljenika poželjeti što bolji uspjeh 43.

tamburaškom festivalu mladih Hrvatske bratske zajednice Amerike u Republici Hrvatskoj, u staroj domovini američkih Hrvata! ■

ENG The Croatian Fraternal Union's 42nd Youth Tamburitza Festival was held in Philadelphia in early July. 20 ensembles with a record 700 performers appeared on stage at the 42nd festival, organised by the Youth Culture Federation of the Croatian Fraternal Union of the USA and Canada.

Edward Pazo, velečasni Lawrence Franković i Bernard Luketich sa suprugom Marthom

Napisala: **Vesna Kukavica**
Snimke: **Zajedničar (Pittsburgh)**

“Onamo na bardo vidim križ...”

Prisjećajući se svojih gastarbajterskih dana, Marinko spontano izgovara Preradovićeve stihove:
“Tuđa zemlja ima svoje, ne poznaje jade tvoje. Samo je jedna domovina, samo je jedna zemlja po kojoj slobodno gaziš. Za nas Hrvate to je Hrvatska.”

"Urukama mi je eksplodirala bomba. Imao sam dobrog Anđela čuvara. Mogao sam biti mrtav, ali nisam. Ostala su do današnjeg dana samo otvorena pitanja: Što je život i što je smrt?" - navodi se na početku knjige u kojoj Marinko Jurić Peretov Hvaranin iz Velog Grablja, inače povratnik iz Njemačke, opisuje tragičan događaj iz svojega djetinjstva kada mu je 15. prosinca 1943. kao devetogodišnjem dječaku u ruci eksplodirala bomba. U eksploziji ručne bombe talijanske proizvodnje koje su vojnici bacali u more da bi ubijali ribu tom je prigodom stradao i njegov prijatelj, godinu dana stariji Roko.

Napisala: **Ana Kaštelan**

Unatoč teškim, smrtonosnim ozljedama Marinko je ostao živ, ali bez jednog oka dok je drugo oko bilo teško ozlijeđeno. Kad su mu nakon nekoliko dana skinuli zavoje s oka, prvo što je ugledao kroz prozorsko okno bio je - KRIŽ.

“Taj križ na Glavici – brdu iznad Staroga Grada na 111 metara nadmorske visine pratio me kroz cijeli život. Godinu dana poslije križ je srušen i tada sam se kao desetogodišnjak zavjetovao da ću ga u znak zahvalnosti Bogu za spašeni život i vid jednog dana obnoviti. Nakon više od 30 godina čekanja uspio sam obnoviti križ koji me inače spašavao više puta u životu” - s neskrivenim ponosom ističe Marinko Jurić Peretov koji je u obnovu četiri metra visokog križa od bračkog kamena te u obližnju kapelicu uložio popriličan iznos svoje njemačke uštedevine.

Križ na Glavici podignut je početkom 20. stoljeća u spomen na 1900. obljetnicu Kristova rođenja. Dvaput je rušen dvadesetih godina prošloga stoljeća od udara groma, a potom u vihoru Drugoga svjetskog rata. “Obnova križa jedan je od najvažnijih događaja u mojem životu koji je imao čudne putove” - pomalo sjetnim glasom 74-godišnji Marinko Jurić prisjeća se svoje životne skalinate.

ŽIVOTNO RASKRIŽJE

“Kad sam završio osnovnu školu došlo je vrijeme životnoga raskrižja. Kamo poći? To pitanje postavljali su prije mene mnogi naraštaji otočnih mladića. Neki su otišli navigat, neki su otišli u daleki svijet, preko velikih oceana tražiti koru kruha za sebe, ali i za svoje najmilije koje su ostavljali u malome selu, pitomom, ali si-

romašnom Velom Grablju, na najljepšem otoku. I ja sam morao nekamo krenuti. Otišao sam u Zagreb, gdje sam sa sedamnaest godina počeo raditi kao pomoćni radnik u jednoj tvornici. Uz rad sam se i školovao. Položio sam malu maturu pa zatim majstorski ispit za preciznog mehaničara pa veliku maturu na srednjoj strojarскоj tehničkoj školi” - kaže Marin koji je vrlo brzo napredovao u službi.

I onda su mu osjetljivost na nepravdu i, kako sam kaže, oštar jezik preko noći promijenili život. “Glasno sam kritizirao svojega direktora koji je krao i oštetio poduzeće. Njemu se ništa nije dogodilo, a ja sam ostao bez posla kojeg, tako mi je rečeno, za mene više nema u Jugoslaviji. Odlučio sam otići u Njemačku. Samo tri godine, mislio sam, dok ne zaradim nešto novca, a onda ću se vratiti doma. No, taj privremeni boravak u Frankfurtu na Majni potrajao je 30 godina.” Nakon trogodišnjeg rada na baušteli kao fizički radnik, počinje raditi kao službenik u osiguravajućem društvu, gdje ostaje do mirovine.

“Moji njemački dani bili su gotovo isti: rad, rad i samo rad, a onda samoća i hladna sobica.” Komadić vedrine donosila su tek redovita druženja s našim ljudima u autoškoli, gdje ih je taj danas vitalni 74-godišnjak, pune 24 godine održavajući predavanja, osposobljavao za sve kategorije vozila. Prisjećajući se svojih gastarbajterskih dana, Marin Jurić spontano izgovara Preradovićeve stihove: “Tuđa zemlja ima svoje, ne poznaje jade tvoje. Samo je jedna domovina, samo je jedna zemlja po kojoj slobodno gaziš, gdje sunce najljepše sja. To je tamo gdje si rođen, gdje su grobovi i duhovi predaka. Za nas Hrvate to je Hrvatska. Nijemci nas cijene i poštuju, ali čuo sam u više

navrata i one gorke riječi: Što tražiš ovdje? Du bist Ausländer.”

POVRATAK U VOLJENU DOMOVINU

Iako je mogao ostati u Njemačkoj, odlučuje se za povratak. Godine 1990. odlazi u prijevremenu mirovinu i vraća se u domovinu. I to u Tuheljske Toplice - mjesto u koje se, kako kaže, zaljubio na prvi pogled i u kojem je 1983. počeo graditi kuću.

“Po povratku, zateklo me vrijeme promjena. Otišao sam ili, bolje kazano, bio sam prisiljen otići iz jedne, a vratio se u drugu državu, mladu i nejakim godinama čekanu kojoj sam svim srcem želio pomoći.” Marinko Jurić tada se i politički angažira te postaje član stranke HKDU i tri godine vodi tu stranku u Krapinskozagorskoj županiji. Bavi se i humanitarnim radom. Od 1992. novčano pomaže jednu zadarsku obitelj - dječake od 5, odnosno 9 godina te njihovu 13-godišnju sestru iz Šopota kod Benkovca - čije su roditelje ubili četnici. Zahvaljujući svojim poznanstvima uspijeva im osigurati stan u Zadru.

“Ponosan sam na tu svoju dicu koja su danas postala pravi ljudi. Dvoje starijih radi u Zadru, a mali se još školuje. U stalnom smo kontaktu i povremeno se viđamo i u Zadru i na Hvaru” - ponosno će Marin koji se, kako krv ipak nije voda, ipak na kraju odlučio vratiti na Hvar. Kuću u Tuheljskim Toplicama - posjed s voćnjakom od tisuću metara četvornih, vrijedan više od 200 tisuća današnjih eura, daruje Karitasu Nadbiskupije zagrebačke!

OBNOVLJENI KRIŽ NA GLAVICI

U međuvremenu uspješno je završeno je i njegovo dopisivanje s don Frankom Franetovićem, starogradskim župnikom, oko obnove križa na Glavici, koje je počelo 1989. godine. “U posljednjem pismu koje sam dobio od don Franka, u svibnju 1990., saznajem da je već dogovoren program proslave stogodišnjice dolaska moći sv. Reparate u Stari Grad. U okviru te proslave predviđeno je da u subotu 7. srpnja 1990. bude blagoslovljen obnovljeni križ na Glavici” - prisjeća se Marinko Jurić, kako sam kaže, jednog od najsretnijih trenutaka u životu.

Križ je blagoslovio hvarsko-bračko-viški biskup mons. dr. Slobodan Štam-

buk, a nazočilo je više od tisuću vjernika s otoka Hvara. Bilo je mnogo mladih koji su došli s hrvatskom trobojnicom, ali s onom pravom s povijesnim grbom u sredini - što je u bilo vrlo znakovito u tom vremenu u Hrvatskoj - ističe Marin koji je potom na putu do Križa koji se proteže do vrha brda - potaknuo uređenje 14 postaja Križnog puta. Tih 600 metara kozje staze hodočasnici prolaze svake nedjelje, a posebice u vrijeme Velikoga tjedna.

Teren na kojem se nalazi Križ na Glavici - nekad državno vlasništvo, danas pripada župi Stari Grad. Župa posjeduje i zemljište kojim prolazi Križni put. I to se dogodilo zaslugom Marinka Jurića koji je na donaciju potaknuo nasljednike nekadašnjih vlasnika - dubrovačkih obitelji Njirić i Kamber

“Nisam želio da neki strani tajkun kupi Glavicu - najatraktivniji teren s kojeg se vidi cijeli Hvar. To je vlasništvo hrvatskog i hvarskog puka koji je otočni život prihvatio kao svoj Križ koji s ponosom nosi” - zaključio je Marinko Jurić Peretov koji se u međuvremenu prihvatio novog posla - obnove njegova rodnog Velog Grablja - hvarskog sela poznatog po lavandi koje danas raseljeno živi na svim četirima stranama svijeta, a u kojem danas živi tek desetak stanovnika. ■

ENG The life story of Marinko Jurić Peretov Hvaranin of Velo Grablje who, after 30 years of working in Germany returned to Croatia and restored the votive cross in his native village.

Marinko Jurić prima priznanje grada Korčule

Hrvaticima nagrada za obogaćivanje njemačkog jezika!

“Kad sam došla ovamo nisam znala nijednu riječ njemačkog jezika. A sada evo ja uveličavam taj svijet i daju mi tu nagradu zato što činim taj jezik ljepšim”, kaže ponosno Marica

Marica Bodrožić, spisateljici hrvatskih korijena, u ruke ide ugledna nagrada za obogaćivanje njemačkog jezika

Prošle godine dobila je godišnju nagradu za književnost koju joj je dodijelila Akademija za umjetnost u suradnji s gradom Berlinom. Susreli smo je i na prošlogodišnjem Akademijinu festivalu pod nazivom “Moć jezika” zajedno s Jagodom Marinić, još jednom mladom spisateljicom hrvatskih korijena. Zapažene nastupe ostvarila je i interes publike i medija izazvala i sudjelovanjem na hrvatskome štandu ovogodišnjeg Lajpciškog sajma knjiga. Pa slijedom tih događaja i ne iznenađuje previše još jedna nagrada upućena na istu adresu. Riječ je o Marici Bodrožić, spisateljici hrvatskih korijena i berlinske adrese.

Sveučilište u Bambergu, odnosno zaklada Eberhard-Schöck i Društvo njemačkog jezika, dodijelilo joj je najviše rangiranu jezičnu nagradu koja nosi naziv “Kulturpreis Deutsche Sprache 2008” za obogaćivanje i poetiziranje njemačkog jezika. Nagrada je dotirana sa

Napisala i snimila: **Sonja Breljak**

5 000 eura i bit će nositeljici predana na jesen u Kasselu.

Podsjetimo, Marica Bodrožić je rođena 1973. godine u Dalmaciji, a 1983. pridružila se roditeljima u Njemačkoj. Studirala je kulturnu antropologiju, slavistiku i psihoanalizu. Piše na njemačkom jeziku. Autorica je zbirke pjesama, knjige pripovjedaka “Tito ist tot” koja je prevedena i na hrvatski jezik, a zatim i romana “Der Spieler der inneren Stunden” te autobiografske knjige eseja “Sterne erben, Sterne färben”.

— Imala sam deset godina kada sam došla k roditeljima u Njemačku. Stigla sam iz Sviba, malog, mirnog mjesta u Dalmatinskoj zagori, i sve mi je u Berlinu izgledalo veoma veliko i vrlo glasno. Nepoznat, njemački jezik mi je djelovao tajnovito, nježan poput jezika ljubavi. Nisam birala jezik na kojem ću pisati. To je došlo samo od sebe, govori Marica, držeći jezik vrstom instrumenta kojim može izraziti dušu. A da su taj uzvišeni odnos spram jezika na kojemu piše prepoznali

Uspješan književni dvojac - Marica Bodrožić u društvu Jagode Marinić, mlade spisateljice hrvatskog porijekla čiji jezični izraz oduševljava Nijemce

i Nijemci, dokaz je i dodijeljena joj Kulturna nagrada njemačkog jezika. – Ovu sam nagradu dobila za specifičan rad na njemačkom jeziku, za inovativnost, uz obrazloženje da u svojem radu njemački jezik činim nježnijim, finijim. Znači, nije to književna nagrada, nego upravo kulturna. To je doista velika čast. Kad sam došla ovamo, nisam znala nijednu riječ njemačkog jezika. Došla sam u jedan drugi svijet. A sada evo ja uveličavam taj svijet i daju mi tu nagradu zato što činim taj jezik ljepšim. Naravno, to nije moj materinski jezik, nije moj prvi jezik iz kojeg uvijek nastojim prenijeti i tu osobnost i energiju u njemački jezik. To su moja dva jezika, dva svijeta i to mogu spajati kroz svoju književnost. To sve ima i tragičnog i lijepog. Kada vidim da su se roditelji vratili doma, a mi djeca ostali ovdje, to ima i elemente tragike. Ali to je tako i ja nastojim od svega toga i u književnosti načiniti nešto lijepo, rekla nam je u razgovoru Marica Bodrožić, otkrivajući nam i što radi u posljednje vrijeme. - U srpnju su mi izašle nove pjesme “Orgulje svjetla”, a radim i na novom romanu koji će izići iduće godine. Prevodim i s hrvatskog jezika na njemački. Bilo mi je jako lijepo ove godine i u Leipzigu, gdje sam upoznala mnogo naših pisaca. Ima i mnogo pisaca koji žive vani i pišu na hrvatskom jeziku, netko piše na drugom jeziku. Važno je da se to sve fuzionira u hrvatskoj književnosti, zaključila je naša Marica Bodrožić, nositeljica ovogodišnje ugledne njemačke nagrade za obogaćivanje njemačkog jezika. ■

ENG Marica Bodrožić, a young Croatian woman from Berlin who writes in the German language, is the recipient of the prestigious German Kulturpreis Deutsche Sprache 2008 Award for her contribution to the enrichment and poetic expression of the German language.

Druženja s iseljenicima u “starome kraju”

Ove godine na Krku je održan 7. dan iseljenika zaredom, iako ta manifestacija ima dulju tradiciju jer je Matica organizirala iseljeničke piknike već osamdesetih godina prošloga stoljeća

Pobjednici na športskim igrama za djecu i mlade primili su Matičine medalje koje su s ponosom pokazivali

Sve učestaliji i brojniji posjeti domovini naših iseljenika koji potječu s kvarnerskih otoka potaknuli su podružnicu HMI-a u Rijeci da 80-ih godina prošloga stoljeća inicira organiziranje Dana iseljenika. Jedan od najstarijih Dana iseljenika održan je 23. godinu zaredom na otoku Susku. Brojni iseljenici s tog otoka, njih više od 2 000, žive uglavnom u New Jerseyju, a okupljaju se u prostorijama svojih dvaju klubova. Redovito dolaze, dovode svoju djecu, unučad, ali i američke prijatelje. Posljednjih godina uređuju svoju starinu, a mnogi koji su prodali svoje kuće sada ih kupuju za svoj boravak na otoku.

Dan iseljenika prepoznatljiv je i okuplja i iseljenike, ali i mještane i goste. Ove je godine, u organizaciji HMI-a i Župnog ureda Susak, renomirani zbor “Dobrinjski zvon”, koji je nastupao i pred Svetim ocem u Vatikanu, održao koncert sakralnih i pučkih pjesama. Koncert je bio za dušu, a za tijelo opet se pobrinula Matica organiziravši, također već tradicionalno, športske igre za djecu, mlade i odrasle. Bilo je više od 130 sudionika, dječice od četiri godine dalje, koja su se s mnogo žara natjecala u dječjim igrama, počevši od skoka u dalj, trčanja i plivanja u moru do mnogih drugih igara. Pobjednici su osvajali Matičine medalje u povodu Dana iseljenika i s ponosom ih nosili i pokazivali. I kako

to uvijek biva, Dan iseljenika završio je u sitnim noćnim satima uz glazbu za ples. Svi koji su te posljednje nedjelje u srpnju bili na Susku sudjelovali su u proslavi.

Na otok Unije, s kojeg su se iselile cijele obitelji, život se vraća zahvaljujući i iseljenicima. Željeli su da i oni na svojem otoku obilježe boravak svojih iseljenika. Uputili su zamolbu HMI-u i Turističkoj zajednici Malog Lošinja, te je pod tim pokroviteljstvom održan Prvi dan iseljenika otoka Unija.

U povodu tog dana na zgradi mjesne čitaonice otkrivena je spomen-ploča u čast osnivača Hrvatske pučke čitaonice na Unijama. Jedan od utemeljitelja čitaonice bio je Ivan Radoslović, čiji je praunuk Josip, koji inače živi u SAD-u sa svojom obitelji, bio vidno ganut i ponosan na svoje podrijetlo. Ne manje ponosni bili su i drugi prisutni iseljenici, koji su biranim riječima zahvalili HMI-u na potpori koju im se pruža bilo u Hrvatskoj bilo u Americi.

Nogometni turnir okupio je staro i mlado, a pehar HMI-a podružnice Rijeka osvojili su domaćini turnira, nogometna ekipa “Unija”. U nogometnim momčadima, osim domaćih igrača, sudjelovali su i iseljenici. Za mlade je organiziran maraton. Nakon sportskih nadmetanja glazba i ples trajali su do duboko u noć.

Ove je godine na Krku održan 7. dan iseljenika zaredom, iako ta manifestacija ima dužu tradiciju. Iseljeničke piknike Matica je započela organizirati osamdesetih godina prošloga stoljeća. S početkom rata u Hrvatskoj to je prekinuto, a potom je nastavljeno tako da je svake godine jedna krčka općina domaćin iseljeničkom danu. Ove je godine to bio Puntat.

Pozivu se odazvalo više od 120 iseljenika koji su početkom kolovoza boravili na otoku. Inače, krčki iseljenici u znatnome broju posjećuju otok tijekom ljetnih mjeseci. Uređuju i održavaju svoju starinu, a nerijetko se na otoku mogu vidjeti automobili s američkim registarskim pločicama, “Malinska, Krk, Puntat” i slično, po kojima su naši *Merikani* prepoznatljivi.

U povodu Dana iseljenika HMI je postavio izložbu u Franjevačkom samostanu na otočiću Košljunu o iseljavanju Krčana u New York (o tome opširnije u sljedećem broju *Matice*). Osim Punta i Košljuna, iseljenici su posjetili Staru Bašku. Najveći je broj iseljenika iz SAD-a, a druženju su pribivali i krčki iseljenici iz Kanade, Australije i nekih europskih zemalja. ■

ENG The ever more frequent and numerous visits to the homeland by our emigrants who hail from the Kvarner islands inspired the CHF branch office in Rijeka to launch the Emigrant’s Days back in the 1980’s. One of the oldest Emigrant’s Days was held for the 23rd year running on the island of Susak.

Napisala: **Vanja Pavlovec**

Hvar i La Plata slavili velikog izumitelja

Priča o obilježavanju 150. rođendana velikoga sina našeg podneblja završit će otvorenjem multimedijalne izložbe u Splitu, gdje će se u sklopu Međunarodnog europskog sastanka forenzičara predstaviti projekt HMI-a "Vučetić"

Obilježavanje 150. godišnjice rođenja Ivana Vučetića ispred Museo Policial u La Plati 20. srpnja 2008.

U nedjelju 20. srpnja 2008., na dvama krajevima Zemljine polutke, na dvama udaljenim kontinentima, Europi i Južnoj Americi, okupili su se rodbina i poklonici djela Ivana Vučetića.

Jedni bosonogi u rodnome Hvaru, drugi u zimskim kaputima u La Plati (Argentina), gradu u kojem je živio i djelovao. Prisjećali su se velikoga hrvatskog izumitelja, čije je otkriće identifikacije prema otisku prsta i klasifikacije u četiri osnovna tipa omogućilo novo poimanje i vrednovanje individualnosti.

Na mjestu gdje je sa svojim sugrađanima prije 95 godina uživao u siječanjskom miru (fotografija na izložbi), ispred gradske lože, brojni su građani s velikim zanimanjem požurili razgledati multime-

dijalnu izložbu i saznati dodatne detalje iz života Ivana Vučetića, koji im, po pričanju, nisu bili do kraja ili su im bili samo djelomično poznati, a prikupljeni su iz Argentine.

Uz poznate govornike koji nazoče i dosadašnjim otvorenjima u Zagrebu, Puli, Opatiji i u Trstu, u ime HMI-a, gradova domaćina i policijskih uprava, hvarsko je otvorenje pohodio i opatijski gradonačelnik dr. Amir Muzur.

HVARANIN IZ ARGENTINE

U obližnjemu prostoru napuštenog samostana sv. Marka preuređenog u izložbeni prostor nakon lože, otvorena je izložba razglednica starog Hvara iz Vuče-

Bruno Matcovich, predsjednik udruge "Raices Istrianas" i Miguel Prados, direktor Museo Policial, gost HMI pri obilježavanju 150. rođendana I. Vučetića u Hrvatskoj

U cijelom gradu La Plati bili su postavljene jumbo posteri s likom Ivana Vučetića

Napisala: Ljerka Galic

Ivan Vučetić s prijateljima prilikom posjeta Hvaru, siječanj 1913.godine

Borovi ispred Franjevačkog samostana u Hvaru, koje je po predaji osobno zasadio Ivan Vučetić

tičeva doba prenesena iz Gradske knjižnice iz Zagreba pod nazivom "Hvaranin iz Argentine".

U dvorištu je posjetiteljima pružena mogućnost uzimanja otisaka prstiju (što su mnogobrojni posjetioci i ponijeli za uspomenu) u realizaciji Odsjeka za daktiloskopiju Centra za kriminalistička vještačenja "Ivan Vučetić", kao i pri svim dosadašnjim otvaranjima.

Za ovu jedinstvenu prigodu, na 150. rođendan Ivana Vučetića, hvarski ured Hrvatske pošte predstavio je "zig dana" (treći po redu: 20. svibnja u Zagrebu, 30. svibnja u Puli), koji su građani također mogli ubrojiti u osobite vrijednosti.

Priča o obilježavanju 150. rođendana velikoga sina našeg podneblja, koji se

samozatajno, ali trajno vinuo na svjetsku pozornicu i ispunjava ponosom kako Hrvatsku, u kojoj se rodio, tako i Argentinu, gdje je djelovao, stvorio potomke (četiri kćeri i jednog sina), te pokopan, završit će otvorenjem multimedijalne izložbe u Splitu, gdje će se u sklopu Međunarodnoga europskog radnog sastanka ENFSI-a (Europska mreža forenzičara znanstvenih instituta) i inozemnim stručnjacima predstaviti projekt HMI-a "Vučetić". ■

ENG Relatives and devotees of the work of Ivan Vučetić, the inventor of dactiloscopia, gathered in two of the earth's hemispheres on Sunday, July 20th, 2008 – on the island of Hvar and in Argentina's La Plata – to mark the anniversary of his birth.

Ljerki Galic počasno članstvo Zaklade Vučetić

Fundacion Juan Vucetich osnovala je grupa od petnaestak poštovatelja njegova djela i članovi obitelji, sin i kći iz trećega Vučetićeve braka. Zaklada je osnovana u spomen na 140. godišnjicu rođenja, na inovatorov rođendan 20. srpnja 1998. u La Plati. Osnovna joj je zadaća obilježavanje značajnih datuma iz Vučetićeve života te obljetnica institucija koje su nastale kao rezultat njegovih postignuća na području daktiloskopije, npr. Museo Social Argentino, Museo Policial Vucetich i sl. Predsjednik argentinske Fundacion Juan Vucetich Vučetićeve je poštovatelj i biograf dr. Atilio Milanta. Nakon uspješnoga slijeda multimedijске izložbe posvećene slavnomu Hvaraninu i "ocu daktiloskopije" u Zagrebu, Puli, Opatiji, Trstu i Hvaru, voditeljici projekta Vucetich stiglo je iz Argentine vrijedno priznanje. Zaklada iz La Plate, koja je nedavno obilježila desetu obljetnicu osnutka, imenovala je Ljerku Galic svojom počasnom članicom. (Diana Šimurina)

Zgrada ministarstva policije u La Plati

Povratnik oživio Istarske toplice

“Sa svojim radnicima gledam da uspostavim dobre kontakte. Volim čuti što moji djelatnici misle, jesmo li na dobrom putu, trebamo li što korigirati. Ne želim da me doživljavaju kao gazdu, niti da me se boje”, kaže Mirko Kliman

Nađete li se u Istri i krenete dolinom rijeke Mirne od Motovuna prema Buzetu, negdje na polovici puta skrenite u Istarske toplice. Naći ćete se u očaravajućem okruženju prirode – šume, cvijeća, vode i djela ljudskih ruku.

U pitomoj udolini ispod vapnenačke stijene visoke 85 metara nalaze se termalno-mineralni izvori bogati sumporom. Stijenu su opisali još rimski klasici. Prema arheološkim nalazima dade se zaključiti da su na ovom platou ispod stijene Svetog Stjepana u doba Rimskog Carstva postojali kupališni uređaji. Pisani dokumenti o tome kako su ove toplice liječile bolesnike od reumatizma i nekih kožnih bolesti sežu u kraj sedamnaestog stoljeća, a godine 1808. obavljene su prve kemijske analize mineralne vode. Kasnije su analize utvrdile kako ova voda, uz sumporovodik, sadržava i radioaktivne elemente. Toplice s toplom termalnom vodom – oko 35 stupnjeva – koja pogoduje liječenju kronične reume, išijasa, lumbaga, kroničnih upala dišnih organa, psorijaze, egzema, ginekoloških bolesti, neplodnosti i hormonalnih poremećaja postaju poznate u srednjoj Europi već između dvaju svjetskih ratova.

Prije petnaestak godina, točnije, od 1995. vlasnik Istarskih toplica sveti Stjepan pod nazivom *Miamedica-Istra d.d.* postao je naš sugovornik Mirko Kliman. Dobar poznavatelj ovih krajeva, rođen je u Vidulinima nedaleko od Svetvinčente, odakle je s nepunih 18 godina 1964., ne slažući se s tadašnjim poretkom, ponajviše zbog svojega vjerskog odgoja i nazora, pobjegao u Italiju, a zatim se smjestio u Švedskoj. Započeo je kao tvornički radnik, nastavio se doškoloovati, radio u tamošnjem Ministarstvu doseljništva, a posljednjih dvadesetak godina bavi se problemima demencije u svojoj privatnoj klinici “Miamedica” u Linkopingu.

Mirko Kliman, vlasnik Istarskih toplica sveti Stjepan pod nazivom *Miamedica-Istra d.d.*

U našem razgovoru o počecima svojeg povratka u domovinu Mirko Kliman kaže: - Nakon demokratizacije društva u Hrvatskoj bilo je zanimljivo – ne samo radi biznisa, kako se uključiti u to novonastalo društvo nastalo iz komunističkog sustava. Kada se oglasilo da bi se Istarske toplice, koje sam poznao i ranije, mogle privatizirati ili zatvoriti, zbog nepro-

fitnog rada, javio sam se na natječaj koji je porečka “Rivijera Holding”, odnosno Hrvatski fond za privatizaciju raspisao i predložio program održavanja i plan daljnjeg razvoja Toplica. Znači od 1995., kada smo bili u zakupu do 1996. i dalje od kad smo u vlasništvu, pratimo taj program koji smo tada zacrtali, možda malo sporije no što sam tada mislio, ali ga postupno ostvarujemo.

Započeli ste te, danas pomalo daleke 1995. godine, s 25 gostiju i oko devedeset zaposlenika, kako se danas kreću te brojke?

— O tada se podosta toga promijenilo, gotovo svake godine učinimo neki značajniji pomak, tako da danas imamo u prosjeku oko 180 gostiju, a i dosta više djelatnika – 110 zaposlenih.

U svojem dosadašnjem djelovanju u Istarskim ste toplicama posebnu pozornost usredotočili na liječnički tim.

— Mi smo lječilište i u potpunosti smo se uklopili u zdravstvo. Imamo tradicionalno lječilište s fizikalnom terapijom i rehabilitacijom, imamo medicinski *wellnes*, te polikliniku koja obuhvaća

Vanjski bazen

sedam novih specijalnosti i potpuno smo uključeni u zdravstveni turizam. Kliničke specijalnosti koje imamo jesu otorinolaringologija i kirurgija glave i vrata, a tu je i specijalist koji je ujedno i voditelj Poliklinike. Nove su specijalnosti stomatologija, dermatologija, neurologija, ginekologija, tu je internist – kardiolog, te ortoped. Liječnički se tim sastoji od šest stalno zaposlenih djelatnika, te još sedam liječnika prema ugovornoj suradnji.

Tako se pacijentima koji ovdje borave na fizikalnoj terapiji ili rehabilitaciji pruža mogućnost da istodobno obave preglede kod kardiologa, ginekologa, ortopeda, te da posjeti stomatologa i usput popravi zube.

Tko god navrati danas u toplice, a tu nije bio dulje vrijeme, opazit će promjene. Što je sve obnovljeno i uređeno, i koliko je sredstava u sve to uloženo?

— Kada smo kupili toplice – bile su gotovo u ruševnom stanju. Prvi su zahvati bili obnova recepcije i uređenje vanjskog bazena, u kojemu su čak rasla stabla. Sve je to obavljeno još dok smo toplice imali u zakupu. Sljedeći, i to povećani zahvat bili su obnova i uređenje otpadnog sustava, zbog kojeg nam je inspektor zaprijetio zatvaranjem cjelokupnog pogona. Od 1997. pa sve do 2000. obnavljana je u fazama terapija. Uslijedila je obnova kafića i glavnog restorana, a 2002. obnovljen je takozvani stari dio hotela. Valja naglasiti kako se taj dio zdanja nije godinama niti upotrebljavao, tako da je u potpunosti uređeno 120 soba.

Novosagrađeni objekt u kojem se nalazi wellness centar

Godine 2006. adaptirali smo i dozidali zgradu bivše kuglane i tu smjestili medicinski Wellnes centar. Zadnji veći zahvat koji je tako reći još u tijeku jest obnova nekadašnje zgrade bivše Bolnice za rehabilitaciju - depandanse "Sveti Stjepan" Medicinskog centa u Puli. Tu smo smjestili našu novu polikliniku.

Planovi?

— Upravo smo u pripremanju za kompletnu obnovu kuhinje. Moramo sve radove uskladiti s novim *haccp* sustavom, koji se mora početi primjenjivati od 1. siječnja 2009. Riječ je o sasvim novom pristupu čuvanju i pripremi namirnica, a trebat će posebno pripremiti i kuhinjsko osoblje. Među ostalim planovima i programima jest i obnova drugog dijela hotela, koja će uslijediti 2012. godine.

Vi ste povratnik – dugo ste živjeli i djelovali u Švedskoj. Poznata je stvar da se svi koji dođu u Hrvatsku žale na zakone, propise – papirologiju.

— Doista mislim da smo mi u Hrvatskoj svjetski prvaci u kompliciranju. Žao

mi je da to moram reći jer volim svoju zemlju. Jednostavno, u početku se nisam mogao snalaziti u ovom sustavu, naime, u Švedskoj znam točno što me čeka. Kada nešto tamo započnem, znam točno kojim slijedom što trebam učiniti. Ovdje kod nas danas je ovako, sutra onako, a za gospodarstvenika je najvažnija stabilnost, jer, ako mi ugroziš stabilnost, ugrozio si mi poslovanje. Naime, ja imam neke planove, koje moram slijediti jer ću, u suprotnome, propasti. Te silne inspekcije, sada su nešto rjeđe, ali u prvim godinama čak stotinu puta tijekom godine obilazile su nas i za ono što je trebalo i za što nije. Ne znam zbog čega se bave takvim stvarima, ja bih volio da dođu da se s njima konzultiram, da mi kažu kako bi što trebalo učiniti. Imam, jednostavno, dojam da dolaze samo kako bi naplatili globe. To me jako smeta. Ja sam u Švedskoj poslodavac od 1984. i svih ovih godina došla mi je poreznu inspekcija samo dva puta, a ovdje obvezno svake dvije godine, kao i sve ostale inspekcije. Sigurno ćemo ove godine imati trideset do četrdeset inspekcija, a jedne smo godine izbrojili čak 110 inspekcija. Što se tiče korupcije – to neću niti čuti. Takvo što svojim sam djelatnicima zabranio, a koga ulovim, sigurno će dobiti otkaz. Do sada nisam imao prigode to učiniti. Međutim, znam da me županijske i općinske vlasti ne vole, da li zbog toga ili zbog nečega drugog – ne znam. Sa svojim radnicima nastojim uspostaviti dobre kontakte. Volim čuti što moji djelatnici misle, jesmo li na dobrom putu, trebamo li što korigirati. Ne želim da me doživljavaju kao gazdu, niti da me se boje. ■

Unutarnji bazen

ENG Mirko Kliman, a native of Istria who left his land in 1964 as a 17-year-old to live in Sweden, is the owner of the *Miamedica-Istria d.d.* company, which has since 1995 operated the Istrian spa of Sveti Stjepan.

Seminar hrvatskog jezika i kulture za studente iz Italije u Rijeci

U organizaciji riječke podružnice Hrvatske matice iseljenika i ovog se ljeta, od 14. do 25. srpnja, održao seminar za studente sa Sveučilišta iz Udina. Prvi poticaj da se seminar pokrene proizašao je iz izvrsne suradnje koju ostvaruje Hrvatsko-talijanska zajednica iz Udina i riječka podružnica HMI-a. Na fakultetima Sveučilišta u Udinama predaju i Hrvati

Napisala: **Vanja Pavlovec**

koji su ujedno i članovi hrvatsko-talijanske udruge, a sveučilišta iz Udina i Rijeke imaju potpisan i protokol o međusobnoj suradnji. Matica je preuzela na sebe zadaću da poveže sve zainteresirane i potencijalne subjekte te pridonese europskim integracijskim procesima u domeni sveučilišne nastave, pa i šire. Program seminara načinjen je na temelju iskazanih potreba talijanskih studenata da savladaju i unaprijede znanje

hrvatskog jezika, hrvatske kulture u najširem smislu riječi, te se upoznaju s osnovnim značajkama gospodarstva, perspektivama i mogućnostima razvoja, pravnih okvira i uopće europskih aspiracija. Najveći dio programa ostvaruju profesori s Odsjeka za kroatistiku Filozofskog fakulteta u Rijeci.

Kako bi se što bolje upoznali s društvenim kontekstom Hrvatske, odnosno primorsko-goranskog kraja, za studente su, osim redovnih predavanja, seminara i vježbi, organizirani posjeti različitim institucijama, gdje su im priređena stručna tematska predavanja. Tako su tijekom svojeg boravka u Rijeci posjetiti Državni arhiv, Sveučilišnu knjižnicu, Edit, Pomorski i povijesni muzej, Muzej grada Rijeke, Županiju primorsko-goransku te kulturne manifestacije i programe. Posjetiti su i okolice Rijeke te otoke.

Po riječima samih studenata, dojmovi sa seminara su izvrsni, što će im uvelike olakšati polaganje ispita iz hrvatskog jezika i književnosti. ■

ISELJENIČKE VIJESTI

USPJEŠNO ODRŽAN HRVATSKI DAN ZAPADNE PENNSYLVANIJE

SAD – Sedamdeset sedmi put zaredom uspješno je 30. i 31. kolovoza 2008. održan Hrvatski dan zapadne Pennsylvanije u zabavnom Kennywood parku te u Hrvatskom domu u Rankinu u srcu američkoga fraternalizma u Pittsburghu, koji je privukao mnogobrojne američke Hrvate i njihove prijatelje. Riječ je o tradicionalnoj manifestaciji, koja se priređuje svake godine uoči državnoga praznika Radničkog dana u SAD-u. Prvi dan ovogodišnjega dvodnevnog slavlja, posvećenog 114. obljetnici Hrvatske bratske zajednice, priređen je u subotu 30. kolovoza u poznatom Kennywood parku, dok se drugi dan sa zabavom nastavilo u Hrvatskom domu u Rankinu.

TREĆI SUSRET DUBROVAČKIH ISELJENIKA

DUBROVNIK - Dubrovčani koji već godinama žive u Americi okupili su se početkom kolovoza na večeri druženja u rodnome gradu. Organizirali su je u svom domu obitelj Gjivoje; Davor i Srđan, sa suprugama, Silvom i Vesnom. Inače, Davor G. Gjivoje ugledni je turistički stručnjak i ovogodišnji dobitnik nagrade za životno djelo Grada Dubrovnika. Ovo je treći takav susret iseljenih Dubrovčana, pretežito članova kluba Dubrovnik iz New Yorka. Na ovogodišnjem druženju u pozdravnom govoru Davora Gjivoje sa sjetom smo se sjetili nedavno preminuloga člana kluba Dubrovnik iz New Yorka, kapetana Pinezića, kojega će i u New Yorku i u Gradu pamtiti po dobroti, poštenju i ljubavi za domovinu Hrvatsku. (Maja Mozara)

Orašje - filmsko središte

Svečanost otvorenja i ove je godine bila pretijesna za sve goste. U Orašju je na premijeri bilo 40-ak filmaša i nekoliko stotina gostiju, dužnosnika, uglednika iz svijeta politike, javnog života, kulture i svih prijatelja Orašja i bosanske Posavine

"Dani hrvatskog filma" i ove su godine Orašje pretvorili u filmsku prijestolnicu, središte okupljanja filmske elite i brojnih gostiju

Film fest u Orašju nije natjecateljskog tipa ali nisu izostale ni nagrade

Filmski festival "Dani hrvatskog filma" i ove se godine, 13. zaredom, u Orašju, bosanskom gradiću na Savi pretvorilo u filmsku prijestolnicu, središte okupljanja filmske elite i brojnih gostiju. Posavci imaju čast prije Zagreba i odmah nakon Pule pogledati najnoviju hrvatsku produkciju iz protekle godine. Na jednotjednoj manifestaciji, otvorenoj 6. rujna, prikazano je sedam filmova iz hrvatske produkcije i jedan bh film. Središte filmskih događanja i svih projekcija filmova oraška kinematografska dvorana.

Na svečanosti otvorenja dvorana je i ove godine bila pretijesna za sve goste. U Orašje je na premijeri bilo 40-ak filmaša i nekoliko stotina gostiju, dužnosnika, uglednika iz svijeta politike, javnog života, kulture i svih prijatelja Orašja i Posavine.

Načelnik općine Orašje Đuro Topić službeno je proglasio osmodnevni filmski festival otvorenim. Visoka pokroviteljica te manifestacije jest predsjednica F BiH Borjana Krišto. Hrvatska matica iseljenika od početka prati veliku filmsku feštu u Orašju. Ravnateljica HMI-a Danira Bilić također je, uz ostale, pribivala skupu.

— Velika filmska smotra i veliki kul-

turni događaj od skromnih je početaka prije 13 godina prerastao u prepoznatljivu i značajnu kulturnu manifestaciju u široj regiji a zasluge u prvom redu pripadaju velikom entuzijazmu Ive Gregurevića, volonterima Filmsko-kazališne udruge "Lipa", općini Orašje i Ivinim prijateljima iz umjetničkih krugova u Hrvatskoj. Drago mi je što je HMI od samog početka sudjelovao u organizaciji festivala, istaknula je ravnateljica HMI-a Danira Bilić.

U ime ministra kulture RH Bože Biškupića orašku publiku pozdravio je pomoćnik Srećko Šestan. Nadahnute čestitarske riječi organizatoru s Ivom

Poseban dar, "Zlatni dukat" za doprinos razvitku hrvatske filmske kinematografije uručeni su redatelju Bogdanu Žižiću i glumcu Relji Bašiću

Gregurevićem na čelu uputili su svi govornici.

Jedina glazbena dionica na svečanosti otvorenja bila je u znaku odličnog nastupa mladog glumca iz Orašja Armina Omerovića. Pjesma se nakon kinodvorane preselila u restoran "Oaza" u Tolisi. Uz posavsko kolo i tamburice osobito je burom pljeska nagrađen nastup glumačke družine: Goran Navojec, Vedran Mlikota, Damir Ljuština, Barbara Roco te opernog pjevača Stefana Kokoškova.

Uz film *Kino Lika* redatelja Dalibora Matanića, koji je otvorio festival, prikazani su i filmovi Vinka Brešana *Nije kraj*, *Buic Rivijera* Gorana Rušinovića, *Iza stakla* Zrinka Ogreste, *Snijeg* Aide Begić, *Tri priče o nespavanju* Tomislava Radića, *Zapamtite Vukovar* Fadila Hadžića i *Ničiji sin* Arseno Antona Ostojića.

Filmski festival u Orašju nije natjecateljskog tipa, ali nisu izostale ni nagrade. Gregurević je glumcu Relji Bašiću i redatelju Bogdanu Žižiću uručio poseban dar, "Zlatni dukat" za doprinos razvoju hrvatske filmske kinematografije. ■

ENG The Days of Croatian Film festival has this year again, for the 13th time running, turned the small Bosnian town of Orašje into a movie metropolis, a gathering of the film industry's A-list and many guests. Seven Croatian films and one produced in Bosnia & Herzegovina were screened during the one-week event, opened on 6 September.

Napisala: **Nada Koturić**

Dani EU baštine u Hrvatskoj

U organizaciji Ministarstva kulture, Dani europske baštine u Hrvatskoj ove se godine održavaju od 15. do 30. rujna o temi nematerijalne kulturne baštine, pod nazivom "Riznica znanja i umijeća". Dani europske baštine pripadaju važnim događanjima iz međuvladinog radnog programa koji je pripremio Komitet za kulturnu baštinu Vijeća Europe. Počevši od 1991. godine, ti dani se u europskim

zemljama održavaju svake godine u rujnu. Hrvatska se obilježavanju manifestacije Dana europske baštine pridružila godine 1995., proglašenjem posavskog sela Krapje selom graditeljske baštine. Ovom se manifestacijom promovira prirodno i kulturno naslijeđe kao dio zajedničke baštine europskih naroda. Središnje obilježavanje ovogodišnje manifestacije započinje otvaranjem izložbe o nematerijalnim kulturnim dobrima upisanima u Registar kulturnih dobara RH u *Etnografskom muzeju* u Zagrebu. Na otvorenju izložbe predstavljaju se neka od jela koja su zbog očuvanja tradicijskog načina pripreme zaštićena kao nematerijalna kulturna dobra (domaći štrukli, slavonski domaći kulen, soparnik...). Uz Grad Zagreb, ove će godine Dane europske baštine obilježiti i Đakovo, Gornja Stubica, Velika Gorica, Pazin, Donja Kupčina i Krapje.

Ravnateljica varaždinskoga HNK u Sibiru!

S velikim je razlogom ravnateljica varaždinskog HNK Jasna Jakovljević otputovala u sibirski grad Omsk. Ondje boravi na međunarodnom kazališnom festivalu, ali je u planu i dogovor o suradnji s tamošnjom kazališnom akademijom i kazalištem. Rusi Varaždinu nude uzvratna gostovanja, nagodinu planiraju postaviti u Omsku dramu Mire Gavrana "Shakespeare i Elizabeta"... Vasilij Senjin, ruski redatelj koji je ljetos u varaždinskom kazalištu režirao Držićeva *Dunda Maroja*, preporučio je to kazalište ljudima u Omsku, gdje se održava sastanak ravnatelja kazališta iz različitih zemalja, a uz to imaju prigode na tamošnjemu festivalu gledati predstave s raznih strana. Oni bi željeli da međudržavna kazališna suradnja bude stalna. Razgovarat će se s obiju strana o koprodukcijama, o uzvratnim gostovanjima... Evo što Jasna Jakovljević kaže o svojem najnovijemu pothvatu: Zajednički nam je cilj suradnja, upoznavanje naših udaljenih krajeva i mentaliteta, kao i osvježavanje kazališta. Ruska je kazališna tradicija neiscrpna, a nakon desetljeća zatišja njihov je teatar ponovo izazovan, o čemu svjedoče i ruski redatelji koji su u nas postavili niz svježih predstava – tako govori ravnateljica koja nakon Zagreba sebe daje Varaždinu!

Dogovor: Iz Klovićevih dvora u Beč

Na poziv ministra kulture RH mr. Bože Biškupića austrijska ministrica kulture i obrazovanja Claudia Schmied ovoga je ljeta boravila u Dubrovniku. U razgovoru između dvoje ministara najviše je bilo riječi o aktivnostima u sklopu Programa suradnje u području kulture i obrazovanja za razdoblje 2006.-2009. Godine, koji se realizira na temelju Ugovora o suradnji potpisanog u Beču 2004. godine. Dogovorena je prezentacija izložbe "Suvremeni hrvatski nakit" u Innsbrucku, u izložbenome prostoru Hofburga, koja će se moći razgledati od 13. listopada do 17. studenoga ove godine. Riječ je o izložbi koja predočuje vrhunske domete suvremene produkcije hrvatskoga umjetničkog nakita i djela šesnaest suvremenih autora koji su prepoznati na tom području, u domovini i inozemstvu. U pripremi je i izložba Galerije Klovićevi dvori "Iz riznice prvih pet stoljeća hrvatske umjetnosti (800.-1300. g.)" koja će biti izložena u Beču, od studenoga 2008. do veljače sljedeće godine.

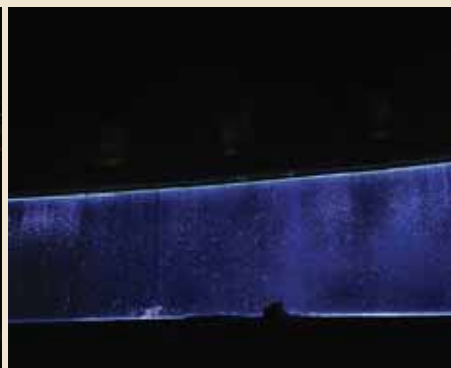
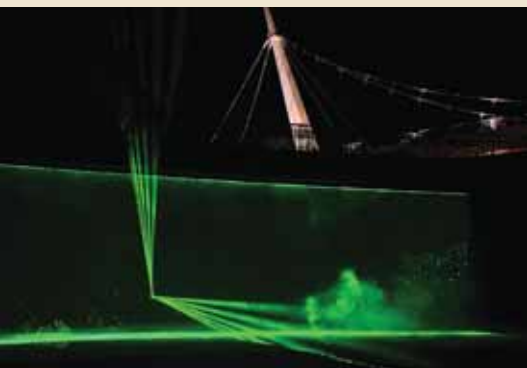
Pripremila: **Anči Fabijanović**

Hrvatska na EXPO-u: let, valovi, dubina mora...

EXPO 2008. organiziran je u Španjolskoj, u Zaragozi, Glavna tema ove velike izložbe jest *Voda i održivi razvoj*, pa se zato kod svih izlagača velika važnost pridaje našem planetu i njegovoj budućnosti. U Zaragozi nastupaju gotovo sve zemlje u svijetu i sve se, naravno, žele nametnuti zanimljivim paviljonima i atraktivnim nastupima. Ne valja biti prepotentan, ali Hrvatska i u Zaragozi zapravo nastavlja svoj niz vrlo uspješnih nastupa na svjetskim izložbama. Nakon nastupa u japanskom Aichiju pod geslom *Kap vode – zrno soli*, Hrvatska se i ovaj put predstavlja dobitnom kombinacijom - obradbom iste teme. Kao i u Aichiju, ista ekipa "potpisuje" i paviljon u Španjolskoj: to su 3LHD arhitekti zajedno s fotografom Damirom Fabijanićem i suradnicima. Oni su, dakle, napravili obradbu teme iz Japana: opet se koncept prezentacije zasniva na ideji, planu i metafori solarne, gdje je osnovni dio vode, molekula H₂O, nositelj cijelog života na Zemlji, a sol je integralni dio morske vode. Obradbom te teme hrvatski je paviljon osmišljen više kao događaj nego kao arhitektura i

zasniva se na vizualnom i taktilnom doživljaju. Prostor je stvoren kao kombinacija živog i medijima prenesenog doživljaja, putem triju prostornih cjelina i tema. Hrvatski paviljon realiziran je kao doživljaj u kojemu sudjeluju svi posjetitelji osjeti. Posebni vizualno-akustični efekti dočaravaju putovanje kroz more, Hrvatsku i prirodu.

Zadar na izložbi arhitekture u Veneciji

Jedanaesta međunarodna izložba arhitekture Biennala u Veneciji pod naslovom "Ondje: arhitektura onkraj građenja". "Out There: Architecture Beyond Building" pod umjetničkim je ravnanjem Aarona Betskog. Stučna će publika imati prigodu prisustvovati otvorenjima nacionalnih i drugih tematskih izložaba te predstavljajima projekata ovogodišnjeg Biennala arhitekture. Hrvatski dvojac arhitekata Vinko Penezić i Krešimir Rogina sudjeluju na središnjoj izložbi Biennala na poziv samog umjetničkog ravnatelja. Hrvatska se predstavlja i izložbom rekonstrukcije urbanih instalacija na zadarskoj rivi - Morskim orguljama i "Pozdravom Suncu" arhitekta Nikole Bašića. Multimedijalnu koncepciju paviljona smještenu u prostorima *Artiglierie del' Arsenale* osmislio je Branko Siladžin, a ostvarena je pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture Republike Hrvatske uz potporu Uprave grada Zadra i četrdeset troje donatora, većinom zadarskih gospodarstvenika.

Dundo na 18 jezika

Knjiga prijevoda na 18 jezika najpoznatije komedije Marina Držića "Dundo Maroje", koju je uredio akademik Luko Paljetak, predstavljena je u Atriju Kneževa dvora u sklopu popratnoga programa na nedavno završenim 59. Dubrovačkim ljetnim igrama. Riječ je o projektu što su ga zajednički realizirali Matica hrvatska i Dubrovačke ljetne igre. Na 1700 stranica sabrani su prijevodi *Dunda Maroja* na ukupno 18 jezika: engleskom, talijanskom, njemačkom, francuskom, švedskom, norveškom, nizozemskom, finskom, mađarskom, ruskom, poljskom, ukrajinskom, češkom, slovačkom, slovenskom, bugarskom i makedonskom jeziku te na esperantu. Kako je istaknuto, knjiga prijevoda te poznate Držićeve komedije, praižvedene 1551. u Gradskoj vijećnici, prinos je obilježavanju 500. obljetnice toga najznačajnijega hrvatskog komediografa.

Tragovima Gospe Gradovrške

Prošle je godine skupina vjernika iz Tuzle, s gvardijanom franjevačkog samostana i župnikom župe sv. Petra i Pavla fra Zdravkom Anđićem na čelu, hodočastila u Bač, a tom se prigodom rodila i ideja o projektu proslave 320. obljetnice seobe Šokaca

Gospa Gradovrška

Šest hrvatskih kulturnih institucija iz bačkoga Podunavlja, i to HKUPD "Mostonga" iz Bača, KPZH "Šokadija" iz Sonte, KUDH "Bodrog" iz Bačkog Monoštora, HKUPD "Dukat" iz Vajske, HKPD "Silvije Strahimir Kranjčević" iz Bačkog Brega, HKUPD "Matoš" iz Plavne, te Udruženje građana "Urbani Šokci" iz Sombora zajedničkim projektom "Tragovi Šokaca od Gradovrha do Bača 1688 – 2008" ove godine obilježavaju 320. obljetnicu doseljavanja Šokaca iz Bosne u Bačku, točnije, iz župe Soli, današnji tuzlanski kraj, u mjesto Bač, po kojemu je pokrajina Bačka dobila ime.

Naime, u punom jeku Bečkoga rata, 1688. godine, kad je Osmanlijsko

Napisao i snimio: **Ivan Andrašić**

Carstvo pretrpjelo teške gubitke, Turci se osvećuju nad nemuslimanskim stanovništvom u Bosni koje je prisiljeno masovno se iseljavati. Tako su Franjevci prisilno napustili i samostan Gradovrh kod Tuzle i preselili se u Bač, a njihov se novi samostan sve do godine 1705. nazivao gradovrškim. Iz Gradovrha su ponijeli i čudotvornu sliku Gospe Radosne, naslikanu 1685. godine, koja se i danas čuva u predvorju franjevačkog samostana u Baču. Predvođeno franjevcima, a bježeći ispred turskoga zuluma, tom se prigodom iz Soli u Bač iselilo i oko 3 000 katolika. Po procjenama povjesničara, potkraj 17. i početkom 18. stoljeća na prostore Slavonije, Srijema, Bačke, Banata i Baranje iz Bosne i Hercegovine doselilo se između 100 i 200 tisuća Šokaca i 30 do 50 tisuća Bunjevaca.

NOVI DOM U PODUNAVLJU

Vrijedni ratari i dobri ribari utočište i

Logo projekta

uvjete za biološki opstanak našli su u pitomaj podunavskoj ravnici. Tijekom posljednjih 320 godina promijenili su gotovo deset država, od Habsburške Monarhije do Republike Srbije, a stalno su živjeli na istim prostorima. Danas su tamošnji Šokci dio hrvatske nacionalne

Predstavnici podunavskih Šokaca na mjestu nekadašnjeg samostana

Prva karta Bosne iz 1339. godine

manjine u Republici Srbiji. Posljednjih godina osnovali su u Sonti, Bačkom Monoštoru, Vajskoj, Bačkom Bregu, Baču i Plavni kulturne institucije s hrvatskim predznakom, a u Somboru i Udruženje građana "Urbani Šokci". Sve nabrojene institucije svojim radom čuvaju bogatu kulturološku baštinu i tradicije svojih predaka, a s mnogo uspjeha svoj identitet iskazuju i njegovanjem šokačkog govora - ikavice stare akcentuacije. U svojem djelovanju imaju potporu Vlade matične Hrvatske, Hrvatske matice iseljenika i HNV-a Republike Srbije.

Treba spomenuti da je prije dvadeset godina, u predvečerje ratnoga ludila obilježena i velika, tristota obljetnica. No, u tadašnjem ozračju narastajućega srpskog nacionalizma i demonstracija Miloševićeve moći na svim prostorima SFRJ, civilne strukture vlasti Srbije i Vojvodine nisu pokazale nimalo volje ni sluha za obilježavanje ovoga velikoga hrvatskog jubileja.

Devetnaest godina poslije skupina vjernika iz Tuzle, predvođena gvardijanom franjevačkog samostana i župnikom župe sv. Petra i Pavla fra Zdravkom Anđićem, hodočastila je u Bač, a u toj se prigodi rodila se i ideja o projektu proslave 320. obljetnice gore opisane migracije. Osim Franjevaca, fra Zdravka Anđića i fra Josipa Špehara, u ideju o pokretanju projekta uključilo se i čelništvo HKUPD-a "Mostonga" iz Bača i HKUD-a "Napredak" iz Tuzle. Od ideje do pokretanja cijeloga projekta nije prošlo mnogo vremena. Čelništvo "Mostonge" iniciralo je ideju o uključivanju u projekt svijju udruga s hrvatskim nacionalnim predznakom iz šokačkog Podunavlja, te Šokce iz Slavonije, Baranje i Mađarske. Formiran je Organizacijski odbor proslave, u koji su, uz predstavnike nabrojanih udruga, ušli i predstavnici HNV-a, a za

predsjednika je izabrana agilna i energična Stanka Čoban iz Bača, koja je od početka zastupala ideju o potrebi okupljanja cjelokupne Šokadije u jednom ovako velikom projektu i na jednome mjestu.

OKUPLJANJE ŠOKACA

"Okupljanje Šokaca oko ove ideje pokazuje naše čvrsto opredjeljenje za očuvanje nacionalnog, vjerskog i kulturnog identiteta, u kojoj god državi živjeli. Suradnja s predstavnicima udruga šokačkoga Podunavlja na najvišoj je razini. Svi su ti ljudi poput mene krajnje odani ovoj ideji, svatko od njih daje svoj doprinos realizaciji projekta sukladno svojim mogućnostima. Najjednostavnije rečeno, s ovakvim suradnicima lijepo je raditi. Osim s njima, izuzetno dobru suradnju imamo s Generalnim konzulatom RH u Subotici i Hrvatskom maticom iseljenika", kaže Stanka Čoban.

BOGAT PROGRAM PROSLAVE

Realizacija projekta počela je 15. svibnja u Osijeku okruglim stolom o temi "Ugledni Šokci i Bunjevci", te u Sarajevu 30. i 31. svibnja i 1. lipnja okruglim stolom "Muka Isusova u pobožnostima i običajima Šokaca u Bačkom Monoštoru. Prva središnja manifestacija održana je u Tuzli 31. svibnja i 1. lipnja, a potom je u Osijeku u prostorijama "Šokačke grane" 11. lipnja održana književna večer "Baču u čast", u Sonti 28. lipnja susret pučkih pjesnika hrvatske nacionalne zajednice u Vojvodini "Lira naiva", a u Bačkom Monoštoru 5. srpnja III. festival marijanskoga pučkog pjevanja. Zajedničkom koreografijom "Pjesme i igre Šokaca bačkog Podunavlja", koju je osmislila članica "Šokadije" Ljiljana Tadijan, udru-

Ostaci kamenja od utvrde Gradovrh

Molitva Stanke Čoban na proslavi u Tuzli

ge obuhvaćene projektom sudjelovale su 6. srpnja na ovogodišnjim "Đakovačkim vezovima". Slijede "Mikini dani" u Bačkom Bregu, etnoizložba u Plavni, "Susret Šokadije" u Baču, hodočašće u Vukovar uz znanstveni skup, književna večer "O jeziku šokačkomu" u Somboru, druga središnja manifestacija u Baču, "Zavitni dan" u Bačkom Monoštoru i na kraju "Šokačko veče" u Sonti.

Dosadašnje priredbe ove manifestacije izrodile su i neslužbenu himnu udruga podunavskih Šokaca. To je autorska pjesma članice KPZH-a "Šokadija" iz Sonte Božane Vidaković "Šokadija". Gdje god je do sada izvođena, emocije kod publike bile su izuzetno jake, grla su se stiskala, oči su se caklile, srca su ubrzano tukla. Glede realizacije planiranoga, svi su članovi Organizacijskoga odbora optimisti, svi uviđaju kako je u vrijeme dubokih podjela i evidentne krize unutar hrvatske nacionalne zajednice u Vojvodini prijeko potreban upravo ovakav oblik suradnje među udrugama. Samo ujedinjeni i složni uspjjet će sačuvati svoj identitet, samo ujedinjeni i složni uspjjet će bogatu tradiciju predaka sačuvati za potomke. ■

ENG Seven Šokac Croat cultural institutions are jointly marking the 320th anniversary of the arrival of their predecessors from Soli parish in Bosnia to Bač in Vojvodina this year.

Umjetnik koji dokumentira hrvatsku baštinu

Posebnim umjetničkim radom poput kroničara tih vremena, Pokrivka dokumentira hrvatsku baštinu, koju na taj način ostavlja u naslijeđe. Putopisne zapise upotpunjuje svojim crtežima, temama i tekstem bilo u stihu bilo u prozi

Matija Pokrivka rođen je 1923. u selu Kutovu kod Orahovice. Od 1947. živi i radi u Zagrebu. Ovaj računovođa već se tijekom rada građanstvu predstavio kao radnik slikar, a prve radove objavljivao mu je "Glas rada". Važnu etapu njegova slikarstva čini ulazak u krug radnika-slikara u RKUD-u "Pavao Markovac", te pedagoško-slikarsko vođenje prof. Josipa Zormana. Istinski zaljubljenik u Zagreb, slika svoj grad od dolaska u njega, fokusirajući se na male idilične kućice koje nestaju pred modernim visokim zdanjima. Za svoj izniman rad predsjednik dr. Franjo Tuđman odlikovao ga je u svibnju 1998. dvama odličjima: Redom Danice hrvatske s likom Marka Marulića i Spomenicom domovinske zahvalnosti.

prizvukom nostalgije opisao je u svojim slikoputopisima, četiri monografije: *Zagrebački trolist* (predstavlja Žumberak, Plješivicu, Medvednicu i Vukomeričke gorice), *Mostovi-skakalice, brve i mostovi* (donosi povijesni pregled mostova, naglašavajući ulogu mostova u povezanju ljudi), potom posebno izdvajam monografiju *Stari i novi Zagreb*, koja na zanimljiv i poučan način podastire niz pitanja u vezi s našom metropolom. U njoj možete naći odgovore na pitanja tko su bili prvi Zagrepčani, kako su se razvijali zagrebački obrti, te kako je rastao i umirao grad. Zorno slikom i riječju bilježi sudar staroga i novoga. U svojem četvrtom slikoputopisu, *Mlinovi u Hrvata, žrvnjevi, vodenice, suvare i vjetrenjače* Matija Pokrivka bilježi povijest mlinova, pripovijedajući kako su nastajali, tko ih je gradio, zatvarao, rušio, te tko su bili njihovi vlasnici.

ULIČNI SLIKAR

"Matija Pokrivka, taj marljivi ulični slikar, stalno bilježi urbane promjene našega grada gotovo kroničarskom tvrdoglavošću. A kroničari jesu takvi: ma i najnaivniji, važniji su potomcima, nego li deseci visokoparnih akademista", istaknuo je profesor Boris Hutinec u knjizi *Novi i stari Zagreb*.

Na pitanje od kada se bavi slikanjem, Pokrivka veli kako su ga još davne ratne, 1943. godine inspirirali ulični slikari u Dresdenu. Tada je poželio slikati. No, kako opisuje svoje slikoputopise? "Moje slikoputopisno putovanje, pisanje i slikanje po Hrvatskoj, do u bespuće. Početne teme bile su mi stare kuće. Bilo gdje na putovanju za sliku olovkom napravim skicu i napišem podatke za putopisanje slike i priče. U putopisnom književnom obliku više volim pjesmu. Što se slike tiče, po skici ili fotografiji, kod kuće u Zagrebu, tušem nacrtam sliku. Kada su

Dolazeći u dogovoreno vrijeme u dom legendarnog Matije Pokrivke, imala sam pred sobom sliku o ovom po mnogočemu posebnom umjetniku, no nisam očekivala tako vitalnog vremesnog čovjeka, koji s toliko žara priča o budućim projektima na kojima radi. Okružen svojim slikama, rukopisima pripremljenima za tiskanje, Pokrivka me razgovorom polako odvodi u neka drevna vremena koja je slikom, pjesmom i prozom zabilježio u svojim monografijama, koje voli nazvati slikoputopisima. Oni to uistinu i jesu, jer on putopisne zapise upotpunjuje svojim crtežima. Iznimno precizno i vješto crtežom, temama i tekstem, bilo u stihu bilo u prozi, Pokrivka nam svjedoči o nekim drevnim vremenima. Posebnim umjetničkim radom poput kroničara tih vremena, umjetnik nam dokumentira hrvatsku baštinu, koju na taj način sadašnjim i budućim naraštajima ostavlja

u naslijeđe, podsjećajući nas na prošlost. U njegovim se uradcima zrcale krajolici diljem Lijepa naše, ali i portreti ljudi koji su na njega ostavili snažan dojam. "Ima nešto iskonsko u radu Matije Pokrivke, nešto što izaziva ushit, koji racionalno ne znam objasniti", istaknuo je u predgovoru Pokrivkine knjige *Novi i stari Zagreb* Miroslav Burić.

KRONIČAR VREMENA

Mnogi Matiju Pokrivku svrstavaju u posebnog umjetnika, boema, no u čemu se ogleda njegova posebnost. Na to moje pitanje umjetnik mi odgovara: "Zato što ja imam svoje službeno tumačenje. Na primjer, jako sam se zanio našim prvim svecem, svetim Kvirinom iz Siska, koji je prvi žrvnjem mlio brašno i pekao kruh koji je dijelio ljudima i širio kršćanstvo. Njegov sam lik, naravno, oslikao."

Osim sv. Kvirina, Pokrivka je zao kupljen Zagrebom, bilježeći tako grad od malih potleušica, sve do nastanka nebodera i Novog Zagreba. Svoja svjedočanstva o minulim vremenima s

Napisala: **Željka Lešić**, Snimio: **Damir Lešić**

Pokrivkina slika Trnje

gotovi priča i slika, svojim se djelima javno predstavljam: Hrvatski slikoputopisac Matija Pokrivka.”

SLAVONIJA I BANOVINA JOŠ U RUKOPISU

Kada govorimo o budućim Pokrivkinim projektima, valja naglasiti kako je, unatoč visokoj životnoj dobi, naš slikoputopisac

još uvijek aktivan. Naime, u rukopisu uredno na stolu stoji materijal za knjigu u kojoj je opisao svoju rodnu Slavoniju. “Sve je gotovo, samo nikako da skupim novac za tiskanje knjige”, iskreno će naš sugovornik koji dobiveni novac ulaže u svoje nove projekte. Zasiurno mu nije lako, jer mirovina je premala da bi se moglo još i tiskati knjige. Stoga bi dobro

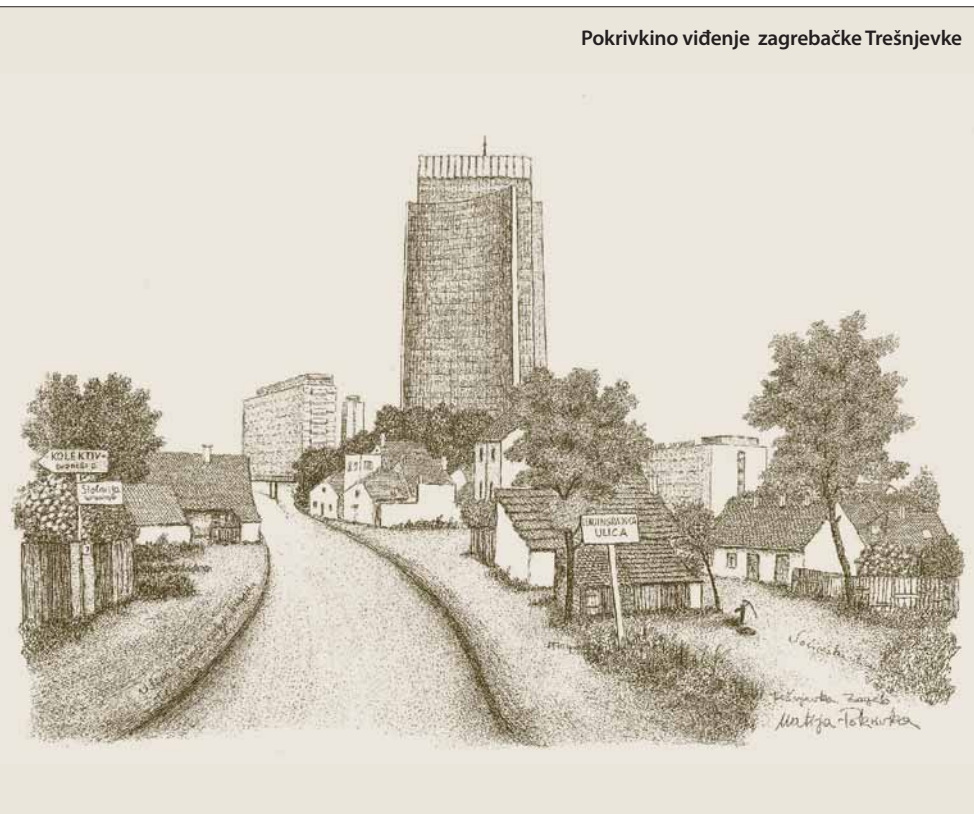

Pokrivka i Matičina novinarka prigodom intervjua

došao svaki otkup knjiga i slika kako bi Pokrivka uspio ostvariti zacrtane planove i ostavio nam još dvije vrijedne knjige, ovu o Slavoniji i o Banovini, na kojoj sada s velikim žarom radi. Čak ide i na teren kako bi nam što zornije dočarao ljepote Banovine. No, i za ta mu putovanja treba novac jer plaća suradnika koji ga onamo vozi. “Banovina je nešto neponovljivo. Jedinstven kraj u Europi. Ondje je netaknuta priroda, mnogo izvora, šuma, brežuljaka, predivan povijesni grad Zrin, koji je nastao 200 godina prije Krista. Neistražen je to i sada pust, nenaseljen kraj, izvrsnih mogućnosti za turizam”, pripovijeda Pokrivka i nastavlja: “To je nešto neviđeno! Predivan je tu krajolik i, dok god budem mogao, radit ću na knjizi, samo sad ne slikam, jer ne mogu, pa će ona biti fotomonografija, a ne slikoputopis. Ta je knjiga moj zadnji životni cilj.”

No, osim želje za izdavanjem spomenutih dviju knjiga, Matija Pokrivka ima i jednu posebnu želju u svojem voljenom Zagrebu. “Volio bih da se na istočnom dijelu Trga bana Jelačića obnovi zdenac Manduševac, s djevojačkim likom od mramora. Statua da drži pod rukom krčag iz kojeg teče voda. Na podnožju neka piše: Mando, dušo, zagrabi! Jer, koji grad ima tako idiličnu povijest začetka na izvoru pitke vode?” ■

ENG Painter Matija Pokrivka uses his particular brand of art to document Croatian heritage, leaving a legacy as a chronicler of the times. His sketches and writings enrich travelogues.

Pokrivkino viđenje zagrebačke Trešnjevke

Od magarca k magarcu

Ekonomska prošlost Dalmacije nezamisliva je bez magarca, "tvrdoglave" i uporne životinje, kojemu se na leđa stavljao drveni samar, a na njega postavljao različiti tovar, iz čega će se za magarca u Dalmaciji stvoriti i naziv tovar

Dalmatinski magarac - zaštićena autohtona pasmina

valjalo obilježiti po tribunjski: skupiše se ljudi, "zaigra" razgovor, uleti magare u prvi plan i rodi se utrka. Prava promidžba dotad samo lokalnom stanovništvu poznate priredbe dogodila se 1974., kada je utrku u Tribunju snimala televizija.

— Tih je godina - prisjeća se Zdravko Perkov – bilo drukčije nego danas. Narod je bio izmoren od silnog napora po polju i valjalo ga je zabaviti, pa je utrka magaraca bila vrhunac događanja o kojemu se dugo razgovaralo. U tim vremenima ljudi bi se jako vezali uz natjecatelja i *beštiju* (životinju), a ni pravila nisu bila stroga pa se moglo više uživati u domaćoj atmosferi - zaključuje.

Sve većom upotrebom mehanizacije u obradi zemlje, te naglim razvojem turizma, magare od 80-ih godina postupno odlazi iz tribunjskih obitelji, a 90-ih potpuno nestaje.

— Ljudima je ta plemenita beštija jednostavno bila nepotrebna – kaže Stanko Perkov, predsjednik Udruge "Hrvatski tovar". – Domovinski je rat donio prekid utrka. A kad je nastupilo vrijeme mira, više nije bilo tovara. Kada su utrke obnovljene 1996., išlo se u prikupljanje ostavljenih magaraca iz napuštenih krajeva, ali radilo se zapravo o iscrpljenim i onemoćalim životinjama. Iduće godine tri su magareta kupljena i svi su zajedno stavljeni na otok Mali šknoj ili Lukovnik, koji je danas proglašen svjetskim rezervatom magaraca.

Za novu vrijednost magaraca zaslužna je upravo Udruga, koja je osnovana 1999. godine.

— Ali – nastavlja Stanko – možda bi sve ostalo na lokalnoj razini, kao i prethodne utrke, da nam novinarka Mirela Goreta nije pomogla. Tako je 2000. u udarnom Dnevniku HTV-a objavljena vijest kako se *opulilo pule* na Lukovniku. Nedugo nakon toga kampanja se nastavila jer je pobjednica Radijskog festivala za tu godinu pjevačica Ivana Banfić bila kuma malenom puletu. A kad se u igru upleo i CNN, magareći otok postao je

Osvrnemo li se na kulturno-zabavni program hrvatskih priobalnih županijskih središta i njihovih naselja, uočavamo velik broj fešta kojima je osnovni cilj ponuditi kulturno-turističku uslugu na višu razinu.

I dok je većina mjesta navedene zabave vezala uz svetca zaštitnika, srednjodalmatinsko turističko naselje Tribunj, nedaleko od Vodica, za ključni trenutak ljetnog života odabralo je utrku magaraca.

Ekonomska prošlost Dalmacije nezamisliva je bez ove "tvrdoglave" i uporne životinje. Mnogi nedostupni tereni, koji su bili zasađeni vinovom lozom i maslinom, održavani su pomoću magarca kojemu se na leđa stavljao drveni samar, a na njega postavljao različit tovar, iz čega će se za ovu životinju stvoriti naziv tovar. Tako će jedna životinja imati dvostruku simboliku: magarac će predočivati tupost, nepokornost i tvrdoglavost; tovar, muku, trpnju i upornost.

SPRIJEČILI NESTAJANJE TOVARA

I tribunjske su obitelji, bez obzira na imovinski status, u svojoj štali imale magarca. Ipak, 60-e godine 20. st. otvaraju siromašnim priobalnim prostorima "blagodati" novoga svijeta. Tih će godina mnogi Tribunjci "uteći" od svog tovara i uputiti se u daleku Australiju, Ameriku ili drugamo. I dok se pripremao egzodus stanovnika, od 1957. Tribunjci se dogovoriše kako bi prvu nedjelju u kolovozu

Tribunj, srednjodalmatinsko turističko naselje nedaleko od Vodica

Napisao i snimio: **Zvonko Madunić**

Utrka magaraca u Tribunju, koja je postala tribunjski turistički brand

planetaran. Te smo godine na utrci imali petnaest tisuća ljudi – zadovoljno izjavi.

TRIBUNJSKI TURISTIČKI BRAND

Tako se ovdašnji čovjek, koji je nekada bježao od magarca, sve uvjerljivije vraća magarcu, koji je postao tribunjski turističkim brand. Ali kad maleno mjesto stvori svoj imidž, a vrijeme ljeta uđe u dosadu zime, duge se noći razvuku u taborovanje na temu: Jesu li nekadašnje utrke bile bolje od ovih, novopečenih?

- Prije se nisi smio kalat (sići) s tovara – započeo je Ante Grubelić, četverostruki pobjednik utrka. - Ako bi se to dogodilo, bio si diskvalificiran; današnja pravila to dopuštaju, a ni kilaža (danas trkač ne smije prijeći 80 kilograma) nije bila važna. Biti četverostruki pobjednik

u utrkama magaraca, nije mala šala, jer magarac u nas simbolizira neznanje, oklijevanje i neodlučnost.

U srcu smo Tribunja, na brdu gdje je nekada bio Jurjev grad, prvo naselje koje se spominje daleke, 1298. Okrenuli smo se prema brdima Kamenjoj i Križinama, između kojih vodi cesta prema Tisnom. Iz svih smjerova na stotine automobila. Ni prostor oko Kornata, Kaprija i Prviča nije samo plav. Prava se množina plovila uputila prema samo jednom cilju – stazi koja započinje na Trgu "Pijaca", prelazi most i nastavlja se oko malenog otočića, jedva oko 450 metara.

— Kreću! – viče voditelj.

IZ MELBOURNEA NA UTRKE MAGARACA

I doista, prva tura od četiri jahača krenula je. Potom druga, treća, pa četvrta. Trkači su već zamakli za krivinu na otoku. Na njega su stanovnici Jurjev grada pobjegli za turske opasnosti i tamo podigli novo naselje koje se kao Tribohunje od 1463. spominje u šibenskim spisima.

No, evo ga! Ispred svih je! Još samo nekoliko pokornih koraka i ...

- Goran Ferera i Fashion guru su pobjednici! – oteže voditelj.
- Što kažete? – pitamo prvog čovjeka.
- Ovo samo Tribunj ima – kratko će.
- A vi!? – obraćam se ozbiljnom muškarcu.

- S devet godina sam otišao iz Tribunja u Melbourne, moja sestra Divna, koja je za potrebe hrvatske dopunske škole objavila knjigu priča iz Tribunja, imala je 11 godina – zastao je. – Sva ta sjećanja,

Trg Pijaca u Tribunju

ta mladost i tuđi svijet! Ostavili smo Josu Durmanića, njegovu suprugu Christine i kćer Natali i još jednom se osvrnuli prema pozornici na kojoj je predsjednik Udruge pobjedniku uručivao statuu tovara (rad akademskog kipara Kažimira Hraste).

Uskoro su reflektori usmjereni s pobjednika na statuu magarca na Trgu "Pijaca", rad kipara Mile Mićina iz Vodice, postavljenu prošle godine. I gle, sad se cijela priča ponovno vratila u agoniju bijega od teška života, koju dodatno drammatizirana strofa Rokice Ferare, tajnika Udruge "Hrvatski tovar":

*Vaparon san iša u tuđinu
za budućnost i za bolje dane,
a' se brzo vraćan opet amo
da mi kuća pusta ne ostane. ■*

ENG The central Dalmatian tourist destination of Tribunj, near Vodice, has made a donkey race, a show and a folk festivity the central event of their summer life, drawing more and more visitors each year.

Pobjednik osvaja statuu tovara, rad akademskog kipara Kažimira Hraste

Velika ljubav prema hrvatskom folkloru

Ljetnu školu folkloru pohađalo je osamdeset polaznika koji su doputovali iz Austrije, Argentine, BiH, Kanade, Njemačke, Mađarske, Slovenije, SAD-a i Vojvodine, te iz mnogih mjesta u Hrvatskoj

Sudionici ovogodišnje Škole

reproduktivnim ansamblima te scenskoj primjeni folkloru.

I u ovogodišnjoj Školi folkloru polaznici su mogli odabrati, u skladu s vlastitim interesom, jednu od ponuđenih skupina predavanja: ples, te sviranje tambura ili hrvatskih tradicijskih glazbala. Voditelj Škole folkloru bio je prof. Andrija Ivančan, diplomirani etnolog i vrsni koreograf, a uz njega su predavali mnogi ugledni hrvatski plesni pedagozi i istraživači hrvatskoga folkloru, od kojih su mnogi i sami nekada bili polaznici ove škole: prof. Vidoslav Bagur, Nenad Milin, Miroslav Šilić, Goran Knežević, prof. Kristina Benko, prof. Josip Forjan. Sviranim tambura predavali su maestro Siniša Leopold, prof. Željko Bradić i Dražen Šoić, a tradicijska je glazbala podučavao Stjepan Večković.

Ljetnu školu folkloru pohađalo je osamdeset polaznika koji su doputovali iz Austrije, Argentine, Bosne i Hercegovine, Kanade, Njemačke, Mađarske, Slovenije, Sjedinjenih Američkih Država i Vojvodine, te iz mnogih mjesta u Hrvatskoj:

U organizaciji Hrvatske matice iseljenika od 14. do 25. kolovoza održana je još jedna tradicionalna i vrlo uspješna *LJETNA ŠKOLA HRVATSKOGA FOLKLORA*, ove godine po prvi put u hotelu "Biograd" u Biogradu na moru.

Tijekom dvanaestodnevno programa podučavali su se plesovi, pjesme, narodne nošnje, glazbala i običaji hrvatskoga dinarskog područja koje obuhvaća Liku, Dalmatinsku zagoru (Sinjsku krajinu, Poljica, Zabiokovlje, Imotsku i Drnišku krajinu), šibensko-primoštensku Zagoru, priobalje i otoke, Ravne kotare, zadarsko priobalje i otoke te Podvelebitski kanal. U programu su, kao i uvijek, bili i plesovi Hrvata u Bosni i Hercegovini (sjeverna Hercegovina, Kupres, Završje,

zapadna Hercegovina) te doline Neretve. Osim praktične nastave, polaznici su slušali i teorijska predavanja o metodologiji rada s izvornim folklornim skupinama i

Gostovanje KUD-a "Gradina" iz Polače

Napisala: **Srebrenka Šeravić**
Snimio: **Vidoslav Bagur**

Zajedničko kolo s Polačanima

Prizor s nastave

njim satima projekciju filmskih zapisa izvornih folklornih grupa s dinarskog područja, oplemenivši tako autentičnim materijalom s terena svoja predavanja. Ljetna škola folkloru završena je svečanom koncertom svih polaznika u ponedjeljak 25. kolovoza na pozornici ispred Gradskog poglavarstva Biograda na moru. Sve je sudionike u ime HMI-a pozdravila ravnateljica Danira Bilić, a u ime Biograda na moru član Poglavarstva Krunoslav Pešić.

HMI, predavači i polaznici Škole folkloru zahvalni su Gradskom poglavarstvu Biograda na moru, KUD-u "Tomislav" iz Biograda na moru i KUD-u "Gradina" iz Polače na suradnji i pomoći pri organizaciji spomenutoga koncerta. ■

ENG Yet another traditional and successful SUMMER SCHOOL OF CROATIAN FOLKLORE, organised by the Croatian Heritage Foundation, was held from August 14 to 25, this year, for the first time, at the hotel Biograd in the coastal town of Biograd na more.

Svirači tradicijskih glazbala

Vukovara, Županje, Novigrada Podravske, Sesvetskoga Kraljevca, Zagreba, Pule, Tinjanja, Perušića, Donjeg Lapca, Sinja, Ravnih kotara... Svima je zajednička velika ljubav prema hrvatskom folkloru i želja za stjecanjem novih znanja. U ovogodišnjoj školi folkloru sklopljena su i mnoga nova prijateljstva, a uz svakodnevnu nastavu bilo je i prigode za kupanje u prelijepom biogradskom moru, te za ples i pjesmu u večernjim satima... Polaznicima se predstavila i izvorna folklorna skupina KUD-a "Gradina" iz Polače, nastupivši za njih jedne večeri u hotelu "Biograd" i predstavivši svoje pjesme, ples i prekrasnu, nakon Domoinskog rata obnovljenu narodnu nošnju. Profesor Vidoslav Bagur, jedan od najistaknutijih istraživača hrvatskoga folkloru, održao je u slobodnim večer-

Prizor s nastave

DUBROVNIK U ŽARIŠTU NOVINARA IZ CIJELOGA SVIJETA

DUBROVNIK - Dubrovnik i okolice proteklih su sedam i pol mjeseci posjetili brojni predstavnici inozemnih medijskih kuća, čije su objave u europskim te medijima SAD-a i zemalja Dalekog istoka pridonijele ne samo dobrom turističkom posjetu tom području nego i nastavku zanimanja novinara iz cijelog svijeta, doznaje se iz Turističke zajednice grada Dubrovnik (TZGD). Samostalno i u suradnji s gradskom Turističkom zajednicom Dubrovnik i okolice od početka ove godine do sredine kolovoza posjetilo je više od 140 inozemnih novinara i fotografa, te dvadesetak TV kuća. Iz gradske Turističke zajednice posebno ističu i ovogodišnji posjet novinara iz visokotiražnog "Oprah" magazina koji su, u sklopu priloga "The other Europe", preporučili "zaobiđite Pariz, London i Rim i posjetite Dubrovnik".

U DALMACIJI SVE VIŠE ZAPOSLENIH

SPLIT - Potkraj srpnja u Splitsko-dalmatinskoj županiji evidentirano je 28 675 nezaposlenih, a tijekom kolovoza taj je broj smanjen za još 175 osoba, čime ta županija nastavlja trend pada nezaposlenosti i na mjesečnoj i na godišnjoj razini. Smanjenje nezaposlenosti na području prostorno najveće hrvatske županije počeo je još prije tri godine, kada su na Zavodu za zapošljavanje bile evidentirane 42 000 osoba bez posla, dok ih je sada 13,5 tisuća manje. U odnosu na isto prošlogodišnje razdoblje zabilježen je pad od 11 posto, čemu je znatno pridonijela i dulja turistička sezona, koja je sezoncima omogućila da zadrže radno mjesto od svibnja do siječnja. Prema podacima područne službe HZZ-a, u srpnju su zaposlene 1 733 osobe, što je najviše do sada.

NOVI POGON ZA PROIZVODNJU PAŠKOG SIRA

PAG - Ministar poljoprivrede Božidar Pankreć početkom rujna otvorio je novi pogon za proizvodnju sira u paškoj Sirani u Pagu na istoimenom otoku. Otvarajući novi pogon paške Sirane, ministar Pankreć rekao je da je ovo jedna od najuspješnijih investicija u RH u okviru Programa SAPARD, te da će povećanjem količine prerađenog mlijeka paška sirana proizvoditi tisuću tona paškoga sira godišnje. Paška Sirana za taj je projekt dobila financijsku potporu od 10 milijuna kuna bespovratnih sredstava iz Programa SAPARD, pretpripravnog fonda EU. Ta sredstva čine oko 30 posto ukupne vrijednosti novoga pogona, površine 1 700 četvornih metara, a ostatak je osigurala sama paška Sirana. To će omogućiti povećanje prerade mlijeka s dosadašnjih 30 na 50 tisuća litara.

OTKRIVEN KIP MARINA DRŽIĆA

DUBROVNIK - Gradsko vijeće Dubrovnika je na sjednici 20. kolovoza prihvatilo prijedlog Državnog odbora za obilježavanje 500. obljetnice rođenja Marina Držića da se Meštrovićev spomenik Držiću iz turističkog naselja Babin kuk preseli na prostor između Kneževa dvora i Gradske vijećnice. Otkrivajući Meštrovićevu brončanu skulpturu početkom rujna, ministar Biškupić poručio je Dubrovčanima da uče od Držića kako se voli Njarnjas grad. Da Dubrovnik voli svojega dum Marina, svjedoči činjenica da se na svečanoj sjednici Gradskog vijeća u njegovu kazalištu okupila svekolika intelektualna i politička elita te brojni građani koji su svojom prisutnošću ispunili prostor ispred Gradske vijećnice, želeći osobno svjedočiti Držićevu "povratku" u Grad.

KNJIGA O CHAGALLU MEĐU PEDESET NAJBOLJIH

ZAGREB - AIGA, krovna američka dizajnerska organizacija, uvrstila je knjigu "Marc Chagall - Priča nad pričama" hrvatskoga studija Sensus Design Factory u izbor 50 najbolje dizajniranih knjiga u svijetu. AIGA je u svojem tradicionalnom godišnjem pregledu najbolje oblikovanih knjiga iz cijeloga svijeta pod nazivom "50 books/50 covers" (50 knjiga/50 naslovnica), nakon strogog odabira između više od 900 probiranih naslova, ove godine prvi put nagradila jednu knjigu oblikovanu i objavljenu u Hrvatskoj. Rad zagrebačkoga dizajnerskog studija Sensus Design Factory, koji vode supružnici Kristina i Nedjeljko Špoljar sa suradnicima, reprezentativna je monografija oblikovana uz vrlo zapaženu i posjećenu izložbu glasovita slikara Marca Chagalla, nedavno održanu u Galeriji Klovićevi dvori.

ZAGORJE ĆE ZA NEKOLIKO GODINA UVOZITI RADNIKE

KRAPINA - Nakon završetka gradnje postojećih poduzetničkih zona i s njihovom popunjenošću, u Zagorju bi se trebalo zaposliti novih 6 720 radnika. S obzirom na to da je manje nezaposlenih na zagorske Zavodu za zapošljavanje, očekuje

se pravi kopernikanski obrat: radnici će se uvoziti, odnosno dolaziti iz drugih krajeva na posao u tu pokrajinu na sjeveru Hrvatske. Prema podacima Upravnog odjela za gospodarstvo Krapinsko-zagorske županije, od godine 2003. do 2007. na području te županije bilo je sagrađeno ili je bilo u gradnji 11 poduzetničkih zona, dok se taj broj ove godine popeo na njih 14. "Do 2012. godine planirana ulaganja u dovršetak započetih poduzetničkih zona iznose više od 181 milijun kuna, za što bi se oko trećine sredstava namaknula iz proračuna općina i gradova, oko 63 posto bila bi državna sredstva, a samo bi 4,5 posto morali uložiti poduzetnici", naglasila je zagorska županica Sonja Borovčak.

NA PROLJEĆE ZAVRŠETAK CIJELE SLAVONIKE

OSIJEK - Nastavljaju se radovi na autocesti A5 Beli Manastir - Osijek - Svilaj. Najzahtjevnija 32,5 kilometara dugačka dionica Đakovo - Osijek skratit će put do Zagreba za čak 40 minuta

Radovi na autocesti A5 Beli Manastir - Osijek - Svilaj, kao hrvatskog dijela paneuropskog koridora 5c, teku predviđenom dinamikom i trebali bi biti završeni u prvom tromjesečju sljedeće godine. Sam koridor proteže se od Budimpešte preko Osijeka i Sarajeva do luke Ploče. Ministar mora Božidar Kalmeta tijekom nedavnog posjeta gradilištu autoceste na dionici Đakovo - Osijek istaknuo je da će naš dio koridora biti završen čak dvije godine prije mađarskog.

OD 1. RUJNA MEĐUNARODNA OZNAKA ZA HRVATSKI JEZIK - HRV

ZAGREB - U cijelome svijetu za hrvatski jezik od 1. rujna počeo se upotrebljavati "hrv" kao jedina preporučena oznaka za bibliografsko i za terminološko označavanje, umjesto dosadašnjeg "scr", priopćeno je iz Nacionalne i sveučilišne knjižnice. U povodu toga Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu raspisuje i natječaj za izradbu pismenog i likovnog uratka - Međunarodno priznanje hrvatskoga jezika. Autori svoje radove mogu poslati do kraja rujna, a ocjenjivački sud izabrat će tri najbolja i nagraditi ih s deset, pet i tri tisuće kuna.

Hrvatskoj u posjete

Podvinje, nekada selo, a sada dio grada Slavenskog Broda, već devet godina, prve nedjelje u rujnu organizira "pekmezijadu". Da ne bi, ne daj, Bože, izgledalo da je pekmez Slavoncima glavna hrana, nude se tu ostale domaće delicije, koje ova bogata zemlja daje

Kod djeda u Kordunu

Vrijeme je godišnjih odmora. Za mene je to vrijeme posjeta. Dolazi se k meni, zajedno odlazimo drugima, dogovaraju se novi termini..., pri ovoj vrućini jedino pametno rješenje. Ali da počem od početka. Prvi posjet je sin Krešimir, koji živi u Njemačkoj. Za njega je Hrvatska, zemlja njegovih roditelja, zemlja u kojoj je isključivo provodio godišnje odmori i zemlja u kojoj je uvijek lijepo vrijeme. Razumljivo, jer dolazio je uvijek ljeti, doživio hrvatsku stvarnost uvijek s ljepše strane. Ovaj put htio sam mu pokazati hrvatsku realnost. Pomagao mi je u berbi jabuka, pa je oduševljenje bilo nekako ograničeno. Nekoliko dana proveli smo u Žaboriću, pokraj Šibenika, gdje smo prije rata redovno provodili godišnje odmori. Društvo iz djetinjstva je odraslo, prijatelji se uglavnom poženili, ili razišli po svijetu, ali za ugodne čakule uvijek se našlo dovoljno društva, dovoljno pršuta, dovoljno vina...

NEMA KOMU POKAZATI UNUKA

Po povratku s mora, posjećujemo djeda u Donjem Kremenu pokraj Slunja. Opet hrvatska realnost: nakon godina provedenih u prognostvu, djed se vratio

na ognjište, ali vratili su se on i žena sami. Kuća je obnovljena, moglo bi se lijepo živjeti, ali njih dvoje osamljeni su na brijegu... Nekako tužna slika. Djed bi rado pokazao svojega stasitog unuka, ali - nema komu. Susjeda nema, svugdje tišina na koju se moraš naviknuti. U tome dijelu Hrvatske, život tek treba početi. Prekrasni brežuljci, obrasli šumarcima, vapiju za mladošću.

Nakon nekoliko tjedana, izmjena. Sin odlazi, a dolazi supruga. Ja sam česti gost u zračnim lukama. Ispraćam, dočekujem..., što u Zagrebu što u Osijeku. Gosti se izmjenjuju, ali program ostaje isti: posjeti, posjeti...

Za ženinog boravka, planirano ih je nekoliko. Prvi je obilgatni ljetni rodbinski skup. Nije to nešto veliko. Ženin brat i njegova supruga iz Zagreba. Napravljen je i mali program, da ne bi vrijeme provodili žaleći se na vrućinu, a valja kao domaćin malo promovirati Slavoniju. Slavoniju nekad i sad. Počinjemo s - nekad. Za takve je prigode etnoselo Stara Kapela dušu dalo. Prepušteno zaboravu, prijetila mu je opasnost da podijeli sudbinu brojnih sličnih sela u Hrvatskoj. No, Stara Kapela je imala sreću da je u njoj rođen dr. Tucić, zaljubljenik u staro i

narodno. S mnogo ljubavi za detalj, obnovio je kuću u kojoj je rođen, nagovorio je susjede da učine isto. Ministarstvo kulture je pomoglo, tako da je ljudima, koji još tamo žive omogućće, da žive od onoga zbog čega su nekada napuštali selo. Udaljenost od centara, od industrije, osama... Treba još mnogo učiniti, ali selo se već sada može s ponosom pokazivati gostima. Što je najvažnije, budućnost, bolja budućnost se nazire, jer sve je više onih koji žele pobjeći od svakodnevnog stresa, i u osami i u nedostatku signala mobilnih mreža, provesti ugodne i bezbrižne trenutke.

OSJEĆAJ KAO KOD KUĆE

Nismo se najavili na vrijeme, pa nije mogao biti organiziran ručak. Ali, to, barem u Slavoniji nije problem. Plodni obronci Pšunja, Krndije, Papuka i Dilja nude bezbroj mogućnosti, treba samo izabrati najpovoljniju. Odlučujemo se za restoran "Zdjelarević" u Brodskom Stupniku. S terase restorana predivan pogled na vinograde. Obitelj Zdjelarević ulaže mnogo truda, koji je vidljiv na svakom koraku. Hotel i restoran na europskoj su razini, a planovi su više nego ambiciozni. Još jedan dokaz da se u Slavoniji može živjeti

Etno selo Stara Kapela

Piše: Emil Cipar

Svila šuška, šlengeraj se širi...

Svježem pekmezu nitko ne može odoliti

od onoga što zemlja pruža. Treba imati ideju i zasukat rukave.

Moji su gosti više nego oduševljeni poslugom u restoranu. Nema onoga sterilnog *Gospodin želi?* Odnos je ležeran, familijaran, nema žurbe. Svaki je gost je, bar na kratko vrijeme, dio obitelji, čovjek se osjeća kao kod kuće. Razgovaramo o skorjoj berbi, koja obećava dobro godišće, dobro vino i pune podrume. To bi nekako bila Slavonija sada. Nova tehnologija, nova znanja, ljudi koji vole svoje i čuvaju tradiciju, oblačeći je stalno u novo ruho. Ako već mora umrijeti selo, neka ostane u selu. Nakon više nego obilnog ručka, nema više mjesta za desert. Nema još, ali bit će. To bi se vrijeme moglo iskoristiti za vožnju do Podvinja. *A šta ima tamo?* pitaju moji gosti. *Vidjet ćete!*

PEKMEZ I PEKMEZIJADA

Podvinje, nekada selo, a sada dio grada Slavnskog Broda, već devet godina, prve nedjelje u rujnu organizira "pekmezijadu". Kuha se šljivov pekmez na tradicionalan način u kotluši, velikom kotlu, na otvorenom. Da ne bi, ne daj, Bože, izgledalo da je pekmez Slavoncima glavna hrana, nude se tu ostale delicije, koje ova bogata zemlja daje. Ima tu svakakvih slastica, za nepce, za uho, za oko... Folklorne grupe iz bliza i iz daleka, tamburaši, bira se najljepša djevojka, izloženi su raznoliki ručni radovi, a sve to po lijepu vremenu u hladovini pred crkvom svetoga Ante. Normalno je da je takav događaj privukao bezbrojne goste i da je Podvinje popunjeno do kraja. Ali *Gdje nije čeljad bisna, nije ni kuća tisna*, kažu Slavonci. Za najljepšu djevojku

proglašena je petnaestogodišnja Danijela Ljiljak iz Brodskog Varoša. Moja šogorica kupila je ogrlicu ukrašenu slavonskim zlatovezom. Dan je bio naporan, ali bogat događajima.

Nekoliko dana poslije opet posjet, ali drugog karaktera. Posjećujemo naše dugogodišnje prijatelje iz Njemačke. Ružica i Ante Olaj vratili su se nedavno u "stari kraj". U Turanovcu, nedaleko od Virovitice, kupili su imanje i sada su zauzeti preuređivanjem i prilagođivanjem svojim potrebama. Pokušavaju biti poljoprivrednici. Kuću su uredili i u njoj se može ugodno živjeti. Ostalo je dvorište, gospodarske zgrade i tako to..., ali za to ima vremena, bit će i to valjda jednom. Važno je ispeći rakiju od jabuka, a i grožđe je već sazrelo... *Bit će oko tristo litara*, kaže Ante, inače medicinski tehničar, koji je svoje znanje iz poljoprivrede stekao gledajući televiziju. Ružica je u invalidskoj

mirovini. Trenutačno je zaokupljena spremanjem zimnice. Prvim spremanjem zimnice u njezinu životu. Lovački je ajvar u potpunosti uspio. Ne može se to reći za pekmez od bresaka, koji je djelomično uspio. Uspio bi i on u potpunosti, ali dogodilo se da se vrijeme pravljenja pekmeza poklopilo s vremenom emitiranja omiljene serije u kojoj se, baš tada, kada se kuhao pekmez, događale najnapetije stvari, koje se nisu smjele propustiti, a pekmez nije imao razumijevanja za to, pa je malo zagorio. Ali, ukusan je i takav. Pekmez s blagim okusom meksičke sapunice isto tako nije naodmet.

Vrijeme posjeta primiče se kraju. A i dobro je to, jer dolazi jesen, bogata jesen i valja se posvetiti novim sadržajima. Kada prebolimo bol rastanka, *čuko* i ja, imat ćemo pune ruke, odnosno šape, posla sređujući dojmove i pripremajući se za zimu. ■

Restoran s pogledom na vinograde u Brodskom Stupniku

“Mi smo oni koji u svijet idu...”

Predstavnici APEC-a, Udruženja poduzetnika hrvatskog podrijetla iz Rosarija, s Javierom Battistonijem Luetichem na čelu posjetili su Gradsko poglavarstvo Splita kako bi prenijeli želju tamošnjih gradskih čelnika, ali i hrvatske veleposlanice u Buenos Airesu za bratimljenjem Rosarija sa Splitom

Nikola Horvat zadužen za međunarodnu suradnju pri Poglavarstvu grada Splita, Božidar Čapalija dogradonačelnik, Carmen Cuardos Lucich, profesorica iz Rosarija, Branka Bezić-Filipović, Javier Battistoni Luetich, tajnik APEC-a (Argentinsko-hrvatske poduzetničke komore)

"**M**oji roditelji, posebice majka nisu željeli pričati o Hrvatskoj. Uspomena na rodnu grudu bila je za njih previše živa i jako bolna. I mnogi drugi Hrvati po dolasku u Argentinu nastojali su iz istih razloga iz svojih sjećanja izbrisati nekadašnji život u Dalmaciji. Uvjereni da će im komunikacija na španjolskom jeziku ublažiti nostalgiju za domovinom koju su silom prilika morali napustiti, odbijali su međusobno razgovarati svojim materinskim jezikom, tako da su se mnogi od njih prisiljavali zaboraviti hrvatski." Kazala je to sa

Napisala: **Željka Ninčević**

suzama u očima, otkrivajući dio svoje prošlosti, ali i prošlosti mnogih argentinskih Hrvata na prijemu u splitskome Gradskom poglavarstvu Carmen Cuardos Lucich, profesorica povijesti i engleskog jezika iz Rosarija.

Ta crnokosa Argentinka, po majci i ocu hrvatskih, odnosno hvarskih korijena, u Splitu je boravila kao članica izaslanstva argentinskoga grada Rosarija - predstavnika APEC-a, Udruženja poduzetnika hrvatskog podrijetla, koji četvrtu godinu djeluje u toj južnoameričkoj zemlji. Gradsko poglavarstvo posjetio je i predsjednik APEC-a, Javier Battistoni Luetich. Primili su ih zamjenik splitskog gradonačelnika Božidar Čapalija i Niko Horvat, voditelj gradskog Odjela za me-

đunarodnu suradnju. Argentinski Hrvati u pratnji voditeljice splitskog ogranka Hrvatske matice iseljenika Branke Bezić-Filipović tom su prigodom prenijeli želju tamošnjih gradskih čelnika, ali i hrvatske veleposlanice u Buenos Airesu za bratimljenjem Rosarija sa Splitom

HRVATSKI KORIJENI PREDSJEDNIKA ARGENTINE

Hrvatska zajednica u Argentini s oko 400 tisuća pripadnika, iza španjolske i talijanske, treća je etnička zajednica u toj zemlji. Samo u Rosariju, središtu provincije Santa Fe vodećoj po poljoprivrednoj proizvodnji, živi oko 30 tisuća potomaka Hrvata koji su potkraj 19. stoljeća i nakon Prvoga svjetskog rata,

kao ekonomska emigracija, te nakon godine 1945. kao politička emigracija došli u Argentinu, uglavnom iz Splita te s otoka Brača i Hvara. O njihovim neprekinitim vezama s domovinom svjedoči i katedra hrvatskog jezika na tamošnjem Sveučilištu – prva i zasad jedina u Južnoj Americi. Katedra je već dala prvi naraštaj studenata kroatistike, kazao je predsjednik APEC-a, Javier Battistoni Luetich te istaknuo kako argentinski Hrvati, uglavnom visokoobrazovani, zauzimaju važno mjesto u životu te zemlje. Posebno je naglasio kako je i sam predsjednik Republike Nestor Kirchner Ostojić po majci Hrvat s otoka Brača. Mnogi od njih uspješni gospodarstvenici i te kako su zainteresirani za poslovanje s Hrvatskom. Robna razmjena između dviju zemalja za sada je neznatna, uz napomenu da Hrvatska iz Argentine uvozi uglavnom ugljen, meso i ribu.

“Bratimljenje lučkih gradova Splita i Rosarija potaknut će i robnu razmjenu dviju zemalja. Jedan od preduvjeta jest otvaranja argentinskog veleposlanstva u Hrvatskoj, na čemu ustrajno radi hrvatska zajednica u Argentini, ali i splitski ogranak HMI-a”, istaknula je voditeljica splitskog ogranka HMI-a Branka Bezić-Filipović naglašavajući kako je u Splitu 20-ih godina prošloga stoljeća postojao počasni konzulat Republike Argentine, i to upravo u zgradi u kojoj je danas smješten Matičin Ured.

Bezić-Filipović pritom se prisjetila i svojega boravka u Argentini 2005. Godine, kada je u pratnji veterana Hajduka i splitskog kipara Stanislava Bavčevića posjetila i Rosario - grad s dva milijuna stanovnika drugi po veličini u Argentini.

PRIBLIŽITI SE DOMOVINI PREDAKA

“Grad Rosario industrijsko, prometno, ali i kulturno središte na rijeci Parani koje je sve zanimljivije turistima, svoj osnutak duguje željeznici. Gradili su ga i Hrvati inače iznimno cijenjeni u Argentini – primjerice i danas često spominjani najpoznatiji argentinski Hvaranin otac daktiloskopije Ivan Vučetić. U Rosariju je bila postavljena izložba Muzeja grada Splita *Split u Marulićevo doba* koja se sadržajem doticala 16. stoljeća, vremena prvih doseljavanja Španjolaca na američko tlo. U Rosariju je nakon Buenos Airesa bila postavljena i moja izložba

Građevine od bračkog kamena u Splitu i svitu”, istaknula je Branka Bezić-Filipović ističući kako nas i brački kamen već desetljećima povezuje sa svijetom. Osim američke svjetski poznate predsjedničke rezidencije Bijele kuće, i mnoge građevine u Južnoj Americi građene su od istog materijala. “*Jadran Kamen* iz Pučišća na Braču izvezio je kamen i u Argentinu. Od brojnih građevina izgrađenih od bračkog kamena u toj latinskoameričkoj zemlji ljepotom se ističe i Tehnološki fakultet u Buenos Airesu”, podsjetila je Bezić-Filipović.

Guesti iz Rosarija potom su najavili i rujanski posjet Splitu i Hrvatskoj Dražena Jurage, uglednog arhitekta i počasnog konzula Republike Hrvatske iz Rosarija i skupine argentinskih poslovnih ljudi spremnih na ulaganje, posebice u turizam.

“Interes za Hrvatsku u Argentini izuzetno je velik. Zahvaljujući internetu redovito pratimo zbivanja u Lijepoj našoj koju argentinski Hrvati posjećuju sve češće. Hrvatska veleposlanica u Buenos Airesu Mira Martinec iznimno se trudi da nam na različite načine približi domovinu predaka. Primjerice u Rosariju se barem jednom na mjesec organizira neki kulturni događaj u kojem sudjeluju umjetnici iz Hrvatske”, kazao je predsjednik APEC-a, Javier Battistoni Luetich.

Suradnja Rosarija i Splita, smatra on, dodatno će približiti dvije zemlje. Uostalom, kulturna suradnja Hrvatske i Argentine dogovorena je nedavno na najvišoj razini, u prigodi posjeta ministra kulture Bože Biškupića Argentini.

Zamjenik splitskog gradonačelnika Božidar Čapalija tom je prigodom goste upoznao s aktivnostima gradskog Odjela za međunarodnu suradnju. Grad Split ima zaključeno 14 Povelja o suradnji s gradovima prijateljima - partnerima diljem svijeta. Suradnja s gradovima-partnerima raznolika je po sadržaju i intenzitetu i ovisi o poticajima u obama gradovima. Vrlo često potiču je aktivnosti naših iseljenika, ali isto tako sportske i obrazovne ustanove te sve više poduzetnici. Protokolarno se gradonačelnici gradova prijatelja redovito pozivaju na proslavu Dana grada i blagdana splitskog zaštitnika sv. Dujma 7. svibnja te na pojedine sajamske manifestacije, a posebice na Splitsko ljeto. Božidar Čapalija pritom je kao dobar primjer suradnje naveo

Razmjena darova

čileanski grad Antofagastu, ali i druge gradove u toj latinskoameričkoj zemlji s kojima se surađuje na svim razinama.

POVEZIVANJE SA SPLITOM

“Grad Split i dalje očekuje domaće i strane poticaje za jačanjem i razvijanjem suradnje na međunarodnome planu. Njegova otvorenost, ali i njegovi potencijali, a posebice 17-stoljetna prebogata prošlost, zasigurno, to zaslužuju. Osim toga, nama je bilo suđeno odlaziti u svijet”, istaknuo je Čapalija citirajući pritom velikog pjesnika Tina Ujevića: “*Mi smo oni koji u svijet idu*”. Gotovo da i nema dalmatinske obitelji čiji barem jedan član nije otišao u svijet trbuhom za kruhom. Njihove potomke ne samo da ne smijemo zaboraviti nego se treba koristiti svakom prigodom kako bismo te ljude povezali s domovinom. Jedan od načina jest i povezivanje grada Splita s nekim od gradova gdje žive Hrvati”, kazao je Čapalija. Prema njegovim riječima, potporu projektu povezivanja Dioklecijanovog grada s lučkim argentinskim središtem obećao je i splitski gradonačelnik Kuret, te dodao kako će prijedlog iz Rosarija biti prosljeđen Komisiji za međunarodnu suradnju Grada. ■

ENG Representatives of APEC, the association of business people of Croatian extraction in Argentina, from the city of Rosario, visited Split city hall to discuss a proposal from their city leaders for a municipal twinning between Rosario and Split.

Jadran trajno određuje Hrvatsku kao zemlju i Hrvate kao narod

“Hrvatska mora sama sebe početi mnogo jače doživljavati kao mediteransku zemlju. Ona mora početi uviđati i, štoviše, *nametati* na međunarodnoj razini svoje sredozemno obilježje”

Davor Vidas rođen je 1960. u Zagrebu, gdje je 1983. završio Pravni fakultet i stekao doktorat iz međunarodnog prava. Sada 25-godišnju međunarodnopravnu znanstvenu karijeru započeo je 1984. na zagrebačkom Pravnom fakultetu. Institutu “Fridtjof Nansen” pridružio se potkraj 1992., na poziv da koordinira međunarodni projekt akademskih institucija iz Australije, Čilea, SAD-a i Norveške. Vodio je brojne timove eksperata sa svih kontinenata, bio konzultant međunarodnih organizacija, te predavač na brojnim svjetskim sveučilištima, znanstvenim institucijama i simpozijima. Autor je izdavačkih kuća Cambridge University Press i Kluwer, gdje mu je objavljeno više knjiga o zaštiti morskog okoliša, pravu mora i polarnim krajevima.

U Oslu je od 21. do 23. kolovoza, u organizaciji renomiranog norveškog Instituta “Fridtjof Nansen”, održana međunarodna Konferencija o utjecajima globalizacije na oceane i o suvremenim izazovima za morske regije. Na trodnevnoj konferenciji, čiji su pokrovitelji, osim domaćina Norveške, bile vladine te znanstvene institucije iz Čilea, Novog Zelanda, SAD-a, Islanda – kao i iz Hrvatske – sudjelovalo je oko 200 vodećih stručnjaka za pravo mora i pomorsku politiku iz brojnih zemalja. Konferencija je inicirana te održana pod programskim predsjedanjem Hrvata koji živi i radi u Norveškoj – dr. Davora Vidasa, direktora Odjela za pomorstvo i pravo mora Nansena-ova Instituta. S dr. Vidasom razgovarali smo neposredno nakon završetka konferencije.

Balastne vode, ilegalni ribolov, globalne klimatske promjene – o tome se danas brinu brojne vlade, države, a ne samo nevladine udruge, volonteri i znanstvenici. Što se to ključno promijenilo u zadnjih deset–dvadeset godina?

— Promijenile su se naše mogućnosti, ali i spoznaje o njihovim posljedicama. Današnjom tehnologijom možemo ići u velike morske dubine, iskorištavati resurse za koje se, ne tako davno, nije niti znalo da postoje. Zatim, svjetska je trgovina u sve većem zamahu, a 90 posto razmjene putuje morem. Industrije su sve razgranatije, a mnogo industrijskog otpada završava – u moru. Nije daleko vrijeme u kojem se vjerovalo da je riblji fond oceana neiscrpan – a danas je veći dio istrijebljen, ugrožen ili u stanju preloma. Danas, međutim, posljedice ljudskih djelatnosti i njihov utjecaj na more možemo pratiti i iz satelitske orbite. Satelitske snimke pokazuju da je izlivanje nafte s brodova u more svakodnevna pojava, da je leda na polarnim morima sve manje, da su pojave poput eutrofikacije sve opsežnije i ozbiljnije...

Može li se globalizacija mora kao koban utjecaj zauzdati, na vrijeme pretvoriti u prijatelja morskih regija i oceana?

— Globalizacija nosi i stvarne rizike, ali i potencijalne odgovore na njih. Nisu samo naše mogućnosti iskorištavanja resursa sve veće nego su i mogućnosti procjene posljedica danas mnogo bolje. Osim toga, nadzor djelatnosti na morima pomoću suvremene tehnologije je također aspekt globalizacije. Nije pretjerano reći da danas u svakom trenutku, na gotovo svakom moru, možemo pratiti npr. aktivnosti ribarskog broda ili tanke-
ra. Naša međunarodnopravna regulacija mora držati korak sa

Razgovarala: **Klara Kovačić**

Davor Vidas na međunarodnoj Konferenciji o utjecajima globalizacije na oceane i o suvremenim izazovima za morske regije

suvremenošću, jer, u suprotnom, otvara velike "sive zone" za neregulirane djelatnosti i za zloupotrebe, koje onda stvaraju velike rizike za društvo u cjelini.

Jeste li, gledajući sa sjevera Europe, zadovoljni sudjelovanjem mediteranske Hrvatske u tom procesu? Što mi trebamo mijenjati?

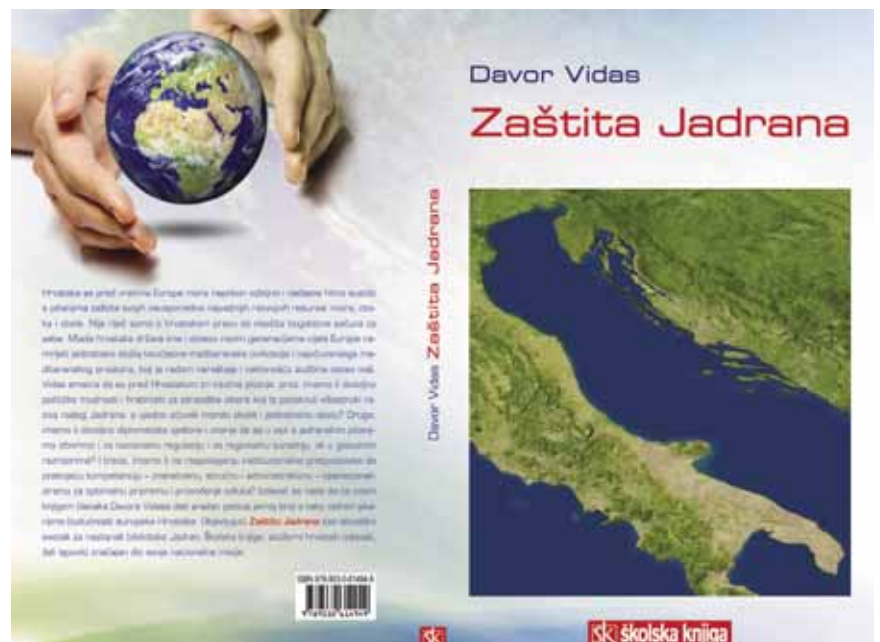
— Prije svega, Hrvatska mora sama sebe početi mnogo jače doživljavati kao mediteransku zemlju. Ona mora početi uvidati i, štoviše, "nametati" na međunarodnoj razini svoje sredozemno obilježje. Položaj Hrvatske na Jadranu, te njezina primorska i pomorska obilježja, sežu u davnu povijest i trajno određuju Hrvatsku kao zemlju i Hrvate kao narod. To je obilježje Hrvatske toliko snažno naglašeno da ga se dobro vidi i odavde, sa sjevera Europe – ali i iz svih centara moći današnjice: iz Washingtona, Moskve, Londona, Berlina, Bruxellesa... Već letimičan pogled na geografsku kartu pokazuje da je Jadran more duboko uvučeno u europsko kopno. Tu Hrvatska pod svojom suverennošću drži čak 6 278 kilometara obalne crte (računajući i više od tisuću otoka) – a to je 75 posto duljine svih jadranskih obala. Važno je redovito naglašavati duljinu te razvedene i, za sada, još ipak očuvane obale. Jer, dogodi li se veća ekološka katastrofa na moru, Hrvatska je ta koja će snositi krupne posljedice – pri čemu treba misliti na svaki

pojedini kilometar obale. Na istočnoj strani Jadrana, kojoj u zaleđu gravitira više razvijenih zemalja, od kojih neke bez vlastite morske obale – "dionice" geopolitičke vrijednost te obale dižu se do visokih "iznosa". Cijeli je prostor Euroazije u velikom restrukturiranju, dio odgovora na "uska grla" naftnoga transporta potencijalno je na području Hrvatske i Jadrana, a osobine te obale mogle bi pomoći smanjivanju ovisnosti nekih srednjoeu-

ropskih zemalja o dobavi plina iz i preko Rusije. Na prostoru Hrvatske i Jadrana sada se susreću, i često sukobljuju, veliki planovi i vizije o tome kako rješavati ta ključna pitanja današnjice.

Što bi, u tim okolnostima, Hrvatska trebala činiti?

— S očuvanom obalom i čistim morem kao dominantnim obilježjem prepoznatljivosti Hrvatske kao zemlje u široj inozemnoj javnosti, te s prostorom na kojem se isprepleću krupni geostrateški interesi koji bi mogli sa sobom donijeti velike rizike za tu obalu i more, Hrvatska mora znati odgovarajuće postupiti. Jer, ima li – čak i postotno – išta značajnije što će Hrvatska sutra unijeti u EU, od tih 6 200 kilometara obale i otoka, te pripadajućeg mora?! Dok će drugo unositi u promilima, ovdje je riječ o značajnim postotcima, čak i u europskim razmjerima. Zato je, prije svega na razini politike, krajnje vrijeme da Hrvatska prestane djelovati i misliti lokalno, te da sve više uvida svoj položaj, ne samo u regionalnim nego i u globalnim parametrima. Njezina politika mora biti mnogo više strateški, a ne dnevnotaktički vođena i usmjeravana. Ključno je za Hrvatsku da, s obzirom na svoj položaj, zaštititi Jadran pristupi putem nacionalne regulacije, uz regionalnu suradnju, ali u globalno dogovorenim okvirima.

U Hrvatskoj je Vidas objavio dvije knjige: 2007., u izdanju Školske knjige, zbirku rasprava o moru, Zaštita Jadrana, te 2004. zbirku pjesama, Sjeverno svjetlo.

Koliko pravni dokumenti, poput nove Direktive o strategiji EU za more, odražavaju novu politiku Europe prema moru, uključujući i Jadran?

— Direktiva o strategiji EU-a za mora, i uopće nova pomorska politika Unije, nose u sebi dva važna naglaska. Jedan je naglasak potreba cjelovitijeg, integralnog sagledavanja raznih sektora koji se odnose na more. To znači da se npr. kod ribarske politike, osim samog ribarstva, trebaju ujedno razmatrati i utjecaji na morski okoliš, marikulturu, turizam, demografiju...

Drugi je važan naglasak nove Strategije EU-a u regionalizaciji europskih mora. Tako je Sredozemlje određeno kao jedna od triju glavnih europskih morskih regija – te je dalje podijeljeno u četiri podregije. Među njima je zasebna podregija i Jadran. Od obalnih članica EU očekuju se ne samo međusobna suradnja i usklađivanje aktivnosti nego i pojačana suradnja s ostalim obalnim državama u sklopu podregija, poput Jadrana, kao politički relevantnih cjelina.

Znači li to i novo uviđanje osjetljivosti mora, osobito poluzatvorenih poput Jadrana?

— Znači, dakako, ali uvelike o Hrvatskoj ovisi što će s time doista i učiniti. Jedan primjer kako postupiti jest regionalna suradnja jadranskih zemalja u svrhu proglašenja Jadrana osobito osjetljivim morem – što se sada provodi na hrvatsku inicijativu, a kojoj je prethodio ekspertni projekt i stručna studija izrađena pod koordinacijom Instituta Fridtjof Nansen. Drugi je primjer,

bez sumnje, puna primjena gospodarskih pojasa jadranskih zemalja, na koji Hrvatska, baš kao i Italija, Crna Gora i Albanija imaju ne samo pravo nego i odgovornost za primjenu, kako bi se morski resursi i okoliš što bolje očuvali. Sve su te zemlje s obalama na Jadranu, i na njih su upućene – pa ako katkad, u nuždi ili zbog raznih razloga, neki njihovi interesi s tih obala i “otplove”, uvijek će se na kraju tim obalama vraćati. Zato je na političarima, ali i građanima, dužnost da se skrbe za očuvanost jadranske obale i mora, za dobro današnjih i budućih naraštaja.

Na kraju jedno osobno pitanje. Jesu li se u tuđini vaši osjećaji pripadnosti hrvatskom narodu i domovini u bilo kojem pogledu promijenili?

— I nakon 15 godina u Norveškoj, moje je državljanstvo jedino i samo hrvatsko, na njega sam osobito ponosan. Imam, naravno, pravo i na norveško, ali nisam ničim bio potaknut raspitati se o formalnostima, jer su moja prava, sa stalnom radnom dozvolom, uglavnom jednaka – uključujući i pravo glasa na lokalnim izborima. Norvežane kao narod duboko poštujem i cijenim, Norvešku zemlju iskreno volim, ali moja je domovina Hrvatska. ■

ENG Dr. Davor Vidas, a Croatian from Norway and an expert on seas and maritime affairs, has organised a conference on the effects of globalisation on the oceans. The conference warned of the vulnerability of the seas and Mediterranean Croatia of the need to better protect the Adriatic Sea.

*Posjetite li Zagreb ili pak živite u njemu,
ne propustite posjetiti središte ugostiteljstva*

*Organizacija svadbenih svečanosti – obiteljskih i poslovnih domjenaka, catering usluge
Event managment*

GASTRO
GLGLOBUS
RESTAURANT LP CATERING

Restaurant catering Gastro Globus
Avenija Dubrovnik 15, 10020 Zagreb - HR
Tel. 01 655 43 77, 659 02 11
Fax. 01 650 34 65
E-mail: info@gastro-globus.hr
www.gastro-globus.hr

Domovina se živi i stihom

Gabriela Brajevich koja, razapeta između dvaju svjetova i dviju zemalja, stihovima pokušava otkloniti svoje nemire, strahove, ali i sveprisutnu nostalgiju, svoje stihove često kazuje i na redovitim druženjima kalifornijskih Hrvata

Raširi mi, Split, krila

Umorna sam od života
željna sam topline tvoje
raširi mi Split krila
još sam uvijek dite tvoje.

Zagrli me maestralom
poštrpaj me tvojim valom
nek mi reče morska pjena
da nisam zaboravljena.

Godine su mnoge prošle
odavno me stranac zovu
to mi ime dušu para
bit stranac u gradu svome.

Nisam stranac, vjeruj, Split,
bolesna sam od tih riječi
priznajte me rodoljubom
nek se moje srce liječi

Zagrli me maestralom
poštrpaj me tvojim valom
nek mi reče morska pjena
da nisam zaboravljena.

Napisala je to Gabriela Brajevich, 60-godišnja Splićanka koja 40 godina živi u San Pedru u Kaliforniji i koja svakodnevno sanja svoj rodni grad kojemu se redovito vraća ljeti. Ove godine početkom kolovoza u domovini se predstavila i stihovima. Za svoje prvo predstavljanje u rodnome gradu, u Gradskoj knjižnici "Marka Marulića", odabrala je svoje pjesme o Splitu koje su, kao i sve ostale, pisane hrvatskim jezikom. Pjesme *natopljene* Dalmacijom, Gabriela je prethodno kazivala u Solinu, na večeri dalmatinskih klapa.

Najveći pljesak pobrala je i na solinskoj Gradini već spomenuta pjesma *Raširi mi, Split, krila*, svojevrsna himna i molitva jednoga svijeta koji u Gabrieli već godinama, kako sama kaže, intenzivno živi. Pjesma je objavljena i u Turističkom

Napisala: **Ana Kaštelan**

vodiču Splita, i to na pet svjetskih jezika.

"Ne mogu bez svoga Splita. Od 1968. godine stalno govorim da ću se vratiti, ali godine jednostavno lete. U međuvremenu sam dobila sam i unuke, a teškoj je ostaviti obitelj", ističe Gabriela koja je na početku punoljetnosti ostala bez roditelja. U tome se gradu školovala, bavila folklorom, deset godina privređivala kao bankovna službenica, istodobno intenzivno sudjelujući u životu grada. Zasniva obitelj, a potom je sa suprugom i trogodišnjim sinom u potrazi za nekim boljim životom krenula u svijet. Obitelj se skrasila u San Pedru u Kaliforniji.

Govoreći o svojim američkim počecima, Gabriela ističe kako se više od deset godina opirala učenju engleskog jezika. "*Nima potrebe – još samo ovu godinu i idemo ča doma* – govorila sam mojim američki Splićanima. Iako su i oni sanjali slične snove za koje su dobro znali da se nikada neće ostvariti, pustili su me da vjerujem u skori povratak na Stari kontinent, koji je vrijeme polako, ali sigurno odmicalo sve dalje od mene i moje obitelji", priča svoju životnu, klasičnu iseljeničku, priču ta Splićanka koja ni nakon 40 godina života u Americi nije nijednu jedinu riječ izgovorila "krivo", tj.

U šetnji Splitom pjesnikinji Gabrieli Brajevich društvo je pravila Alxious Bailey 26-godišnja Amerikanka, inače predsjednica Hrvatskog kulturnog centra u San Pedru

Predstavljanje pjesnikinje u Gradskoj knjižnici Marka Marulića u Splitu, Gabriela Brajevich (desno) i Branka Bezić Filipović iz HMI-Split (lijevo)

zadržala je "fetivi" splitski naglasak.

Gabriela Brajevich, razapeta između dvaju svjetova i dviju zemalja stihovima pokušava otkloniti svoje nemire, strahove, ali i sveprisutnu nostalgiju.

Svoje stihove često govori i na redovitim druženjima kalifornijskih Hrvata. Njezin joj je poeziji posvećeno je i nekoliko stranica u zbirci *Životne staze i sjećanja*, svojevrsnom zborniku koji prati druženja hrvatski pjesnika – iseljenika.

Ako biste Gabrielu optužili makar i u šali za kampanilizam, za uskolokalni patriotizam i slične sentimente intenzivne i neskrivene ljubavi prema rodnome kraju i prostorima nezaboravnog djetinjstva ona bi vas, zasigurno, spretno i brzo razoružala uzvrativši vam spremno, na svoj tipični šaljivi "berekinski" mediteranski način: "A ko je tebi, lipi moj, kriv da ti nisi ima Dioklecijana za cara i da nimaš kampanil svetoga Duje, koji se vidi iz svakoga kantuna Splita..." Gotovo u svim Gabrielinim pjesmama Split je implicitno prisutan, kao jedan od bisera njene domovine, prema kojoj u čitavoj svojoj poeziji izražava duboku ljubav, njene Hrvatske, zemlje koju Gabriela Brajevich živi stihom. ■

ENG Poet Gabriela Brajevich visited her native Split this summer. She has been living in California's San Pedro for the last forty years. She presented her poetry at Split's Marko Marulić Municipal Library and in the town of Solin, at an evening featuring Dalmatian klapa vocal groups.

O jeziku Marina Držića

Nedvojbeno je da je dubrovački govor Držićeva doba karakterizirao postupni prijelaz s arhaične hrvatske štokavštine na novoštokavštinu koji je bio uvjetovan trajnim kontaktima s novoštokavcima u zaleđu i u udaljenijim krajevima u kojima su Dubrovčani imali svoje trgovačke kolonije

Petstota obljetnica rođenja velikoga hrvatskoga komediografa Marina Držića prigoda je da se prisjetimo jezičnih značajki njegovih djela. Obično se ističe kako jezik Držićevih komedija (osim likova uz koje je naznačeno da nisu iz Dubrovnika) odražava jezik onodobnoga dubrovačkoga puka. Ta se postavka uglavnom može smatrati točnom. Također se rado ističe kako je taj jezik lako razumljiv današnjim Dubrovčanima koji su (nedvojbeno) novoštokaci, pa bi iz toga lako bilo izvesti zaključak da se i Držićev jezik uglavnom može svesti pod novoštokavski nazivnik, i to pod nazivnik novoštokavske ijekavice.

Međutim, sklonidbeni sustav imenica u Držića još u znatnoj mjeri pripada arhaičnoj hrvatskoj štokavštini, a ostatci toga sustava još se i danas susreću među novoštokavcima ikavcima (osobito u Dalmatinskoj zagori i Hercegovini), ali ne među ijekavcima, pa tako ni u današnjem dubrovačkom govoru, npr. *svojim prijateljem* (svojim prijateljima), *brani ljudem* (brani ljudima), *s žđralovi* (sa žđralovima), *na nebi* (na nebu), *pet tisuć* (pet tisuća), *zelenim travam* (zelenim travama), *u rukah* (u rukama), *da se psi kobasami vežu* (da se psi kobasicama vežu), *s lukom i strijelami* (s lukom i strijelama), *s rukami* (s rukama), *s rukavicami* (s rukavicama), *među nami* (među nama), *k vami* (k vama).

Usporedno s novijim oblicima *koji, koja, koje* Držić rabi i starije *ki, ka, ko*, npr. *ki ju gledaju* (koji ju gledaju), *tko ima ku misao* (tko ima koju misao), *ljubav ku mi si vazda nosio* (ljubav

Piše: **Sanja Vulić**

koju ...). Realizacije kao nr. *dubje* (zbir. od *dub*, tj. *dublje*), *divjak* (divljak), *meu* (među) također nisu novoštokavska obilježja. Glagolska realizacija *ne more* (ne može) tipična je za zapadnu štokavštinu (arhaičnu, ali i novoštokavsku ikavsku), isto tako za čakavštinu.

U arhaičnoj štokavštini i čakavštini susrećemo i glagolski oblik *kuplju* (kupaju), npr. *gdje se djeca sad kuplju*. Starohrvatski leksik, uobičajen i u arhaičnoj štokavštini i u čakavaca, također susrećemo u Držića, npr. *nenavidnost* (zavist), *spat* (spavati), *jure* (već) itd. Isto vrijedi i za neka stara značenja, npr. za uporabu

riječi *pod* u značenju današnje riječi *kat*, ili *drago* u značenju današnje riječi *skupo*. Budući da Držić usporedno s tim starijim realizacijama rabi i brojne gramatičke oblike te ostale jezične realizacije koji pripadaju novoštokavštini, nedvojbeno je da je dubrovački govor njegova doba karakterizirao postupni prijelaz s arhaične hrvatske štokavštine na novoštokavštinu.

Bilo je to doba postupnoga prijelaza s jednoga štokavskoga dijalekta na drugi. Taj je prijelaz znatnim dijelom bio uvjetovan trajnim kontaktima s novoštokavcima u zaleđu i u udaljenijim krajevima u kojima su Dubrovčani imali svoje trgovačke kolonije. Danas smo naučili na sceni slušati Držićeve komedije s novoštokavskim naglascima kakvi se danas u Dubrovniku govore. No možda se u Držićeva doba zajedno s arhaičnim oblicima čuvao i arhaični naglasni sustav, barem djelomice. Danas, kada se Držić iščitava na različite načine, često i bizarne, bilo bi zanimljivo i jedno novo čitanje Držićevih komedija s jezičnoga aspekta. ■

ISELJENIČKE VIJESTI

JUBILARNI HRVATSKI NOGOMETNI TURNIR ZA KANADU I SAD

KANADA - Potkraj kolovoza održan je jubilarni, 45. Godišnji nogometni turnir Hrvatskog nacionalnog saveza za Kanadu i SAD pod pokroviteljstvom Hrvatsko-kanadskoga sportskog centra Zagreb iz Londona u Ontariju, na kojem su sudjelovale 22 momčadi. Pobjednik turnira je HNNK Croatia iz Clevelanda, drugo je mjesto pripalo HNNK Croatiji iz Toronta, a treće mjesto domaćinima HNK Croatiji za London i St. Thomas. Hrvatski nacionalni savez s Jerryjem Zovkom na čelu i pokrovitelji turnira poduzeli su sve da taj, jubilarni turnir bude izvršno organiziran i odlično posjećen. (Franjo Bertović)

80 GODINA HRVATSKOG DOMA U MONTEVIDEU

URUGVAJ - Hrvatski dom/Hogar Croata u Montevideu djeluje već 80 godina. Osnovan je 1928. i pod geslom "Budimo svoji svaki na svom, branimo složno svoj hrvatski dom" svoju značajnu obljetnicu proslavit će u obnovljenom sjedištu u Av. Dr. Luis de Herrera 3981. Svečanost će se obilježiti 18. studenoga koncertom tamburaškog orkestra, a obiljetnički ručak s domaćom sarmom održat će se već 28. rujna u društvenoj dvorani Doma. Sve izvedene radove financirali su sami članovi, a od brojnih aktivnosti treba spomenuti posjet Zagrebačkoga folklornoga ansambla 16. listopada. Članovi hrvatske zajednice u Montevideu koji se okupljaju u Hrvatskom domu s HMI surađuju još od 1951. godine. (dšš)

“Nisam sreo sretne emigrante”

Unatoč svim nedaćama što ih donose tuđina, tuđi ljudi i običaji, samo uz vjeru “donesenu” u srcima iz domovine, kroz vjeru u Boga i priklanjanje svim njegovim zakonima možemo ne samo preživjeti u tuđini nego živjeti život punim plućima

Koliko ozbiljno shvaća svoje dušobrižništvo, posebno u tuđini, dokazuje katolički svećenik Stipo Šošić u svojoj knjizi *Pod oblacima*. A napisao u ju je u Göteborgu u Švedskoj, gdje radi s Hrvatima, a nakon iskustva koje je prošao u zloglasnim srpskim logorima Keratermu, Omarskoj i Manjači. Sada, u Švedskoj, svećenik piše svoj novi prozni uradak (s nekoliko umetnutih pjesama, što djelu daje dodatni šarm i, naravno, poetsku notu) i sam ističe kako je tu britak i kritičan, uz napomenu “moj je cilj pomoći svima koji trebaju pomoć, bez izuzetka”. A teško je biti iseljenik ili kako kaže don Stipo “Nisam sreo sretne emigrante. Susretao sam one koji su bili sretni što su uopće uspjeli emigrirati. To je jedan od paradoksa emigracije. Dijeleći sudbinu ljudi koji žive u dijaspori, imao sam prigodu upoznati njihova gledišta i nastojanja, njihov način života i razmišljanja. Uvidio sam koliko je teško živjeti u tuđini...”

I doista, ima u knjizi mnogo nostalgičnih tonova, tragedija i tuge. No, ima tu i svjedočenja u kojima prevladava katarza. Piše sve te priče autor s mnogo sudioništva, s punim angažmanom kao pisac koji želi poslati poruku i poduku. On piše jednostavnim jezikom, jezgrovit je, jasan i kratak te nagoni na razmišljanje. A to je autor, zasigurno, htio postići. I na tome mu moramo zahvaliti. Pogotovo zato što čitatelj može dosta saznati o Švedskoj i običajima u toj dalekoj sjevernoj zemlji. Podastarta je zainteresiranima povijest Göteborga, opisana je povijest misije u tom gradu i okolici. Autor je osjetio potrebu emigrante u Švedskoj podijeliti na one koji su u tu zemlju došli kao politički emigranti, zatim kao ekonomski emigranti, dok su u trećoj skupini oni koji su

vjeronauk, a utjecali su na to da djeca budu mirnija. I velečasni je na taj način bolje upoznao cijele obitelji... Rezultat je knjiga “Pod oblacima.”

Jednostavnost je pri ovakvim svjedočenjima velika vrлина, jer kroz ogoljele, gotovo arhetipske priče dolazimo do velike istine. A ta je da, unatoč svim nedaćama koje donose tuđina, tuđi ljudi i običaji, samo uz vjeru “donesenu” u srcima iz domovine, kroz vjeru u Boga i priklanjanje svim njegovima zakonima možemo ne samo preživjeti u tuđini nego živjeti život punim plućima. Pod oblacima. A da ih vidimo i volimo... I da im težimo... Izdavač knjige, koja je objavljena godine 2005., je *Teovizija* iz Zagreba (biblioteka *Svjedočenja*), za izdavača je potpisao Ilica Domačinović, tehnički je urednik Mirko Tomić, knjigu je ilustrirala Danijela Mišura, a dizajn i tehničko oblikovanje potpisuje Blaženka Matić. ■

u Švedsku stigli zadnji - za vrijeme ratnoga vihora u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini “da bi se sklonili u času patnji”. Pisac ističe kako je na poseban način iskoristio to što roditelji prate djecu na vjeronauk. I njih je na neki način “uvukao” da slušaju

ENG Just how seriously priest Stipo Šošić – Croatian spiritual guardian in Gothenburg – understands pastoral mission, especially while abroad, is demonstrated in his book *Pod oblacima* (*Under Clouds*) which he wrote after the horrors experienced during the war in Bosnia & Herzegovina.

Stipo Šošić rođen je 1948. u selu Ruda u općini Novi Travnik. Nakon završenih bogoslovnih studija u Đakovu, zaređen je za svećenika u Banjoj Luci 1975. Iste je godine imenovan župnikom novoosnovane župe Odžak-Čaić kod Livna, gdje je sagradio crkvu i župnu kuću. Nakon toga imenovan je župnikom u Ravskoj, kraj Ljubije, a potom postaje župnikom u Ljubiji, gdje je izgradio novu crkvu i veliki pastoralni centar. U ratu u BiH prolazi kroz srpske koncentracijske logore Keraterm, Omarsku i Manjaču. “Pod oblacima” je četvrta knjiga Stipe Šošića. U svojim knjigama: *Do pakla i natrag* (prevedena na njemački i engleski jezik), *Banjalučkom Timoteju*, te u *Blizini ljubavi i mržnje* (prevedena na švedski jezik), govori o svojem zatočenju u srpskim logorima. Povremeno objavljuje članke u vjerskom tisku.

Napisala: **Anči Fabijanović**

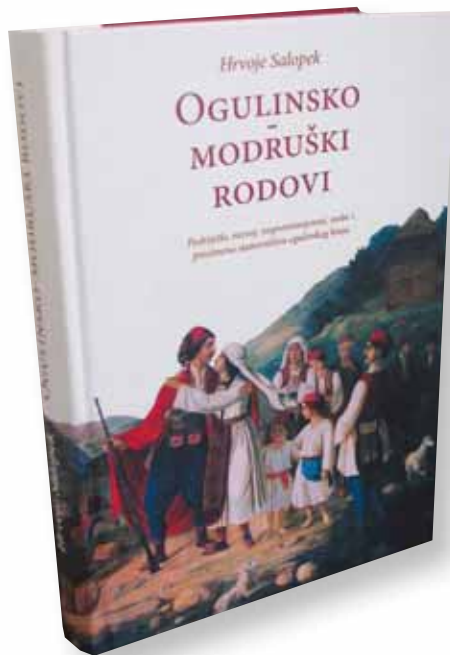
Rodoslovna baština ogulinskoga kraja

Salopek je dug zavičajju predaka odradio bez suvišnoga znanstveničkog cjepidlačenja, ali i bez jeftinog zavičajnog sentimenta, čitko i razumljivo, zanimljivo negdje nekom Ogulincu, ali i bilo kojemu znatiželjniku nevezanom za taj kraj

Zivimo u vremenu posvemašnjih instant-kategorija, od brzopoteznih uputa kako misliti, kako uspjeti, kako se obogatiti, kako biti sretan..., propagandističkih imperativa što jesti i piti, kako se odjenuti, pa sve do preporuka što (pro)čitati, dakle u vremenu koje nas sve više gura u konzumerizam utemeljen na tzv. gotovim proizvodima. Što kraće, što površniji, što pliće - konzumirati, odložiti, zaboraviti. Pa ipak, usprkos toj agresivnoj marketinškoj navali nade se još onih koji ne pokazuju osobitu impresiju tim sveopćim "dajdžestiranjem" svodenjem života na upute za upotrebu i njihovo svladavanje u "100 lekcija" nego se tvrdoglavo okreću prema počecima, iščitavaju tragove, gonetaju im značenja i podastiru ih na uvid javnosti da bismo, makar i samo kao *intermezzo* u nasrtaju globalizacijskih potiranja, posvijestili odakle smo, tko smo i što bismo trebali znati da vlastita ishodišta i sami (potpuno) ne zaboravimo.

URONJEN U POVIJEST RODOSLOVLJA

Knjiga "Ogulinsko-modruški rodovi" (Podrijetlo, razvoj, rasprostranjenost, seobe i prezimena stanovništva ogulinskog kraja) autora Hrvoja Salopeka rezultat je jednoga takvog dugogodišnjeg, opširnog i preciznog istraživačkoga rada, potrage za vlastitim korijenima i za poviješću zavičaja svojih predaka. Štoviše, kako navodi autor u predgovoru knjizi, ovo je nastavak na njegovo prvo djelo "Stari rodovi Ogulinsko-modruške udoline", objavljeno 1999. koje je zbog zanimanja čitatelja već iduće, 2000. godine doživjelo i svoje drugo izdanje. A kako interes

ni dalje ne jenjava, Salopek, koji ovu vrstu istraživačkoga rada na ogulinsko-modruškom rodoslovlju doživljava i kao svoje "životno djelovanje" jednostavno i dalje ostaje uronjen u povijest rod(oslovlj)a, donoseći u drugoj knjizi i kvantitativna i kvalitativna poboljšanja.

Na petstotinjak stranica u tvrdom uvezu i s odlično odabranom naslovnicom ("Oproštaj serežana" Vjekoslava Karasa) autor ovo povijesno štivo dijeli u dva velika temata: *Ogulinski kraj i njegovo stanovništvo* i *Stari rodovi ogulinskog kraja*. Prva polovica knjige donosi ukupni povijesni hodogram, od pretpovijesnih vremena i Rimskoga Carstva, od dolaska Hrvata na ove prostore i njihova naseljavanja (i) ovoga kraja, do iseljavanja u Sjedinjene Američke Države i formiranja ogulinsko-modruških kolonija u SAD-u.

I žitelji ovoga kraja dijelili su sudbinu

širega geopolitičkoga prostora: ratovanja, stradanja, seobe i migracije, razdoblja narodnih i onih drugih vladara, gladi i boleština; sve to Salopek navodi kako bi čitatelju razumljivim i nepretencioznim jezikom približio dugačku povijesnu nit u kojoj su nastajali i opstajali stari rodovi ogulinskoga kraja.

Posebno je zanimljivo poglavlje o Modruškome urbaru iz 1486., jednome od naših najstarijih i najopširnijih pravnih spisa kojima se u doba feudalizma regulirao odnos između vlastelina i njihovih podanika kmetova. U užemu povijesnom smislu Modruški je urbar osobito važan jer je precizan i izdšan pokazatelj o stanju stanovništva prije Krbavske bitke 1493. koja je dalekosežno promijenila sudbinu cijeloga kraja, a u širemu kulturološkom smislu dragocjen je jezični spomenik jer je pisan na srednjovjekovnom modruškom čakavskom govoru. Većina je od ukupno 258 obiteljskih imena zabilježena u Modruškom urbaru nestala, ali se jedan dio među njima poslije ipak ustalio na mjestu prezimena i tijekom gotovo polutisućljetne povijesti prenosio se iz naraštaja u naraštaj. Ta najstarija ogulinsko-modruška prezimena ujedno idu i u red najstarijih hrvatskih prezimena uopće, a među njima je, autoru na ponos, i prezime Salopek.

OGULINSKO-MODRUŠKI "MERIKANCI"

Među hrvatskim iseljenicima u Ameriku potkraj 19. i početkom 20. stoljeća natprosječno je velik broj stanovnika s ovoga područja koji će se preko Rijeke prebacivati u europske sabirne luke Cherbourg, Hamburg, Bremen, Genovu, Amsterdam i s nadom u bolji život otploviti preko oceana. Salopek u ovom poglavlju piše o formiranju najvećih ogulin-

Skupina doseljenika iz ogulinskog kraja u gradiću McKeesportu nedaleko od Pittsburgha, fotografija iz 1905. godine (zbirka Nikole Gračanina)

Skupina američkih Mejašića (Mayasich) iz Eveletha (Minnesota) u posjetu starom tounjskom zavičaju 1997. Pripadnik spomenute obitelji je i John Mayasich (1933.) jedan od najboljih hokejaša na ledu svih vremena

sko-modruških kolonija: u McKeesportu i Duquesneu, a potom i onih manjih koje su se formirale poslije, uglavnom vezanih za Pittsburgh i njegove čeličane, odnosno uz manja rudarska mjesta, gdje su se u ugljenokopima također zapošljavali naši doseljenici. Takvo je primjerice bilo i rudarsko mještastce Cokeburg u kojem su našijenci odlično organizirali društveni i kulturni život, a zanimljivo je da je i dugogodišnji predsjednik Hrvatske bratske zajednice u Americi Bernard M. Luketich sin cokeburškog rudara rodom iz Zagorja Ogulinskoga.

Osim okolice Pittsburgha, dakle u državi Pennsylvaniji, doseljenici iz ogulinsko-modruškoga kraja formirali su svoje zajednice i u Zapadnoj Virginiji

(Benwood, Warwood, Weirton), Ohio (Youngstown, Cleveland, Akron), Kansasu (Kansas City), Minnesoti (Eveleth, Keewatin, Duluth)...

Poglavlje donosi iscrpnu faktografiju (imena, godine, statistički podaci), ali autor pripovijeda i o svakodnevicu, aklimatizaciji na "Meriku" organizaciji života, isprepletanju starih običaja s novim navikama, o humanitarnom djelovanju, osnivanju udruga, pomaganju starom kraju... Sve je bogato ilustrirano slikovno-likovnim materijalom – fotografijama iz obiteljskog i gradskog života, preslikama isprava i potvrda, matičnih i urudžbenih knjiga, kartografskim prikazima. O masovnosti ogulinsko-modruškoga iseljništva u SAD-u danas najbolje svjedoče, kaže autor na kraju poglavlja, naša amerikanizirana prezimena i na tisuće njihovih nositelja diljem Amerike: *Bertovichi, Cindrichi, Kostelichi, Magdichi, Pribanichi, Rendulich, Sabliaki, Salopeki, Turkali, Turkovichi*... Među njima su političari, sportaši, znanstvenici, novinari, umjetnici, mnogi našijenci koji su svoje znanje i umijeće posljednjih stotinjak godina utkali u prosperitet američkoga društva.

BISKUPI, GENERALI, SPORTAŠI, UMJETNICI...

Drugi veliki temat o starim rodovima ogulinskoga kraja donosi čak 197 zapisa u kojima se abecednim redosljedom (od Antončić do Županić) kroz tri natuknice (*Prezime, Rod, Obiteljski nadimci*) obrađuje svaki stari hrvatski rod ogulinskoga kraja. Dakle, od toga kako je, tj. od čega

nastalo prezime, što se tijekom stoljeća događalo s pripadajućom rodovskom zajednicom, i kakve su nadimke s vremenom "pokupili" tamo gdje su nadimci zaobilježeni, jer ponegdje ih i nema. Ima biti da se Salopek dobro nahodao po zavičaju svojih predaka bilježeći priče kazivača, jer ovo su podaci koji najsigurnije dolaze upravo s terena.

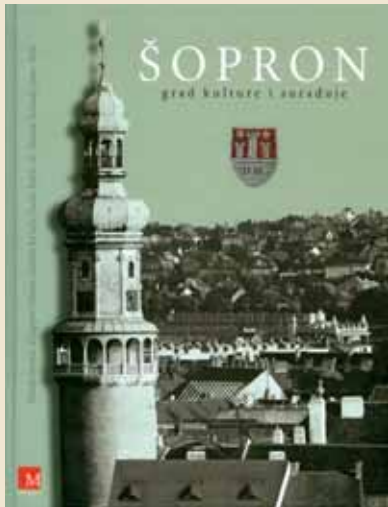
Kao i prvi dio knjige, i ovaj obiluje ilustracijama, fotografijama pejzaža, portreta, prizora iz obiteljskoga života, obiteljskom heraldikom. Naposljetku, uz nekoliko zemljovida rodovskih naselja i popis stotinu najvećih rodova ogulinskoga kraja, knjiga završava poglavljem s kraćim biografijama istaknutih pripadnika ogulinsko-modruških rodova, onih koji su to rođenjem i(li) podrijetlom. Ima zanimljivih imena: biskup gospićkosenski Mile Bogović, slikar Zlatko Keser, skijaši Kostelići, boksač Željko Mavrović, filmaš Tomislav Kurelec, književnik-akademik Pavao Pavličić, operni pjevač Tomislav Neralić, general Petar Stipetić...

Salopek je dug zavičaju predaka odradio bez suvišnoga znanstveničkog cjepidlačenja, ali i bez jeftinoga zavičajnog sentimenta, čitko i razumljivo, zanimljivo negdje nekom Ogulincu, ali i bilo kojemu znatiželjniku nevezanom za taj kraj. ■

ENG Hrvoje Salopek's book *The Ogulin-Modruš Clans (The Origin, Development, Dispersion, Migrations and Surnames of the Inhabitants of the Ogulin Region)* is the fruit of his many years of comprehensive and precise research – a quest for his own roots and the history of his predecessor's native region.

"Hrvatice iz Slunja i Ogulina", bakrorez, oko 1820. (Hrvatski povijesni muzej u Zagrebu).

ŠOPRON GRAD KULTURE I SURADNJE

Nedavno je iz tiska izašla knjiga "Šopron grad kulture i suradnje" Nikole Benčića, gradišćanskohrvatskog znanstvenika, i suradnika. Grad Šopron, koji se nalazi posve na zapadu Mađarske, na južnom obodu Nežiderskog jezera (oko 60 000 stanovnika), mnogi danas smatraju jednim

od najljepših manjih gradova Mađarske i tog dijela Europe. Zato Šopronu tepaju i nazivima Dubrovnik ili Atena zapadne Ugarske. To je grad koji je do danas očuvao impozantne ostatke rimske Scarbantiae, koji je djelomice opasan srednjovjekovnim zidinama, ima očuvane prekrasne gotičke crkve i građevine, a pun je baroknih palača, tornjeva i samostana. Šopron je, zapravo, zlatna spomenička škrinjica u koju svakako treba zaviriti i uživati u njezinoj ljepoti. Šopron je i središte gradišćanskih Hrvata koji ovdje žive već gotovo pet stoljeća. Sve je to opisano i izvršno ilustrirano u prvoj knjizi o Šopronu na hrvatskom jeziku. To je i velik prinos razvoju odnosa Zagreba i Šoprona (predgovore su napisali gradonačelnici dvaju gradova), kao i našoj tamošnjoj hrvatskoj manjinskoj zajednici.

"BLEIBURG - TRAGEDIJA I NADA" U IZDANJU GLASA KONCILA

"Knjiga je poruka istine i nema nika-

kvog izazova mržnje. Želimo demantirati one laži koje su se 70 godina širile o Hrvatima. Svi narodi imaju pravo to činiti. Ako ovdje u Austriji obiđemo crkve i male kapelice, uz njih nalazimo imena svih žrtava, iz svih razdoblja ratova, sve zabilježeno po godinama, s jednakim dostojanstvom i pijetetom. Svi imaju na to pravo, a Hrvatima se to desetljećima uskraćivalo. Nadamo se da će ova knjiga imati odjeka i kod intelektualaca i javnih institucija te će razmotriti pozitivnu poruku ove knjige", rekao je don Ante Kutleša, ravnatelj dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu i autor prologa knjige na predstavljanju u Zagrebu. Fotomonografija "Bleiburg - tragedija i nada" pisana je s nakanom da čitatelja upozna s dugo skrivanom poslijeratnom tragedijom hrvatskog naroda koju je proveo i organizirao boljševičko-titoistički režim na području bivše Jugoslavije i graničnom području u Austriji. Knjigu je podijeljena na dva dijela – tri članka koji govore o povijesnim aspektima bleiburške tragedije, te dva koja govore o uređenju Bleiburškoga polja, arhitekturi spomen-kapelice sa svim pripadajućim elementima te simbolikom misnoga ruha. Uz Glas Koncila, sunakladnici te vrijedne knjige na 112 stranica, čiji su tekstovi usporedo prevedeni na njemački i engleski jezik, jesu Počasni Bleiburški vod, Tekstilno-tehnološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu te Nacionalni ured za hrvatsku inozemnu pastvu.

Poziv hrvatskim izdavačima iz iseljeništa

Hrvatska matica iseljenika poziva sve nakladnike, knjižare i pojedince da sudjeluju na Izložbi nakladničke djelatnosti iz hrvatskog iseljeništa, koje će se održati od 12. do 16. studenoga 2008. u sklopu prestižne međunarodne izložbe knjiga u Hrvatskoj pod nazivom Interliber, koji po 31. put priređuje Zagrebački velesajam.

**Prijave knjiga – autora iz redova hrvatskog iseljeništa
očekujemo do 5. listopada 2008.**

Potvrde vaših prijava za Izložbu s popisom knjiga dostavite na e-mail adresu vesna@matis.hr.

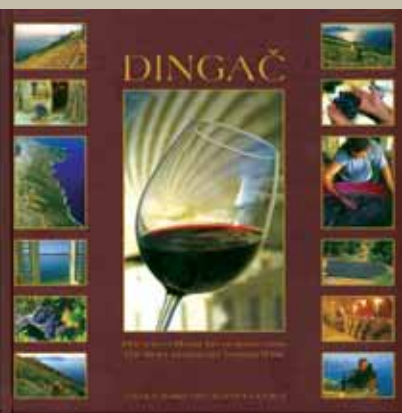
Za Izložbu se mogu prijaviti nakladnici i pojedinci iz svih područja ljudske djelatnosti od književnosti do različitih znanstvenih djelatnosti, te izdavači udžbenika namijenjenih hrvatskim školama u iseljeništvu i to na jezicima domicilnih zemalja u kojima žive Hrvati i građani hrvatskog podrijetla diljem svijeta.

Na Izložbi na ZV bit će prezentirana i dosadašnja nakladnička djelatnost Hrvatske matice iseljenika.

Očekujemo vaše prijave za Izložbu.

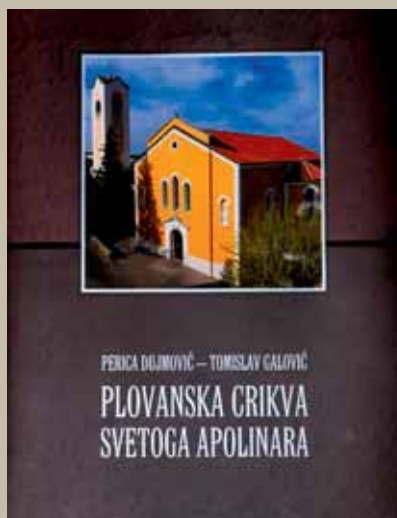
Ravnateljica HMI:
Danira Bilić

“DINGAČ - PRIČA O VELIKOM HRVATSKOM VINU”

Monografija “Dingač - Priča o velikom hrvatskom vinu” skupine znanstvenika i stručnjaka pod vodstvom Nikole Miroševića, prva je takva knjiga o dingaču u nas. Na gotovo 200 stranica i isto toliko fotografija, monografija na hrvatskom i engleskom jeziku prikazuje posebnosti toga vrhunskoga suhoga crnog vina.

Dingač se dobiva od autohtone sorte “plavac” mali s istoimenog lokaliteta, na strmim južnim obroncima Pelješca. To je prvo hrvatsko vino zaštićeno Ženevskom konvencijom. Po riječima urednika Nikole Miroševića, autori su nastojali prikazati sve prirodne i tradicionalne čimbenike koji mogu predočiti proizvodnju grožđa i vina na položajima vinogorja Pelješac. Među ostalim, Tomislav Ladan piše o imenu vina i položaju Dingač, Frano Glavina o dokumentima, tradiciji i predaji vezanih uz to vino, Stanka Herjavec o tehnologiji proizvodnje, Ignac Kulier o dingaču kao izvoru zdravlja, a Božica Brkan kako se to vino sljubljuje s različitim jelima. Izdavač je monografije “Golden Marketing - Tehnička knjiga”.

MALINSKA-DUBAŠNICA I NJEZINA “PLOVANSKA CRKVA”

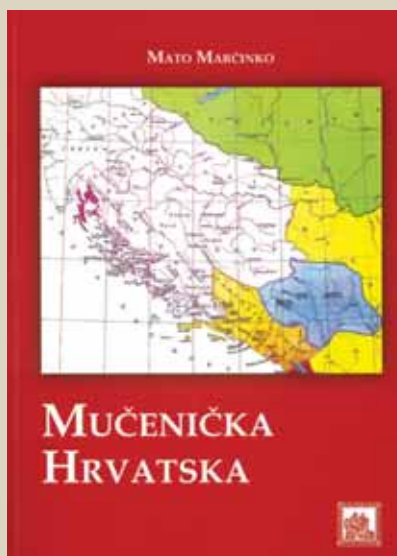
Objavlivanjem lijepo uređene monografije o župnoj crkvi svetog Apolinara u Bogovićima kod Malinske nije samo obradovalo žitelje općine Malinska-Dubašnica nego i brojnu iseljeničku zajednicu Dubašljana koja ponajviše živi u New

Yorku i okolici. Autori su monografije “Plovanska crkva svetog Apolinara” Tomislav Galović i Perica Dujmović, knjigu je recenzirao dr. Franjo Velčić, dok je fotografije snimio Želimir Černelić. Izvršni je nakladnik “Glosa” d. o. o. Rijeka, a izdavači župa svetog Apolinara i Općina Malinska-Dubašnica, koja je cjelokupnu nakladu odlučila podijeliti svojim mještanima. Objavlivanjem monografije zaokruženo je lani započeto obilježavanje 150. obljetnice posvete crkve sv. Apolinara u Bogovićima.

KORIJENI HRVATSKOGA IDENTITETA MATKA TREBOTIĆA

U povodu 40 godina umjetničkog angažmana splitskoga slikara Matka Trebotića objavljena je knjiga “Trebotić u zrcalu kritike 1968.-2008.”. Riječ je o zborniku kritičkih tekstova posvećenih četrdesetogodišnjem radu akademskog slikara Matka Trebotića nastao iz pera četrdesetak autora. To vrijedno djelo u izdanju Matice hrvatske sadržava 343 stranice, 70 višebojnih i jednu crno-bijelu ilustraciju, imensko kazalo i bilješku o izvorima. Trebotićev snažan stvaralački zamah posebice je naglašen Jadranskim triptihom, odnosno veličanstvenim zastorima koje je izradio za splitsko i dubrovačko kazalište, a sada i za riječko.

MATE MARČINKO “MUČENIČKA HRVATSKA”

Knjigu povjesničara i književnika Mate Marčinka “Mučenička Hrvatska - Ulomci iz hrvatske povijesti” objavio je zagrebački nakladnik Hrvatsko književno društvo sv. Jeronima.

Knjiga je podijeljena na devet poglavlja u kojima autor piše o prijelomnoj godini 1102., turskoj najezdi na

Hrvatsku, državotvorstvu prvoga predsjednika obnovljene hrvatske države Franje Tuđmana, hrvatskoj povijesti od Krbove do Den Haaga, o povijesti hrvatskih muslimana i kratkom pamćenju, bleiburškoj tragediji i križnim putovima hrvatskog naroda 1945., Hrvatskoj na umoru, mučeništvu hrvatskog jezika i sjećanjima na događaje od Gvozda do Den Haaga. Mato Marčinko rođen je 1925. u Hrastovici pokraj Petrinje. U poratnim stradanjima hrvatskog naroda nakon Bleiburga prošao je križni put. Više je puta zatvaran, a godine 1972. zbog pjesme “Hrvatska molitva” osuđen je na godinu dana strogoga zatvora. Objavio je više knjiga pjesama, književne proze te knjiga s područja historiografije i povijesti umjetnosti.

Meritas i Jelena Radan u SAD-u

Meritas i Jelena Radan u organizaciji američke agentice Lauren Olane, ove će jeseni održati koncertnu turneju u državama Michigan i Illinois. Nastupi će obuhvaćati zajednički program "When Tomorrow Comes" i izvedbu njihovih autorskih pjesama. Za tu prigodu, hrvatske će glazbenice udružiti snage s članovima njihova američkog sasta-

va. "Jednostavno, takve stvari obično čitamo u tuđim biografijama", priča danas Meri, "Jedne večeri u zagrebačkom klubu Bulldog slučajno se našla Lauren, čula je naš nastup, vidjela što možemo i pozvala nas u Ameriku. Tamo je našla glazbenike za naš američki band i organizirala koncerte po klubovima. Uh... Čini se sjajnim!"

Toni oduševio prepunu Arenu

Prepuna Arena s 10 000 ljudi dočekala je Tonyja Cetinskog. To je bio njegov prvi koncert na turneji *Furia on tour* koja će trajati do veljače iduće godine. Tony je bio odlično raspoložen i neumorno je skakao po pozornici. Plesalo je desetak plesačica na koreografiju Ivone Brnelić, bivše plesačice Tine Turner. - Da mi je netko rekao kada sam godinama u crkvi iznad Arene svirao bubnjeve da će zbog mene Arena biti puna, ne bih mu vjerovao. Hvala vam što ste mi ispunili san - poručio je pjevač. Pjesmu "23. prosinac" posvetio je preminulim prijateljima i kolegama, a dok ju je pjevao, na videozidu su se izmjenjivale fotografije Toše Proesko, Đorđa Novkovića, Dražena Petrovića, Mate Parlova, Ane Rukavine...

Tamburaški hit za hitom

Kao i mnogih proteklih godina, i ovogodišnja "Večer tamburaške pjesme" bila je središnji događaj požeškog Festivala "Zlatne žice Slavonije" koji je održan početkom rujna. A kako i ne bi kad je ova danas velika manifestacija, koja već godinama obuhvaća i večer zabavnih pjesama, zapravo i počela s tamburom, koju brižno njeguje i njezin je zaštitni znak. Ovo je slavonski festival, a Slavonci vole i ponosni su na svoje pjesme uz tambure, one stare, ali i nove, festivalske, pisane na drukčiji način, u dosluhu s trendovima i vremenom u kojem živimo. Dodamo li svemu tomu još i petnaestak tisuća posjetitelja, koliko ih se okupilo na pregrijanom središnjem požeškom trgu, odakle je išao i izravni prijenos na Hrvatskoj televiziji, posve je sigurno da je i ovogodišnja tamburaška završnica bila pun pogodak. Što se samih skladbi tiče, čini se da će mnoge među njima biti pravi hitovi, a "Požegu 2008.", prema svemu sudeći, pamtit ćemo i kao festival hitova. Pobjednik Požeškog festivala tamburaških večeri jest pjesma "Naša ljubav od svega je jača", koju su izveli Leo i sastav Trenk, drugo mjesto pripalo je Gazdama za pjesmu "Zaplakat" češ, a treće Slavonskim lolama za pjesmu "Stavi mi na ranu sol".

Tri gostovanja Zagrebačkoga kvarteta

Zagrebački kvartet najstariji je hrvatski komorni ansambl, a djeluje u sastavu Goran Končar, Davor Philips, Hrvoje Philips i Martin Jordan. U posljednje vrijeme *Zagrebački kvartet* imao je čak tri značajna gostovanja: u Japanu, Mađarskoj i u Turskoj. U Japanu su hrvatski glazbenici svirali u travnju, i to u velikim koncertnim dvoranama u Tokiju, Yokohami i Hekinanu, gdje je izvedeno šest koncerata. Na tom su gostovanju, među ostalim, izvedena djela hrvatskih skladatelja F. Krežme, J. Stahuljaka i J. Tkalčića. Komorni ansambl *Zagrebački kvartet* je nakon Japana boravio u Mađarskoj, gdje su u Budimpešti izveli program nazvan *Umjetnost fuge J. S. Bacha*. Slijedili su nastupi u Turskoj, gdje je ansambl nastupio na festivalima u Ankari i Istanbulu. Svakako značajno razdoblje za glazbenike koji tako sjajno zastupaju Hrvatsku u svijetu.

Pripremio: **Toni Kovač**

Dino Dvornik: nedostižan majstor plesne glazbe

Dino Dvornik, jedan od najtalentiranijih hrvatskih glazbenika, predvodnik funky scene, a zatim i housa i tečna u Hrvatskoj, preminuo je 7. rujna u Zagrebu u 45. godini života. Rođen je 20. kolovoza 1964. u Splitu, drugo je dijete poznatoga glumca Borisa Dvornika. Svoju glazbenu karijeru započeo je početkom osamdesetih godina, kada je s bratom Deanom osnovao bend Kineski zid. Grupa koja je nastala na temeljima funky glazbe, objavila je istoimenu ploču koja je zabilježena kao prva funky ploča u Hrvata. Po raspadu grupe Dino se posvećuje solo karijeri i snima debi album "Ti si mi u mislima", na kojem su objavljeni hitovi "Zašto praviš slona od mene", "Ljubav se zove imenom tvojim", "Ti si mi u mislima"... Zatim slijedi album "Kreativni nered", 1990., "Priroda i društvo", 1993., "Dino & Songkillers Live in München", 1995., "Enfant Terrible", 1997., "Big Mamma", 1999. i 2002. "Svicky". Glazbenu nagradu Porin dobio je za pjesmu "Afrika" za hit godine 1996., za produkciju albuma "Enfant Terrible" 1997. te 1998. za najbolji kompilacijski album "Vidi ove pisme". Godine 2004. vratio se filmu glumeći splitskog narko bossa u "Ta divna splitska noć", a dvije godine poslije osmislio je televizijski show "Dvornikovi", koji prati svakodnevni život njegove obitelji. U ožujku 2007. godine osnovao je produkcijsku kuću Ludara Records, a za ovu jesen je planiran izlazak njegova novog albuma "Pandorina kutija".

Ivanin inozemni hit

Mlada zadarska pjevačica Ivana Radonković godinu dana je intenzivno radila na drugom studijskom albumu "CAFE". S istoimenim singlom na engleskom jeziku Ivana unatrag nekoliko mjeseci osvaja nova tržišta, što je u domaćoj javnosti ostalo razmjerno nezapaženo. Tako su se nizu od 30 zemalja, gdje je njezina pjesma postala pravi hit još pridružile Pakistan, Češka, Turska, Švicarska, Finska i mnoge druge... Na Njemačkoj top-listi Ivana je nekoliko tjedana bila prva, dok je iza sebe ostavila i njoj jednu od dražih pjevačica Jennifer Hudson (Dreamgirls). K tomu slušatelji poljskog i litvanskog radija izabrali su njezinu pjesmu za hit dana. Inače glazbu za Ivanin "CAFE" potpisuje Marina Tomaso-vić, a stihove Darijo Brzoja i Đuro Zifra.

zabavna

- 1** **Toše Proeski** - Nesanica
album: Igra Bez Granica, 2007. / Hit Records
- 2** **Severina** - Gas gas
album: Zdravo Marijo, 2008. / Dallas
- 3** **Danijela** - Evo mene
album: Split 08, 2008. / Split 2008.
- 4** **Baruni** - Draga
album: Svanut Će Jutro Puno Ljubavi, 2007. / Hit Records
- 5** **Jasmin Stavros** - Emilija
album: Nemoj Se Udavati, 2007. / Hit Records
- 6** **Miroslav Škoro** - Srce jako je
album: HRF, 2008. / HRF 2008.
- 7** **Halid Bešlić** - Miljacka
album: Halid Bešlić 08, 2008. / Hit Records
- 8** **Mladen Grdović** - Da te nima
album: Split 08, 2008. / Split 2008.
- 9** **Goran Karan** - Di si rasla
album: Dite Ljubavi, 2008. / Menart
- 10** **Ivan Zak** - Vodu ne pijem
Hit Records

pop&rock

- 1** **Toše Proeski** - The hardest thing
Hit Records
- 2** **Tony Cetinski** - Umirem 100 x dnevno
Hit Records
- 3** **Nina Badrić** - Osjećaj
album: 07., 2008. / Aquarius Records
- 4** **Dino Dvornik** - Hipnotiziran
Dancing Bear
- 5** **Tony Cetinski** - Ako to se zove ljubav
album: Ako To Se Zove Ljubav, 2008. / Hit Records
- 6** **ET** - Varat ću te
Hit Records
- 7** **Luka Nižetić** - Na tren i zauvijek
album: Na Tren I Zauvijek, 2008. / Menart
- 8** **T.B.F.** - Lud za njom
album: Galerija Tutnplok, 2007. / Menart
- 9** **Hladno Pivo** - Konobar
album: Knjiga Žalbe, 2007. / Menart
- 10** **Songkillers** - Slutim ljubav
album: Sve Je Drugo Igra, 2008. / Aquarius Records

Šokci uživali u Stanarskim susretima

U organizaciji Udruge za promicanje i očuvanje šokačke baštine Šokadija na Frčkovu stanu u Babinoj Gredi nedaleko od Županje održani su *Šesti stanarski susreti* na kojima sudjeluju nekadašnji i današnji žitelji slavonskih stanova. Riječ je o šokačkim nastambama na posjedima slavonskih zemljovlasnika koje su i desetak kilometara udaljene od najbližeg naselja. Održana su i natjecanja stanarica u kuhanju juhe i glavnog jela te u pravljenju kolača, zatim natjecanja stanara u *prireživanju drveta*, *podšicanju rasta* i drugim poslovima te u pečenju slanine na ražnju, a najmlađi sudionici natjecali su se u dječjim igrama. Inače, prije stotinjak godina na području Babine Grede bilo je oko 350 stanova, dok ih je danas ostalo samo 20-ak.

Veselo na Učki

Na prijevoju Poklonu u Parku prirode Učka održao se nedavno drugi Učkarski sajam. Izuzetno velik posjet ove cjelodnevne manifestacije, kroz koju je prošlo nekoliko tisuća ljudi dokazuje povratak tradicionalnoj zabavi uz domaću kuhinju i autohtone proizvode. Organizator, Javna ustanova Park Prirode Učka, u suradnji sa županijama Istarskom i Primorsko-goranskom te veoma mnogo suradnika u realizaciji, pobrinula se da posjetitelji osjete pravi duh tradicije ovog podneblja. Lokalni proizvođači prezentirali su svoje proizvode uz degustaciju i prodaju. Bilo je štandova s ljekovitim travama, medom kućne proizvodnje, kao i sa žestokim pićima pripremljenima po domaćoj recepturi. Na izložbenom dijelu mogli su se razgledati tradicionalni alati, oruđe i posuđe kroz etnozbirku, autohtoni glazbeni instrumenti i njihova izradba, te raznovrsne gljive s područja Učke i Čičarije s opisom i latinskim nazivljem.

Pripremila: **Mirna Jagodić**

Gusari ponovno zavladali Omišem

U Omišu se sredinom kolovoza mogao osjetiti dašak povijesti jer je rekonstruirana gusarska bitka između bogatih Mlečana i siromašnih gusara Kačića. Potomci drevnih omiških gusara s uvijek dragim gostima kliškim uskocima, kumpanjima s Korčule i dubrovačkim trombunjerima vratili su se stoljećima unatrag i dočarali nemirna vremena kad su stari Omišani bili strah i trepet ovog dijela Jadrana. Danas pitomi Omiš, turistički gradić od 6 000 stanovnika, teško možemo zamisliti da je u srednjem vijeku bio opasno gusarsko gnijezdo na Jadranu. U tim, burnim vremenima Omiš je bio neosvojivo gusarsko uporište koje neustrašivo prkosi nadmoćnijim Mlečanima, tada najjačoj pomorskoj sili, bizantskom caru Manuelu Komnenu i njemačkom caru Fridriku I.

Oto Reisinger u Klovićevim dvorima

Galerija Klovićevi dvori i dnevni list *Vjesnik* u prigodi obilježavanja više od 60 godina rada karikaturista Ota Reisingera postavili su veliku svečarsku izložbu s opsežnim stručnim katalogom i posebnim novinskim prilogom. Jedan od autora izložbe, Frano Dulibić, ocijenio je da je rad na postavu izložbe bio vrlo težak jer je trebalo pogledati oko 15 tisuća crteža koje Reisinger ima u svojoj arhivi, dodavši da su procjene da u svom 60-godišnjem radu nacrtao oko 60 tisuća karikatura, ilustracija i crteža. Oto Reisinger izrazio je veliko zadovoljstvo time što baš njegova izložba otvara novu sezonu u Klovićevim dvorima, rekavši da je karikaturoom uvijek želio pokazati aktualni život pa i društvenu kritiku u vrijeme kada se ona nije mogla olako izreći. Prema njegovim riječima oglašivači i elektronika lagano istiskuju karikaturu i strip iz novina, iako, kako je rekao, svaka novina koja drži do svoga ugleda i tradicije i danas objavljuje rukom crtane karikature.

Lutke na zagrebačkim trgovima

Ovogodišnji, 41. međunarodni festival kazališta lutaka (PIF) ugostio je 23 teatra iz 14 zemalja, a održavao se tradicionalno po zagrebačkim kazalištima, te na zagrebačkim ulicama. Malu i veliku publiku zabavljali su gosti iz Bugarske, Bjelorusije, Belgije, Češke, Francuske, Hrvatske, Italije, Poljske, Rumunjske, Mađarske, Slovenije, Srbije, Ukrajine i Velike Britanije. Posebnost je ovogodišnjeg PIF-a bio odlazak u Zadar na predstavu "Planine" zadarskog Kazališta lutaka. Predstava se prikazivala u čast 500. obljetnice rođenja Petra Zoranića, autora prvog hrvatskog romana "Planine" (na slici lutkarska predstava na Cvjetnom trgu u Zagrebu).

Dar Hrvata iz Njemačke

Bračni par Olga i Damir Horvat, koji više od dvadeset godina žive u Frankfurtu, te Damirov brat Feri Horvat, potkraj kolovoza posjetili su svetište Majke Božje Trsatske, gdje ih je primio gvardijan Julije Jagec. Razlog njihova posjeta jest želja obitelji Horvat da trsatskomu svetištu poklone vrijednu ikonu "Madre della consolation - Majka Božja utjehe", koju je tradicionalnom, starom tehnikom naslikao Damir Horvat koji u Njemačkoj ima svoju školu slikanja ikona. Tom prigodom gvardijan ih je upoznao s postavom Riznice trsatskoga svetišta.

UVIJEK U PRAVO VRIJEME...

transfer novca s Western Unionom®

S uslugom Western Uniona, brzo i pouzdano slanje i primanje novca moguće je u svakoj prilici - bilo da je riječ o hitnom slučaju bilo razlogu za slavlje - uvijek u pravo vrijeme!

**WESTERN
UNION**®

Brz i pouzdan transfer novca diljem svijeta.

 Hrvatska pošta d.d.

Info: 01/4839-166, www.posta.hr

Petnaeste olimpijske igre vrhunskoga hrvatskog informatičara

Gotovo tri desetljeća hrvatski informatičar Boris Sakač skrbi se za informatičke i informacijske sustave olimpijskih igara

Uz pet medalja, Hrvatska se nedvojbeno nakon Pekinga može ponositi i vrhunskim rezultatima koje je ondje pokazao zagrebački poduzetnik Boris Sakač (63), savjetnik Međunarodnog olimpijskog odbora za informatičku tehnologiju, kojemu su ovo bile petnaeste olimpijske igre. Informatički je mag sa švicarskom i hrvatskom adresom 16 dana disao s projektom, koji je ukupno stajao oko 44 milijarde američkih dolara.

Iako Hrvatska samostalno nastupa od 16. zimskih OI u Albertvilleu i 25. ljetnih OI u Barceloni 1992., možemo biti ponosni činjenicom kako bez jednoga Hrvata nisu protekle nijedne ljetne ili zimske olimpijske igre još od Moskve 1980. Gotovo tri desetljeća hrvatski informatičar Boris Sakač skrbi se za informatičke i informacijske sustave igara. Kao savjetnik Međunarodnog olimpijskog odbora za informatičku tehnologiju Boris Sakač ujedno je i direktor projekta rezultata i informacijskog servisa igara. – Zadužen sam bio za pravodoban, što brži protok informacija do novinara sa 44 borilišta u 38 sportskih disciplina. Na vrijeme smo sakupili 11 000 biografija sportaša koji su nastupili. Sve je teklo besprijekorno iako OI samo u jednom danu nude po 150 utrka, mečeva, utakmica... Riječ je o informatičkom sustavu vrijednom 500 do 600 milijuna eura, koji je mamac za sve one što se u svojem

miljeu žele dokazati pa i hakere. Stoga je Olympic network sasvim izoliran jer su rizici preveliki. Sustav se u Pekingu sastoji od 14 000 osobnih računala vezanih na 1 100 servera i 4 000 pisača. U naš se sustav inače ne može upasti jer je on od 1996. potpuno zatvoren, ne koristimo se internetom, pa je na meti bio javni informatički sustav Igara, koji je svakodnevno napadalo oko tisuću hakera, izjavio je Boris Sakač.

Sakač je cijeli svoj radni vijek posvetio informatici; "zarazio" se davne 1968. godine, kada je počeo raditi u IBM-u. Prešavši put od sistem-inženjera preko instruktora, do direktora IBM-a za Hrvatsku. Vodio je IBM operativu u Hrvatskoj formalno do 1980., a stvarno do 1978. godine, kad je uključen u organizaciju Mediteranskih sportskih igara održanih u Splitu 1979. godine. Da bi igre bile uistinu uspješne, trebalo ih je i informatički podržati. Sakač je delegiran za voditelja ovoga projekta. Radeći tijekom 1978. i 1979. godine u Splitu, zavolio je taj posao i ujedno se rastao od IBM-a te je prešao u SRCE, zagrebački Sveučilišni računski centar, jedno od središta informatike u to vrijeme. Tamo je preuzeo sektor informatizacije velikih sportskih natjecanja, s kojim je sudjelovao u in-

formatizaciji sarajevskih Zimskih OI i losangeleskih Ljetnih OI, 1984. godine. Na oba je događaja plasiran naš softver koji je nakon toga još prodan igrama u Moskvi i Zimskim OI u Calgaryju. Nakon Zimskih OI u Calgaryju 1988. godine, Sakač je želio ostati u Hrvatskoj te je preuzeo vođenje druge informatičke legende - zagrebačkog CAOP-a (Centar za automatsku obradu podataka). Po isteku četverogodišnjega direktorskog mandata donio je konačnu odluku koja vrijedi i danas - profesionalno se posvetio informatizaciji sportskih priredaba za potrebe Međunarodnog olimpijskog komiteta (IOC). Kako bi mogao raditi slobodno, osniva tvrtku – Adasit sa sjedištem u Zagrebu. To je tvrtka sa samo jednim kupcem, i to IOC-om sa sjedištem u Lausannei, gdje Sakač službeno živi godinama. Ipak, njegova je adresa planetarna jer je stalno negdje na privremenom boravku zbog olimpijskih poslova. Danas privodi kraju projekt Vancouver 2010. Naravno, za Borisa Sakača sve je spremno i za iduće ljetne igre koje će se 2012. godine održati u Londonu. ■

ENG For almost three decades Croatian IT specialist Boris Sakač has taken care of IT and data systems for the Olympic Games.

Napisala: **Vesna Kukavica**

Ugodna iznenađenja i neispunjena očekivanja

Pet osvojenih medalja – dvije srebrne i tri brončane – sažetak je nastupa hrvatskih sportaša na OI u Pekingu. Svih pet osvajača medalja: Blanka Vlašić u atletici, Filip Ude u gimnastici, Snježana Pejčić u streljaštvu te Martina Zupčić i Sandra Šarić u taekwondou, zabilježili su ujedno i prve olimpijske medalje u spomenutim sportovima za Hrvatsku

Filip Ude

osvojiti europsku, svjetsku i olimpijsku medalju. Europsku i olimpijsku imam, a sad želim i svjetsku. Treniram po osam sati na dan, katkad čak i deset, ali sad znam da sav taj trud nije bio uzaludan i da se isplatio – nakon podjela medalja istaknuo je skromni i simpatični Filip.

OLIMPIJSKA BRONCA U 19. GODINI!

Bili su potrebni veliko srce i jaka psiha da 19-godišnja Zagrepčanka Martina Zubčić izbori treće hrvatsko odličje u Pekingu u taekwondou, u kategoriji do 57 kilograma. Kao pobijeđena polufinalistica, Martina je u borbi za broncu stigla do azijske prvakinja Su Li-Wen, devet godina starije i iskusnije suparnice, no naša odlikašica u školskim klupama savršeno je pogađala kad je bilo najteže. Zubčićeva je bila europska prvakinja 2005. godine, a ove je godine osvojila europsko srebro.

Martina Zubčić i Sandra Šarić

Dok su nas na OI oduševili ponajviše pojedinačni, “mali” sportovi, ovaj su nas put razočarali najveći “favoriti” za medalje – naši momčadski sportovi poput rukometa i vaterpola. Inače, medalje je u Pekingu osvajalo ukupno 87 zemalja, a Hrvatska se nalazi na diobi 57. mjesta. Nakon Pekinga Hrvatska ima ukupno 17 medalja na ljetnim igrama od samostalnosti, a zanimljivo je kako do ovih OI hrvatske sportašice nisu osvojile ni jednu olimpijsku medalju, a sada su uzele čak četiri!

PRVI DAN PA BRONCA!

Prvu hrvatsku medalju osvojila je streljačica Snježana Pejčić već prvog dana OI-a u disciplini zračna puška na 10

metara, te ušla u povijest kao prva hrvatska sportašica koja je osvojila odličje na ljetnom OI-ju. Samozatajna 26-godišnja Riječanka sve je iznenadila osvojenom broncom, a zanimljivo je kako je njezin uspjeh bio u znaku broja jedan - Pejčić je prije tri godine na Svjetskom kupu prva od Hrvata uopće ostvarila olimpijsku normu, prva je od naših nastupila na OI, a ujedno je i prvi sportaš iz Rijeke s pojedinačnom olimpijskom medaljom.

SREBRNI FILIP UDE

Hrvatski gimnastičar Filip Ude osvojio je srebrnu medalju u vježbi na konju s hvataljkama na OI! Prva je to olimpijska medalja za hrvatsku gimnastiku, a 22-godišnji Ude, europski doprvak na ovoj spravi, oduševio je sve u Hrvatskoj, a najviše svoje Čakovčane i Međimurce koji su također dobili svoju prvu olimpijsku medalju. - Zacrtao sam sebi da moram

Napisala: **Nikolina Petan-Šutalo**

Blanka Vlašić

BORBENOJ SENJANKI BRONCA

Samo dan nakon Martine na borilište je izašla 24-godišnja Senjanka Sandra Šarić koja je sigurno stigla do brončane medalje. Jedina koja ju je uspjela pobijediti bila je kasnija olimpijska pobjednica Hwang Kyungseon, a i u tom dvoboju bila je ravnopravna protivnica. U ostalim trima susretima Šarićeva je bila vrlo dominantna i slavila s 4:1, 4:0 i 5:1. Inače, Sandra je u posljednjih osam godina s europskih i svjetskih prvenstava donijela šest odličja. Na SP-ima osvojila je srebro (2003.) i dvije bronce (2005. i 2007.), a s europskih prvenstava ima dva zlata - kao juniorka 2001. i kao seniorka ove godine.

BLANKI SREBRO ZLATNOGA SJAJA

Blanka Vlašić je prije odlaska na OI bila prvi hrvatski favorit za osvajanje medalje. Njezine 34 uzastopne pobjede na mitinzima i prvenstvima davali su joj realne izgleda za zlato, no na kraju je ono ipak bilo srebrnoga sjaja. Prvi put u povijesti visina od 205 cm nije bila dovoljna za pobjedu - Blanka ju je preskočila iz drugog pokušaja, a Belgijka Tia Hellebaut, koja je tu visinu prvi put u životu preskočila, iz prvog pokušaja. Trenutak inspiracije ili malo sportske sreće Blanki je oduzelo zasluženu zlatnu medalju, no kako je Blanka među najmlađim skakačicama u vis, sigurno će se i ona i svi mi još mnogo puta s njom radovati. Inače, Blankino je srebrno prva atletska hrvatska medalja na OI uopće i peta na ovoj

olimpijadi. Na kraju, bila je to i ukupno 17. hrvatska medalja s ljetnih OI!

RUKOMET, VATERPOLO I PLIVANJE NAJVEĆE RAZOČARANJE

Zlatnu medalju iz Atene nisu obranili hrvatski rukometaši koji su u borbi za broncu odigrali vrlo loše i izgubili od Španjolske. Oslabljeni ozljedama ključnih igrača, umorom i nedostatkom ideja u igri, "Pakleni" se smatraju jednim od najvećih gubitnika igara, baš kao i vaterpolisti. Nakon sjajnog početka i pobjeda protiv Talijana, Srba i Nijemaca, naši vaterpolisti sasvim su neobjašnjivo izgubili od Amerikanaca pa su u četvrtfinalnoj utakmici morali igrati s Crnogorcima. Poraz od Crne Gore i na kraju poraz od Španjolaca u borbi za petu poziciju naše su gurnuli tek na 6. mjesto, što je nakon najava samih vaterpolista da "idu na zlato" potpuni podbačaj. Sasvim su podbacili hrvatski plivači koji su, očito, u Peking došli u neobjašnjivo lošoj formi.

UGODNO IZNENADILI: PRIMORAC, GLASNOVIĆ, KOŠARKAŠI, HAKLIĆ...

Stolnotenisač Zoran Primorac, s 39 godina na leđima, uspio se plasirati u četvrtfinale Olimpijskih igara i time napraviti najbolji rezultat karijere! Plasman među osam najboljih osigurao je i naš drugi reprezentativac Ruiwu Tan, što je izvrstan rezultat.

Naš strijelac u disciplini *trap* (gađanje

glinenih golubova) Josip Glasnović osvojio je odlično peto mjesto.

Nakon 12 godina "suše" i nenastupanja na velikim europskim i na svjetskim natjecanjima, hrvatski su košarkaši u Pekingu zauzeli izvršno 6. mjesto. Uspjeh je to koji je malo tko mogao prognozirati uoči turnira. Nakon što smo u skupini bili treći u četvrtfinalu su aktualni svjetski prvaci Španjolci ipak bili prejaki za izabranike Jasmina Repeše.

Naš kladivaš Anraš Haklić (30), gradišćanski Hrvat iz Mađarske, koji je finale izborio ukupno sedmim hicem kvalifikacija (77,12), nije uspio ponoviti ga, a kamoli se približiti svojem osobnom rekordu. U olimpijskome kladivaškom finalu Haklić je osvojio je deseto mjesto, i to je zasad najbolji olimpijski domet naših atletičara otkako je Lijepa Naša neovisna. Premda smo se trudili taj njegov plasman prikazati mu kao uspjeh, Anraš nije ostavljao dojam sretnog sportaša: - Nisam razočaran, samo imam osjećaj da sam mogao mnogo bolje. ■

ENG Five medals – two silvers and three bronze medals – is the final tally for Croatian athletes who appeared at the Beijing Olympic Games: Blanka Vlašić in track & field, Filip Ude in gymnastics, Snježana Pejčić in shooting and Martina Zupčić and Sandra Sarić in tae kwon do.

Hrvatski košarkaši u usponu

ZLATNI PARAOOLIMPIJCI

Hrvatski atletičar Darko Kralj postao je prvi Hrvat s naslovom paraolimpijskog prvaka. Kralj je osvojio zlatnu medalju u bacanju kugle s novim svjetskim rekordom od 14,43 metra što je bila i prva hrvatska medalja na Paraolimpijskim igrama u Pekingu. 'Presretan sam, ostvario mi se san. Još uvijek ne vjerujem da sam osvojio zlatnu medalju', kazao je 38-godišnjak iz Grubišnog Polja koji je stradao u srpnju 1991. godine u raketnom napadu JNA na Dalj i život mu je visio o koncu. Uspio se izvući i 17 godina kasnije postao je paraolimpijski pobjednik. Drugu zlatnu medalju na Paraolimpijskim igrama u Pekingu osvojila je Antonia Baleb u bacanju koplja, ostvarivši pritom i novi svjetski rekord. Srebrnu medalju u bacanju koplja na Paraolimpijskim igrama osvojio je 18-godišnji Branimir Budetić, koji je u konkurenciji slabovidnih koplje bacio 57,11 metara.

FANTASTIČNA SEZONA BLANKE VLAŠIĆ

Najbolja svjetska skakačica u vis i olimpijska doprvačinja Blanka Vlašić završila je sezonu na način kako je to u gotovo svakom natjecanju ove godine činila – pobjedom. Na Svejskom atletskom finalu u Stuttgartu Blanka je do pobjede stigla preskočivši visinu od 201 cm čime je samo potvrdila uvjerljivo prvo mjesto u ovogodišnjem natjecanju visačica na Grand Prix Mitinzima. Pobjedom u Stuttgartu Vlašić je zaključila dugu i uspješnu sezon, najbolju u njezinoj karijeri, u u kojoj se samo dvaput nije penjala na najviše postolje - na Olimpijskim igrama u Pekingu i mitingu Zlatne lige u Bruxellesu kada je propustila osvojiti zlatni Jack pot od milijun američkih dolara. No, unatoč tome Blanka je definitivno najveće atletskom žensko ime, a s obzirom da je toliko dominantna sa samo 24 godine, u disciplini u kojoj se 'ženit' smatraju tridesete godine života, njezina će se dominacija, uvjereni smo, još više nastaviti i u sljedećim godinama.

ODBOJKAŠICE OSIGURALE EP

Hrvatske odbojkašice plasirale su se na Europsko prvenstvo 2009. u Poljskoj nakon što su u uzvratnoj utakmici dodatnih kvalifikacija u Rijeci svladale Ukrajinu s 3:1 te tako nadoknadile poraz od 3:2 iz prve utakmice u Čerkasiju. Ždrijeb skupina za EP održat će se 18. rujna, a EP će se igrati u rujnu sljedeće godine. Hrvatske košarkašice izborile su dodatne kvalifikacije koje će se igrati u siječnju sljedeće godine za EP.

IZVRSTAN MARIN ČILIĆ

Mladi tenisač Marin Čilić izvrsnim je igrama na US Openu još jednom potvrdio veliki talent. Nakon četiri sata velike borbe treći igrač svijeta Novak Đoković je dobio meč 3. kola US Opena 6:7(7), 7:5, 6:4, 7:6(0). Čilić je u svakoj minuti bio ravnopravan suparnik i tek nekoliko lopti odlučilo je u korist Đokovića.

Uz to je hrvatski tenisač smogao snage i završnicu napraviti dramatičnom. Kod 5:4 u četvrtom setu Đoković je servirao za meč i imao 40-15. No, Čilić je na fantastičan način spasio dvije meč lopte. Sa serijom odličnih forhend i bekhend udaraca je napravio break i osigurao tie-break i nove nemirne minute trećem igraču svijeta.

Čilić je ukupno imao više izravnih poena (47-34), ali je i više griješio (65-45). Pogodio je čak 19 as servisa, ali je to donekle neutralizirano sa 12 duplih pogrešaka.

Imao je deset prilika za break i iskoristio je četiri, dok je Đoković od 13 takvih šansi uspio realizirati šest.

Pripremila **Nikolina Petan Šutalo**

POLOVIČAN USPJEH JUNIORA

Na Eurospkom juniorskom judo prvenstvo koje se održava u Varšavi nastupa i hrvatska judo reprezentacija. Hrvatska judo reprezentativka Marija Ćosić je u kategoriji do 70 kg osvojila je 3. mjesto. Hrvatska juniorska vaterpolska reprezentacija zaustavljena je u četvrtfinalu Europskog prvenstva u Istanbulu. Baš kao i našu A selekciju nedavno u Pekingu, i ovaj put su Hrvate zaustavili Crnogorci. Nakon vrlo dobrog nastupa u grupi i osvajanja prvog mjesta, što im je donijelo izravan plasman u četvrtfinale, hrvatski su juniori ipak pokleknuli u četvrtfinalu. U dramatičnoj i neizvjesnoj utakmici naši su vaterpolisti odigrali vrlo dobre tri četvrtine i u posljednjih osam minuta ušli s prednošću od dva razlike, ali to nije bilo dovoljno te su na kraju ostali 'kratki' za jedan pogodak.

TEŽAK PORAZ 'BILIĆ BOYSA'

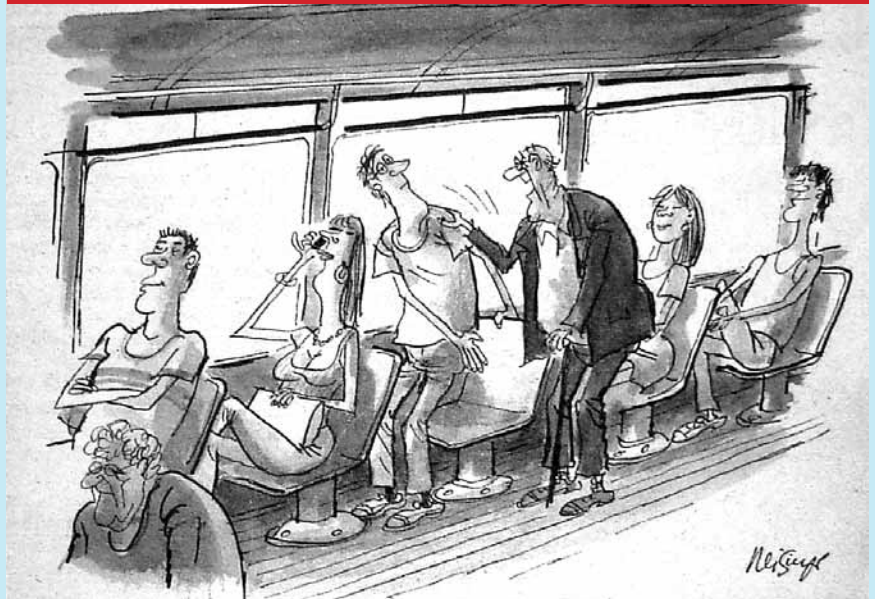
Jednu od ključnih utakmica u kvalifikacijama za SP hrvatska nogometna reprezentacija izgubila je od Engleske s uvjerljivih 1:4. Tako se Gordi Albion 'osvetio' Bilićevim izabranicima za dva poraza u prošlim kvalifikacijama za EP. Gosti su na Maksimiru prekinuli sjajan niz hrvatske neporaženosti u službenim utakmicama na domaćem terenu koji je trajao čak 14 godina i 35 utakmica, to jest otkad je Hrvatska počela nastupati kao samostalna država. Hrvatski izbornik Slaven Bilić izdvojio je dva ključna trenutka bolnog poraza - nespretno primljeni prvi pogodak i nepotrebno dosuđeni crveni karton Robertu Kovaču. Hrvatska mlada reprezentacija u kvalifikacijama za EP ostala je na drugom mjestu u skupini i izgubila mogućnost za odlazak na EP u Švedsku sljedeće godine. Istodobno je bivši hrvatski izbornik, a sada 'šef' selekcije BiH Miroslav Blažević doživljavao jedne od najljepših trenutaka nakon što je njegova momčad do nogu potukla Estoniju sa 7:0 u drugom kolu kvalifikacija za SP. To je ujedno i najveća pobjeda BiH u povijesti.

HANDŽEK - ATLESKA POSLASTICA

Zagrebački atletski stadion Mladost uz Savu bio je domaćin još jednog vrlo jakog IAAF Grand Prix mitinga na kojem su nastupile brojne svjetske atletske zvijezde. Organizatori mitinga pripremili su pravu atletsku poslasticu za ljubitelje kraljice sportova. U Zagrebu je naime nastupilo čak osam olimpijskih pobjednika, 23 nositelja odličja s posljednjih Olimpijskih igara u Pekingu te dva aktualna svjetska rekordera. Kao što je i obećala uoči mitinga Blanka Vlašić je pobijedila i pred domaćom publikom uvis s novim rekordom mitinga od 2,04 metara. Vlašić je do pobjede došla u pripetavanju s Ruskinjom Anom Čičerovom, koja je također svladala 204 cm, što joj je i osobni rekord.

NA KRAJU OTON

- Mladiću, samo ti sjedi! Nastajat' ćeš se u tramvaju kad ostariš!

Ne propustite publikaciju HMI!

Hrvatski iseljenički zbornik 2008

sa sažetcima na engleskome i španjolskome jeziku, u tematskim cjelinama Znaci vremena, Baština, Mostovi, Kroatistički obzori, Povjesnica izvandominstva, Duhovnost, Znanost, Šport te Nove knjige donosi obilje zanimljivosti iz svijeta u 47 autorskih priloga, raspoređenih na 450 stranica u tiskanoj verziji i elektroničkoj inačici (www.matis.hr/zbornik).

Među pripadnicima trećega naraštaja iseljenika imamo vrsnih analitičara suvremenih procesa. U ovome godištu Zbornika svojim pisanjem o hrvatskim zajednicama i djelovanjem u domicilnim društvima privlače pozornost mladi ljudi hrvatskoga podrijetla.

Tako Hrvatski iseljenički zbornik i ove godine povezuje ljude hrvatskih korijena u 20 zemalja svijeta u kojima žive kao useljenici i njihovi potomci, ili kao pripadnici autohtonih manjinskih zajednica.

www.matis.hr

Posjetite stranice web portala
Hrvatske matice iseljenika!

Web stranice HMI čitaju se diljem svijeta, dostupne su na tri jezika (hrvatski, engleski, španjolski) i bilježe stalan porast posjećenosti.

Budite korak ispred ostalih i predstavite se hrvatskim iseljeničkim zajednicama, uglednim poslovnim Hrvatima u svijetu i njihovim partnerima.

Oglašavajte na web portalu Hrvatske matice iseljenika!

Internet marketing HMI osmislio je nekoliko načina oglašavanja:

- BANERI,
- SPONZORIRANI ČLANAK,
- SPONZORIRANE RUBRIKE

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA

Odjel za marketing i promociju

tel. (+385 1) 61 15 116 ■ fax. (+385 1) 61 11 522

mob. 099 61 15 116 ■ E-mail: marketing@maticis.hr

Trg Stjepana Radića 3, 10 000 ZAGREB,

HRVATSKA / CROATIA

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA Odjel za nakladništvo
tel. (+385 1) 61 15 116 ■ fax. (+385 1) 61 11 522 ■ E-mail: matica@maticis.hr
Trg Stjepana Radića 3, 10 000 ZAGREB, HRVATSKA / CROATIA